

Maanpuolustus

N:o 99
1/2012

Kansainväliset kriisipesäkkeet

Libyan tilanne

Kokemuksia kriisinhallinnasta
Lähi-idässä 2009–2011

Euroalueen kriisi
ja sen ratkaisun avaimet

Viisi vuosikymmentä alueellisia
maanpuolustuskursseja

Haastateltavana presidentti
Martti Ahtisaari:

"Hyvinvointiyhteiskuntaamme perustettaessa
on unohdettu käydä perusteellinen keskustelu
siitä, mikä on yksilön rooli ja vastuu."

Maanpuolustus

Maanpuolustuskurssiyhdistyksen julkaisu

Päätoimittaja:	Neuvotteleva virkamies	Janne Kuusela
Toimituskunta:	Päätoimittaja Uutispäällikkö Professori Eversti, viestintäjohtaja Viestintäjohtaja Toimittaja Osastopäällikkö Tieto- ja viestintäjohtaja	Arno Aho Päivi Anttikoski Tuomas Forsberg Jyrki Heinonen Jyrki Iivonen Tuomas Lappalainen Matti Saarelainen Marjo Timonen
Toimitussihteeri:	Everstiluutnantti	Torsti Astrén
Toimituksen sihteeri:		Anita Pursiainen
Toimituksen yhteystiedot		
	postiosoite:	PL 266 00171 HELSINKI
	käyntiosoite:	Maneesikatu 6
	puhelin:	+358 40 149 3649
	sähköposti:	maanpuolustuskurssiyhdistys@gmail.com
		www.maanpuolustuskurssiyhdistys.fi

Maanpuolustus-lehdessä esitetyt mielipiteet ovat asianomaisten kirjoittajien omia näkemyksiä eikä niiden tarvitse välttämättä edustaa lehden toimituskunnan tai Maanpuolustuskurssiyhdistyksen kantaa

Maanpuolustus-lehden levikki on 12 000 kappaletta.

Ilmoitushinnat nelivärisenä:	
3. kansi eli takakannen sisäpuoli	1200
Kokosivuilmoitus	1000 €
½ sivu	600 €
¼ sivu	300 €

Ilmoittajia pyydetään ottamaan yhteyttä toimituksen sihteeriin. Seuraavan lehden ilmoitukset tulee olla toimituksen sihteerillä (maanpuolustuskurssiyhdistys@gmail.com) viimeistään 30.4.2012. Mediakortti on tämän lehden viimeisellä sisäsivulla.

Graafikko, kuvatoimitus: Jukka Talari
Paino: Edita Prima Oy, Helsinki 2012

Tässä numerossa:

4 Pääkirjoitus

Haastattelu

12 Presidentti Martti Ahtisaari

Teema-artikkelit: Kansainväliset kriisipesäkkeet

12 Libyan tilanne

16 Kokemuksia kriisinhallinnasta Lähi-idässä 2009–2011

23 Euroalueen kriisi ja sen ratkaisun avaimet

Muut artikkelit

30 Viisi vuosikymmentä alueellisia maanpuolustuskursseja

Kirja-arviot

34 Suomi, terrorismi, Supo – Koira joka ei haukkunut.

Puheita ja tervehdyksiä

36 Puolustusvoimain komentajan tervehdys 199. MPK:n avajaisissa

39 Valtioneuvoston tervehdys 199. MPK:n avajaisissa

42 Tasavallan presidentin puhe 200. MPK:n avajaisissa

46 Puolustusvoimain komentajan tervehdys 200. MPK:n avajaisissa

Kuulumisia

50 Maanpuolustuskurssiyhdistyksen kuulumisia

60 Maanpuolustuskurssien kuulumisia

70 Kurssien kokoontumisia

76 Yhdistykset toimivat

81 Osoitetiedot

83 Mediakortti

↑
[otsikoita klikkaamalla pääsee kyseisen artikkelin ensimmäiselle sivulle](#)

Valtakunnallisen maanpuolustuskurssin käyneiden

osoitteenmuutokset toimituksen postiosoitteella tai telefax 0299 530 236

tai sähköposti: maanpuolustuskurssiyhdistys@gmail.com

Alueellisen maanpuolustuskurssin käyneiden osoitteenmuutokset alueellisille yhdistyksille, yhteystiedot viimeisellä aukeamalla.

”Mistä olikaan kyse?”

Tasavallan presidentti ja valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen valiokunta tekivät 8.2.2012 puolustusvoimauudistusta koskevat poliittiset linjaukset. Tämän jälkeen yleinen huomio on kohdistunut ennen kaikkea joukko-osastojen lakkauttamisiin ja uudistuksen muihin alueellisiin vaikutuksiin eri puolilla maata. Tämä on ymmärrettävää, sillä puolustusvoimista tulee vähemmän paljon työpaikkoja. Lisäksi monia tehtäviä tullaan kohdentamaan uudelleen. Organisaatiomuutokset koskettavat tavalla tai toisella lähestulkoon jokaista puolustusvoimien toimipistettä.

On silti paikallaan nostaa esiin myös muutama julkisuudessa vähemmälle huomiolle jäänyt näkökulma, jotka ovat olennaisia kokonaisuuden ymmärtämisen kannalta. Ensinnäkin, miksi puolustusvoimia itse asiassa ryhdyttiinkään uudistamaan? Kyse ei ole suinkaan ”säästöohjelmasta”, vaan Suomen puolustuskyvyn säilyttämisestä 2020-luvun olosuhteissa. Uudistus on yksinkertaisesti välttämätöntä, jotta kykenemme varmistamaan puolustusvoimien toimintaedellytykset.

Kaikessa julkisen toiminnan kehittämisessä tulee ottaa huomioon alueiden kehittämisen näkökulma. Koska puolustusvoimauudistuksella tulee olemaan huomattavia alueellisia vaikutuksia, selvitetään rakennemuutoksen aluepoliittiset vaikutukset ja toteutetaan tarvittavat lausunto- ja neuvottelumenettelyt. Puolustusvoimia ei kuitenkaan uudisteta aluepoliittisin perustein. Valmiutta ja kykyä maanpuolustukseen ei voida uhrata rakenteiden ylläpitämiseksi. Koko maan puolustaminen ei ole sidoksissa puolustusvoimien rauhanaikaisiin varuskuntiin tai niiden maantieteelliseen sijaintiin. Koulutustarpeen väheneminen ja sodan ajan joukkojen pieneneminen mahdollistavat joukkotuotantorakenteen sopeuttamisen. Puolustusvoimien toiminta maan eri osissa turvataan, vaikka joukko-osastorakenne tulee olemaan nykyistä harvempi.

Sodan ajan joukkojen määrän vähenemistä kompensoidaan suorituskykyisemmällä joukoilla ja asejärjestelmillä. Ulkopuolisen tarkkailijan arvio Suomen puolustuskyvystä rakentuu johtopäätöksille useammalta tasolta. Poliittisella ja yhteiskunnallisella tasolla arvioidaan mm. päätöksentekokykyä ja maanpuolustustahtoa. Sotilaallisella tasolla huomiota kiinnitetään ennen kaikkea niin sanottuihin kynnyskykyihin. Kynnyskyvyt ovat sotilaallista voimaa, joka on käytettävissä nopeasti ja joustavasti. Tällaisia ovat johtamis-, valmiudensäätely- ja liikekannallepanojärjestelmät, kauko-vaikutteinen tulenkäyttö, tehokkaat erikoisjoukot sekä nopea reagointikyky alueloukkausten torjuntaan.

Puolustusvoimien rakenteiden ja toimintatapojen uudistaminen sekä henkilöstö- ja kiinteistömenoista leikkaaminen välttämätöntä, jotta määrärahat voidaan kohdentaa puolustuskyvyn ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Uudistuksen toteuttaminen

nopeasti pienentyvien rahoituskehysten olosuhteissa on haastavaa. Se edellyttää priorisointia, luopumista ja uudelleen kohdentamista. Tarvittavan puolustuskyvyn säilyttämiseksi pienet sopeuttamiset ja ”juustohöyläminen” eivät enää riitä. Merkittävää resurssien uudelleen kohdentamista ja pysyviä kustannussäästöjä saadaan vain kokonaisuuksista luopumalla.

Maanpuolustusta ei tietenkään voida tarkastella erillään muusta yhteiskunnallisesta kehityksestä. Puolustushallinnossa ymmärretään se, että olemme samassa veneessä osana valtionhallinnon kokonaisuutta, jonka on kannettava vastuunsa valtion talouden tasapainottamisessa. Viime kädessä vahvan puolustuskyvyn pohjana ja perusteena on oltava vahva kansantalous. Kuluvana vuonna Suomen valtio ottaa lisää velkaa yli seitsemän miljardia euroa ja valtion korkomenot ovat 2,36 miljardia euroa, eli lähes puolustusmenojen verran.

Samalla on selvää, ettei puolustusvoimien uudistamisesta päätetä pelkästään talouden näkökulmasta. Puolustuskykyä voidaan ylläpitää ja kehittää vain pitkäjänteisellä työllä, joka ei voi olla suhdanteista riippuvaista. Puolustusmenojen leikkaamisessa on nyt tultu siihen pisteeseen, että mahdolliset lisäleikkaukset edellyttäisivät puolustuksen poliittisten lähtökohtien, eli yleisen asevelvollisuuden, alueellisen puolustuksen ja sotilaallisen liittoutumattomuuden, uudelleenarviointia.

Suomi on myös entistä riippuvaisempi ympäröivästä maailmasta. Käpertymällä sisäänpäin ei Suomen etuja ole mahdollista puolustaa. Tässäkään asiassa puolustusvoimat eivät poikke muun yhteiskunnan kehityksestä. Sen enempää kansantalouttamme kuin turvallisuuttamme ei voida ylläpitää ja rakentaa eristyksissä. Emme myöskään voi valmistautua kohtaamaan menneisyyden uhkakuvia. Turvallisuusympäristömme perustekijöitä ovat lähialueen maantiede ja turvallisuuspoliittinen kehitys sekä yhä kasvavassa määrin ”uudet toimintaympäristöt”, kuten esimerkiksi tietoverkot. Haastavassa murrosvaiheessa meillä on velvollisuus katsoa eteenpäin. Tapahtumat maailmalla vaikuttavat teknologian kehittyessä meihin yhä nopeammin ja vaikutusketjuja on vaikea ennakoita. Uhkien muuttuessa myös työkalujen on uudistuttava.

Puolustusvoimauudistuksessa ei ole kyse pelkästään puolustusvoimien organisaation ja toimintojen uudelleenjärjestelystä, vaan uudenlaisten toimintatapojen ja mallien omaksumisesta. Tämä koskee myös monikansallista yhteistyötä ja verkottumista. Suomi ei ole ainoa maa, joka uudistaa puolustustaan pienentyvien resurssien olosuhteissa. Kansainvälinen talouskriisi on asettanut monikansallisen puolustusalun yhteistyön täysin uuteen valoon, sillä ”itsenäinen puolustuskyky” ei ole enää realismia tämän päivän Euroopassa.

Päinvastoin, yhteistyön tarve vain lisääntyy resurssien niukentuessa, jolloin jokainen mahdollisuus kustannustehokkuuden parantamiseen on harkinnan arvoinen. Olemme nyt ottamassa ensimmäisiä askelia uudeltaisesta yhteistyöstä. Pitkällä tähtäimellä tämä tulee muuttamaan tapaa, jolla eurooppalaiset maat toimivat yhdessä. Myös sotilaallisesti liittoutumattomien maiden on sopeuduttava tähän toimintaympäristön muutokseen. Yhteistyön tiivistämisessä tukeudumme pohjoismaiseen puolustusalan yhteistyöhön, Euroopan unioniin, Naton rauhankumppanuuteen ja kahdenvälisiin järjestelyihin valikoitujen kumppaneiden kanssa.

Puolustuksemme uudistamista koskevia päätöksiä ei voitu enää siirtää tulevaisuuteen, vaan uudistus on toteutettava mahdollisimman nopeasti tilanteen vakauttamiseksi ja kestäväen tasapainotilan saavuttamiseksi. Suurimmat säästöt näkyvät puolustusbudjetin rakenteessa vasta hallituskauden lopulla, koska puolustusvoimien organisaation ja rakenteiden muutosten suunnittelu, valmistelu ja niistä päättäminen vievät oman aikansa. Nykyisellä aikataululla uudistus voidaan toimeenpanna vuoden 2015 loppuun mennessä.

***

Maanpuolustuslehden taustajoukoissa on tapahtunut muutoksia. Käsissänne oleva numero on ensimmäinen, jonka tuottamiseen allekirjoittaneella on kunnia osallistua päätoimittajan ominaisuudessa. Haluan kiittää viestintäjohtaja Jyrki Iivosta toiminnastaan päätoimittajana vuosina 2007–2011. Jyrki jatkaa työtään lehden parissa toimituskunnan jäsenenä. Lämpimät kiitokset kuuluvat myös everstiluutnantti Torsti Astrénille väistyvästä toimitussihteerinä ja toimituspäällikkö Anu Kuisialalle työstään toimituskunnassa. Lisäksi minulla on ilo toivottaa tervetulleiksi uutispäällikkö Päivi Anttikoski ja päätoimittaja Arno Ahosniemi toimituskunnan uusina jäseninä sekä majuri Tatu Mikkola uutena toimitussihteerinä.

Janne Kuusela

Presidentti Martti Ahtisaari:

”Hyvinvointiyhteiskuntaamme perustettaessa on unohdettu käydä perusteellinen keskustelu: Mikä on yksilön rooli ja vastuu.”

Herra presidentti, miten arvioisitte suomalaisen yhteiskunnan kehittymistä? Millaisia haasteita näette meillä olevan tulevina vuosina?

– Aloitetaan maanpuolustuksesta, joka on osa laajempaa kokonaisuutta, varsinkin nyt kun keskustellaan siitä, miten yhteiskuntamme selviytyy valtiontalouden resurssihaasteista. Pelkästään verotusta koko ajan kiristämällä tästä ei selvitä. Silloin menetämme vain kilpailukykyämme. Suomessa on paljon varallisuutta ja säästöjäkin varmasti saadaan aikaan, kunhan kykenisimme vähentämään itse aiheuttamiamme menoja. Mittaluokkana tässä puhutaan miljardeista. Presidentinvaalien alla käydyissä keskusteluissakin toisteltiin, kuinka milloin mihinkin hyvään tarkoitukseen pitäisi osoittaa lisää rahaa. Ei pidä elää illuusiassa, vaan kertoa myös että mistä ne rahat saadaan.

Minua on jo pidemmän aikaa vaivannut, että hyvinvointiyhteiskuntaamme perustettaessa on unohdettu käydä perusteellinen keskustelu siitä, mikä on yksilön rooli ja vastuu. Sen sijaan olemme keskittyneet puhumaan siitä, mikä on valtion rooli kansalaisia kohtaan. Kansalaisten velvollisuudet tässä yhteiskunnassa on kuitenkin erittäin relevantti kysymys. Jos ajattelemme ihmisten tavoittelemaa onnellista ja tasapainoista elämää, on jokaisen henkilökohtainen vastuu omasta elämästään aivan keskeistä.

Vastoinkäymisten varalta pitää totta kai olla turvaverkko, mutta lähtökohtana pitää silti olla oma vastuu. Nykytilanteessa julkinen sektori kärsii yksilötasolla itse aiheutetusta taloudellista painolastista, jota ilman voisimme kohdentaa julkisia varoja paljon tehokkaammin. Meiltä on puuttunut rohkeutta kertoa

Presidentti Martti Ahtisaari antoi tammikuun lopussa haastattelun Maanpuolustuslehdelle. Tapasimme presidentin hänen toimistossaan Etelärannassa. Toimistosta on tullut kansainvälisestäkin ajatellen yksi maailman merkittävimmistä keskuksista, jossa keskitytään rauhansovitteluhankkeisiin. Tällainen toiminta edellyttää luonnollisesti perinpohjaista kansainvälisen järjestelmän ja yksittäisten konfliktien jatkuvaa seuraamista. Tästä laajasta tehtäväkentästä huolimatta presidentti Ahtisaarelle jää aikaa ja energiaa myös kotimaisten kysymysten tarkasteluun. Saatoimme haastattelun aikana käsitellä sekä kotimaahan että ulkomaihin liittyviä kysymyksiä.

nuorille, että pitääkää huolta itsestänne. Vanha sananlasku ”jokainen on oman onnensa seppä” pitää edelleen paikkansa. Näitä asioita koskeva keskustelu politisoidaan hyvin herkästi ja esitetään syytös hyvinvointiyhteiskunnan vastustamisesta. Sellaista tuskin yksikään poliittinen puolue Suomessa kuitenkaan ajaa. Tällä asialla ei pidä tehdä politiikkaa tai katsoa sitä ideologisista lähtökohdista, koska hyvinvointiyhteiskunta on kaikkien yhteisesti hyväksymä tavoite.

Koskeeko tämä ongelma muitakin kuin Suomea?

– Mainitsemani ongelma ei esiinny pelkästään meillä Suomessa, vaan sama ilmiö vaivaa kehittyneitä yhteiskuntia muuallakin. Aikaisemmin Yhdysvallat on toiminut moraalisen suunnannäyttäjänä, mutta valitettavasti sielläkin on kehitys edennyt huolestuttavaan suuntaan. Yhdysvaltain etuna ovat korkeatasoiset tutkimuslaitokset, jotka pitävät yllä järkevää keskustelua. Euroopassa trendinä on enemmän se, että haetaan vaikeisiin ongelmiin helppoja ratkaisuja, sellaisia jotka voidaan myydä kansalaisille hyvin lyhyellä aikavälillä. Lainaisin tässä Jean-Claude Junckerin toteamusta, että jokainen eurooppalainen poliitikko tietää mitä pitäisi tehdä, mutta vielä ei tiedetä kuinka sen jälkeen tulnaisiin uudelleen valituksi.

Nyt pitäisi alkaa rohkeasti keskustella. Mitä paremmin me hoidamme omaa maatamme, sitä paremmin ihmiset voivat täällä. Se edellyttää tasa-arvoisen yhteiskuntapolitiikan ohella myös yksilön vastuusta muistuttamista. Kansalaisia ei pidä aliarvioida. Onhan meillä ihan lähihistoriastakin – esimerkiksi 1990-luvun alusta - esimerkkejä siitä, että vaikeuksien

edessä maan asiat voidaan saada kuntoon, jos riittää rohkeutta kertoa kansalle asiain tila ja se että nykyinen yhtälö ei kerta kaikkiaan toimi.

Puolustusvoimilla on tässä oma erityinen roolinsa. Olen kiinnittänyt huomiota siihen, että noin viidennes nuorista ei enää kykene suorittamaan asepalvelusta joko fyysisten tai psyykkisten vaikeuksien vuoksi. Tässäkin taustalla on yksilön tahto hyödyntää täysipainoisesti osaamistaan ja kykyjään. Siksi tarvittaisiin asennemuutosta. Itse en ole koskaan ollut niin hyvässä fyysisessä kunnossa, kun asepalvelusta suorittaessani. Asenneilmapiiri puolustusvoimia kohtaan on Suomessa onneksi yhä myönteinen ja toivon, että se myös pysyy sellaisena.

Olisiko ns. pohjoismaisesta yhteiskuntamallista ratkaisuksi myös muille maille?

– Toivoisin että aiheeseen kohdistettaisiin huomiota enemmänkin. On huomattava, että köyhyys ei maailmasta poistu pelkästään demokraattisia vaaleja pitämällä. Demokratia on toki tärkeä asia, mutta vielä tärkeämpää on saada vaaleissa valtaan nousevat tahot ymmärtämään tasa-arvoisen yhteiskunnan ja hyvän hallintotavan merkitys. Kansainvälisissä vertailuissa on käynyt ilmi, että Aasian maista Kiina on aivan omaa luokkaansa julkisten palveluiden tuottamisessa. Vaikka Kiinaa kritisoidaan demokratiavajeesta, voittaa se muut Aasian nousevat taloudet ylivoimaisesti niin koulutuksessa, terveydenhuollossa kuin elinajanodotteessakin.

Kyse ei siis ole pelkästään vaaliteknisistä asioista. Valitettavan usein korruptio saa kuitenkin yliotteen ja valta-asemaan valittujen mielenkiinto kohdistuu lähinnä oman itsensä sekä lähipiirinsä varallisuuden kasvattamiseen. Voimme toki YK:ssa puhua hengästyneeseen asti, mutta sillä asiointila ei vielä korjaudu eikä köyhyys häviä minnekään. Jos kansa kokee, ettei voi äänestämällä vaikuttaa jokapäiväiseen elämään, on tuskin mikään ihme, jos ihmiset niissä maissa lähtevät kaduille osoittamaan tyytymättömyyttään.

Pohjoismaiden olisi jo kauan sitten pitänyt lähteä vahvemmin edistämään tasa-arvoista yhteiskuntapolitiikkaa ja seurata paljon tarkemmin, kuinka vapaissa vaaleissa valtaan nousseet

itse asiassa käyttäytyvät. Sanoisin jopa, että kyse on pohjoismaiden velvollisuudesta lähteä sekä EU:n piirissä että globaalisti ajamaan paljon nykyistä rohkeammin omaa malliaan, joka on puutteistaan huolimatta osoittautunut meillä hyväksi. Samalla se pakottaisi myös meidät kohdentamaan uudessa valossa huomiota omaan politiikkaamme.

Afrikan maiden osalta seurataan oikeusvaltioperiaatteen ja kansalaisten turvallisuuden toteutumista. Hyvänä esimerkkinä on afrikkalaisen Mo Ibrahim -säätiön laatima indeksi hyvästä hallinnosta. Samoin menetelmin arvioidaan poliittisia oikeuksia ja mahdollisuuksia yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Olennaisessa osassa on viranomaistentoiminnan laillisuuden ja lahjomattomuuden arvioiminen. Ihmisoikeuksien toteutuminen, mukaan lukien sukupuolten välinen tasa-arvo, on eräs mittareista. Koulutuksen ja sosiaalipalvelujen saavuus kuuluu sekin niihin ja moni muu yhteiskunnan toimivuutta ja oikeudenmukaisuutta osoittava indikaattori. Vastaava harjoitus olisi terveellistä julkaista muuallakin yhteiskunnan

todellisen tilan esiin tuomiseksi, myös Euroopassa. Uskon, että esiin nousisi yllättävääkin tietoa. Faktapohjalta syntyy aina laadukkaampaa keskustelua kuin pelkästään mielipiteitä laukomalla.

Suomella on kansainvälisessä yhteisössä vahva rooli rauhanturvaajana ja rauhanvälittäjänä. Millaisena näette tässä suhteessa tulevaisuuden?

Se periaate, jonka mukaan Suomi on toiminut tähän asti, on hyvä. Pyrimme siihen, että YK:n turvallisuusneuvoston täytyy kyetä antamaan mandaatti kriiseihin ja konflikteihin puuttumiselle. Hyvin usein käy kuitenkin niin, että mandaatin toimeenpanossa käännytään erilaisten alueellisten järjestöjen puoleen. Maailman johtava rauhanturvaorganisaatio on tänä päivänä Nato, jonka kanssa Suomi on tehnyt hyvää yhteistyötä rauhankumppanuusohjelman kautta jo pitkään.

Mitä tulee Suomen kriisinhallintaosallistumiseen, niin toki meidän täytyy joka kerta katsoa asia tapauskohtaisesti. Meillä on oikeus päättää, lähdetäänkö mukaan vai ei. Mutta

kyllä Suomi on maana rauhanturvatoiminnassa aivan maailman huipulla. Samoin jokainen suomalainen, joka on näihin tehtäviin osallistunut. Olen todella ylpeä suomalaisten sotilaiden osaamisesta. Olen tehnyt heidän kanssaan jatkuvasti yhteistyötä eri operaatioissa. Meidän pitäisi oppia käyttämään näitä ihmisiä enemmän myös rauhanvälitys- ja rauhanrakentamistehtävissä, sillä he ovat hyvin monipuolista ja käyttökelpoista joukkoa.

Rauhanturvaamisen, rauhanvälittämisen sekä rauhanrakentaminen alueilla riittää varmasti jatkossakin tehtäviä. Useimmat niistä ovat todennäköisesti sellaisia, joissa voimme osallistua prosessin johonkin vaiheeseen ja omalla panoksellamme edesauttaa lopputuloksen saavuttamista. Acehin kaltaisia tapauksia, joissa on mahdollisuus olla mukana prosessin alusta loppuun saakka, tulee loppujen lopuksi vastaan hyvin harvoin.

Myös resursseja rauhanturvaamiseen pitää panostaa riittävästi, jos halutaan saada jotain konkreettista aikaan. Kehitysyhteistyöasiantuntijana en ole kovinkaan suosittu kun sanon, että jos YK:n turvaneuvosto pystyy tekemään päätöksen jostain operaatiosta, silloin meidän pitäisi myös pystyä käyttämään kehitysyhteistyövarojamme niiden toteuttamiseen.

Meidän pitäisi kyetä lähettämään konfliktien osapuolille sellainen viesti, että jos te tappelette ja teidän alueellenne täytyy tuoda rauhanturvaajia, näiden aiheuttamat kustannukset ovat pois kaikesta muusta. Jos joku operaatio joudutaan käynnistämään osapuolten toiminnan takia, on vain oikein, että he joutuvat myös maksamaan siitä. En oikein ymmärrä sellaista viestiä, että ”tapelkaa vain, kyllä meiltä löytyy näitä resursseja auttaa”. Tässä meillä olisi selvästi ryhdistäytymisen paikka.

Viime vuoden kehitystä maailmalla leimasivat poikkeukselliset ilmiöt. Missä te näette tällä hetkellä kaikkein ongelmallisimmat alueet?

– Aloitetaan arabikeväästä. Nostaisin sen osalta esiin kaksi tärkeää asiaa. Ensinnäkin, kun nuoret ihmiset lähtivät suurina joukkoina kaduille ja aukioille, samalla he todistivat sen, että heidän vaatimansa arvot ovat universaaleja. Kenenkään ei enää tarvitse arkailla puolustaa demokratiaa ja ihmisoikeuksia. Toiseksi, YK:n turvallisuusneuvosto pystyi Libyan kohdalla ensimmäistä kertaa tekemään sen historiallisen päätöksen, että kansainvälisellä yhteisöllä on ikään kuin sekundäärinen velvollisuus puolustaa ja suojella kansalaisia, jos maan oma johto käyttäytyy sopimattomasti eli kääntyy kansaansa vastaan – kuten aina joskus valitettavasti käy.

Suojeluvastuu periaatteena hyväksyttiin YK:ssa jo vuonna 2005. Tästä kun vielä päästäisiin siihen, että turvallisuusneuvoston pysyvät jäsenet voisivat olla asiasta johdonmukaisesti samaa mieltä. Mutta kuten on huomattu, se ei ole käytännössä helppoa. Positiivista sen sijaan on Arabiliiton toiminta, jossa on nähty paljon ryhdikkäämpiä otteita arabikevään myötä. Olen joka tapauksessa optimistinen siitä, että kansainvälisen yhteisön mahdollisuudet toimia yhdessä ovat paremmat tänä päivänä. Pohjalla ovat juuri mainitsemani universaalit arvot, joista ei pidä lipsua yhtään. Muuten olemme kovin huteralla pohjalla.

Kun nyt katsotaan maailmantilannetta, niin puhutaan paljon Iranista, Irakista ja Afganistanista. Mutta tosiasia on se, että varsinkin ongelman ydin löytyy Israelin ja Palestiinan suhteista. Jos Palestiinan kysymystä ei pystytä ratkaisemaan – ja nopeasti – siten, että

se takaa myös Israelin turvallisuuden, tulee se radikalisoimaan kehityksen muualla arabimaailmassa. Tämän tosiasian vältteleminen ja muusta puhuminen on jälleen ihmisten aliarvioimista. Kansainvälisen yhteisön, niin amerikkalaisten kuin meidän eurooppalaistenkin, täytyisi ryhdistäytyä ja ratkaista tämä kysymys lopullisesti. Juuri tämän takia kirjoitin yhdessä Javier Solanan kanssa lehtiartikkelin siitä, miksi EU-maiden pitäisi äänestää puolesta, jos palestiinalaiset pyytävät tarkkailijan statusta YK:n yleiskokouksessa.

On onnetonta, että me emme kykene päättäväisesti edistämään asian ratkaisemista. Toistellaan vain, että osapuolten pitäisi lähteä keskustelemaan. Sitten palataan niihin samoihin vanhoihin lähtökohtiin. Se mitä on jo sovittu unohtuu ja keskustelu avataan aina ikään kun alusta. Johtajuudessa katson ennen muuta Yhdysvaltoihin, sillä jo historian valossa EU:n jäsenmaista on hyvin vaikea löytää johtajuutta tällaisessa kysymyksessä. Ensiksi pitäisi osata nähdä tilanne rehellisesti sellaisena kuin se on ja hyväksyä se, että ongelmaan on löydettävä rauhanomaisen tulevaisuuden takaava ratkaisu.

Helppoa se ei missään nimessä tule kuitenkaan olemaan.

Jos Israel-Palestiina-kysymyksessä yksioikoisesti todetaan, että Hamas on terroristiorganisaatio eikä terroristien kanssa keskustella, ei ratkaisua takuulla löydetä. Emme me voi sanoa ihmisille, että ”järjestäkää ensiksi kunnan vaalit” ja sitten vaalien jälkeen todeta vain, että ”tulos on väärä.” Kyllä demokraattisissa vaaleissa menestyneiden kanssa on puhuttava ja neuvoteltava, vaikka vaalitulos ei miellyttäisikään.

Afganistanissa tilanne on tässä mielessä jo lupaava, sillä presidentti Karzain hallinto ei sulje ehdottomasti pois dialogia Talebanin kanssa, olkoonkin että heillä on vaikeuksia järjestää asia. Mutta vielä vaikeammaksi asiat menevät, jos dialogia ei edes yritettäisi järjestää. Olen joskus sanonut, että jos asioita oikein yksinkertaistettaisiin, niin olen itse tehnyt urani puhumalla terroristeille. On kovin helppo toimenpide leimata joku osapuoli konfliktissa terroristiksi kevyin perustein, mutta rauhan aikaansaamista se ei helpota ollenkaan.

Haastattelijat:

Janne Kuusela ja Jyrki Iivonen

Tee työsi älykkäämmin

Nyt TDC tarjoaa yrityksille erinomaisen tilaisuuden testata tehokkaampaa työskentelyä käytännössä.

Ota askel kohti älykkäämpää työympäristöä.

Kokeile maksutta
TDC Videopalaveria.

tdc.fi

Risto Veltheim

Suurlähettiläs, Ulkoministerin erityisedustaja Libyan transitio prosessissa

Libyan tilanne

NATO:n pääsihteerillä Anders Fogh Rasmussen`illa oli hyvää raportoitavaa järjestön vuosikokouksessa joulukuussa 2011. Libyan operaatio (Operation Unified Protector , OUP), jossa Natolle oli langennut operatiivinen johtotehtävä, oli ollut menestys kaikilla mittareilla mitattuna. Se oli ilmeinen sulka hattuun sekä järjestölle että siihen osallistuneille maille, joista Nato-maat muodostivat selvän enemmistön.

Kun vielä vähillä tappioilla hoidettu ja selvään ”tehtävä suoritettu”-päätökseen viety operaatio oli toteutettu islamilaisessa maailmassa, joka yleensä on tuottanut läntisille koalitioille pelkkää päänsärkyä, oli erityiseen tyytyväisyyteen aihetta.

Tietysti jokainen tällainen operaatio on aina oma lukunsa, tilanteet ja ratkaisut eivät koskaan toista itseään. Libyan tilanteessa lähökohta oli, että Muammar Gaddafi oli oma luokkaansa arabimaailman usein synkänpuhuvassa vallanpitäjäkaartissa. Arabienkin piirissä

Gaddafi oli nähty laajalti häirikkönä, ja kun valinnan eteen jouduttiin, tukea 43-vuotta vallassa ollutta Gaddafia vai kapinoivaa kansaa, ei valinta ollut vaikea. Laaja arabimielipide tuki kapinallisia alusta alkaen ja painosti myös hallituksia, joista monelle toisen maan sisäisiin asioihin puuttumattomuus oli vielä pyhä oppi.

Länsimaat olivat usein tukeneet arabidiktatoreita ns. järjestyksen stabiliteetin nimissä ja radikaalin islamilaisuuden nousua peläten. Terrorismin vastaisen taistelun noustua länsimaiden agendalla ykköspaikalle, monet näistä hallituksista tarjosivat yhteistyötä vaikka takajatuksena oli vain omaan hallitukseen kohdistuvan kritiikin vaientaminen.

Arabikevään alkaessa länsimaat, Yhdysvallat ensimmäisten joukossa havaitsivat nopeasti, mikä on ajan henki. Oli valittava oikea puoli ja eletävä muutoksen mukana. Näin tapahtui myös Libyan kohdalla. Kansannousun alkamispäiväksi merkittiin 17.2.2011, ja sen alkutahdit lyötiin Benghasissa. Tämä

öljyteollisuuden keskuspaikka oli eri yhteyksissä jo osoittanut uhmakkaita elkeitä Gaddafin yksinvaltaa kohtaan saaden kärsiä julmia kollektiivisia vastatoimia. Myös pääkaupungin Tripolin liepeillä oli mellakoita, mutta ne vaiennettiin nopeasti.

Alkuvaiheessa Benghasin hätäisesti muodostetut vapaaehtoisprikaatit menestyivät hyvin ja TV:ssäkin saatiin seurata pick-up autojen karavaanien vauhdikasta rynnistystä itään päin pitkin rantaviivaa seurailevaa moottoritietä. Gaddafi määräsi kuitenkin koko sotakoneistonsa näitä joukkoja vastaan ja etenkin ilma- ja panssariaseen ylivoima oli murskaava. Gaddafille uskolliset joukot etenivätkin pian kohti Benghasia, jonne panssarit saapuivat maaliskuun 19. päivänä.

Peli näytti jo miltei pelatulta. Ulkomaalaisia evakuoitiin Benghasista meriteitse ja pakolaisvirrat pyrkivät itärajan kautta suojaan Egyptiin. Voitonvarma ja uhoava Gaddafi uhkasi murskata vastarinnan armotta ja löytää vastarintaan ryhtyneet ”rotat, joka piileskelevät kellareissa”.

Kansainväliseen yhteisöön kohdistui valtava paineita: eikö mitään voida tehdä tämän verilöylyn estämiseksi? Tulitauko-veloimukset eivät olleet Gaddafiin auttaneet, eivät myöskään sanktiouhkaukset, joita Suomen ulkoministeri Alexander Stubb ensimmäisenä vaati EU:n ulkoministerikokouksessa. Katsottiin tarvittavan lentokieltoa (no fly -zone) ilmavoimien eliminoimiseksi taisteluista ja tätä vaati ensimmäisten joukossa Arabiliitto kokouksessaan 12.3., tosin väittelyn jälkeen ja kahden maan käytännössä vastustaessa päätöstä loppuun saakka (Syyria ja Algeria).

Voimatoimien edellyttämän TN päätöksen aikaansaamiseksi teki eniten töitä Ranskan presidentti Nicolas Sarkozy joka sai vahvaa tukea Britannian pääministeri Cameronilta. Yhdysvallat oli pitkään epäilevä ja maassa pelättiin laajalti uuden rintaman avaamista arabimaailmassa. Talous oli kuralla, sotaväsymys oli ilmeinen, ja vaalikampanja juuri alkamassa. Afganistanin ja Irakin tilanne elivät vielä.

Eurooppalaisten liittolaisten toimintavalmius sekä uuden, muuttumassa olevan arabimaailman ilmeinen tuki olivat ne tekijät, jotka saivat Yhdysvallat lähtemään aktiivisesti mukaan. YK:n turvallisuusneuvosto hyväksyi

17.3. äänestyksellä päätöslauselman 1973, joka oikeuttaa jäsenmaita kaikkien keinojen käyttämiseen siviilien suojelemiseksi. Maajoukkojen lähettämiseen se ei antanut oikeutusta.

Tässä olivat parametrit uudelle sotilaalliselle operaatiolle, joka alkoi vain muutama tunti päätöslauselman hyväksymisen jälkeen. Yllättäen Saksa pidättyi äänestyksessä, mikä myöhemmin viritti laajan keskustelun EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan rajoista.

Maaliskuun 18. ja 19. päivän välisenä yönä Ranskan hävittäjäkoneet pommittivat Benghasia piirittäviä panssareita ja kaupungin saarto saatiin puretuksi. Ilmavoimat neutralisoitiin ja useita sotilaallisia kohteita tuhottiin eri puolilla maata. Sotatoimissa tapahtui siten ratkaiseva psykologinen käänne eivätkä kapinalliset olleet enää yksin. Benghasin vapauden aukiolle pystytettiin jättiläskokoinen Ranskan lippu, jossa teksti ”Merci France”.

Muutama päivä myöhemmin, 23.3. Nato ottaa muodollisesti vastuulleen ilmaoperaation

koordinoinnin ja operaatio Unified Protector alkoi. Yhdysvaltojen mukaan tuomat Tomahawk risteilyohjukset olivat erityisen hyvin käytetty ja tehokas ase. Strategisten kohteiden tiheistä, kuukausia kestäneistä pommituksista huolimatta vauriot pääkaupungissa jäivät lopulta vähäisiksi..

Sota kuitenkin pitkittyi ja sitkistyi eikä Gaddafin

kukistamisesta tullut pelkkää paraatimarssia. Libyan sotilaallisten kohteiden ja valtakusten pommitus ei tahtonut tuottaa toivottua tulosta. Sotatoimet rintamalla ajautuivat alkukesällä 2011 lähelle pattitilannetta ja koittelivat sotakoalition hermoja ja yhtenäisyyttä. Vaatimukset tulitauosta ja neuvotteluista osapuolten välillä voimistuivat. Näitä vaati erityisesti Afrikan Unioni, jonka piirissä Gaddafilla oli paljon

ystäviä. Arabimaista Syyria ja Algeria vaativat tulitaukoa ja varoittivat pitkittyvän sodan johdettavan levottomuuksiin koko pohjois-Afrikassa.

Venäjä oli jo huhtikuusta lähtien arvostellut koalitiota TN:n päätöslauselman ylittämistä, ja tähän antoi syytä mm. se, että kapinallisille piti toimittaa lisää aseistusta, mikä ei tietenkään suoranaisesti ole samaa kuin siviilien suojele. Kesäkuun alussa peliin tuotiin myös helikopterit, jotka yleensä katsotaan enemmän maavoimien aseistukseen kuuluviksi.

Vasta elokuun alkaessa näytti sotaonni kääntyvän lopullisesti kapinallisten puolelle. Tärkeä Misratan kaupunki vallattiin veristen taistelujen jälkeen 13.8. ja elokuun lopussa pääkaupunki Tripoli, josta Gaddafi ja hänen perheensä pakenivat. Gaddafin perhe hajosi ja osa sai turvapaikan naapurimaista. Gaddafi itse löytyi 20.10. Sirten valtauksen yhteydessä ja hänet surmattiin. Isänsä mantelinperijäksi valittu Saif El Islam ("Islamin miekka") löydetään kuukautta myöhemmin tuareg-asuun pukeutuneena eteläisessä aavikkoalueella. Häntä odottaa oikeudenkäynti, jonka libyalaiset haluavat pitää omassa maassaan.

Pitkittynyt kissa ja hiiri-leikki entisen hallinnon nokkamiesten kanssa on päätytty tähän ja Nato-operaatio katsottiin päättyneeksi. Libyan kapinallisten muodostama Väliaikainen hallinto (NTC) saattoi 23.10. julistaa maan vapautetuksi. Julistus annettiin Bengahissa, missä kapina oli kuusi kuukautta aiemmin alkanut.

NTC (National Transitional Council) toimii toistaiseksi Libyan väliaikaisena joskin itse nimettynä vallan pitäjänä ja saa kv yhteisöltä laajaa tukea. Tähän pakottaa jo huoli siitä, ettei maahan synny valtatyhjiötä, joka voisi johtaa aseellisten yhteenottojen uudelleen puhkeamiseen. Vaalien järjestäminen luvataan seitsemän kuukauden kuluessa. Näin ollen ensimmäisten vaalien ajankohdaksi on tulossa kesäkuu 2012, mutta päiviä olla löyty loppoon.

Maan sisäinen tilanne on kuitenkin edelleen huolestuttava sillä aseistautuneet prikaatit eivät ole halunneet luopua aseistaan. Näiden määräksi arvioidaan 125 000 libyalaista ja erityyppisten Gaddafin varastoista peräisin olevien aseiden pelätään leviävän mm. Afrikan alueella toimiville terroristijärjestöille, joista tunnetuin AQIM (Al Qaida in the Islamic Maghreb) ja

nytemmin myös Nigeriassa operoiva Boko Haram.

Libyan tilanteen rauhoittuminen on siten tärkeää myös koko pohjois-Afrikan mittakaavassa. Ketkä lopulta tulevat hallitsemaan on vielä arvailujen varassa. Kapinaliike oli mitä suurimmassa määrin spontaani ja siihen lähti mukaan erilaista väkeä erilaisin tavoittein, yhteisenä ajatuksena kaataa ensi vaiheessa Gaddafin hallinto. Siirtyminen sodan tilasta rauhanomaiseen ja säänneltyyn kehitykseen, onkin nyt keskeinen kysymys, jonka onnistumisesta riippuu paljon.

Aikaa ei ole loputtomasti. Tilanne paikan päällä etenee omalla vauhdillaan ja kansa toivoo muutoksen näkyvän konkreettisesti. Vaadittavat reformit esim. vaalien järjestämiseksi vaativat malttia ja rauhallisuutta – ja vievät oman aikansa.

Islamilaisuuteen nojaavilla puolueilla tullee olemaan merkittävä ote uudessa Libyassakin, kuten naapurimaissakin Egyptissä ja Tuni-siassa. Koko arabimaailmassa on jouduttu toteamaan, että vaikka islamistit eivät olleet muutosliikkeen alkuunpanijoita, ne ovat sen suurimmat voittajat. Maallisia arvoja, sekularismia ja länsimaista liberalismia ajavia toki myös on, mutta kansan piirissä veto omiin kulttuurin arvoihin ja perinteisiin. Ehkä myös epäluulo länsimaiden uskoteltuja tavoitteita kohtaan elää yhä.

Tämän tosiasian ymmärtäminen sen kanssa eläminen on suhteissa uuteen arabimaailmaan tärkeää.

Kokemuksia kriisinhallinnasta Lähi-idässä 2009–2011

Kirjoittaja toimi kahden vuoden jakson (2009–2011) apulaiskomentajana Lähi-idässä, YK:n ensimmäisessä ja vanhimmassa sotilastarkkailijaoperaatioissa. Tehtävästä on erinomainen näköala Israelin ja sen naapurivaltioiden välisiin suhteisiin sekä laajasti alueen tapahtumiin. Asuminen toimialueella kansalaisten seassa tarjosi mahdollisuuden muodostaa omakohtainen ja käytännönläheinen käsitys maiden sisäisestä tilanteesta ja yhteiskunnan päivittäisestä sykkeestä. Kulttuurikokemuksena aika maailman valtauskontojen keskeisellä syntyalueella oli kerrassaan uskomaton!

UNTSO pähkinänkuoressa

Brittiläinen mandaatti Lähi-idässä vuosina 1920–1948 käsitti alueen, jolla ovat nykyään Israel, Jordania, Länsiranta ja Gazan kaista. Alue siirtyi brittien hallintaan ensimmäisen maailmansodan jälkeen Osmanien valtakunnan hajottua. Mandaatin päättyessä Israelin valtio julistautui itsenäiseksi ja määräti rajansa YK:n 1947 antaman suosituksen mukaisesti. Julistus käynnisti arabivaltioiden ja Israelin välisen konfliktin, joka jatkui toukokuusta 1948 maaliskuuhun 1949. YK:n sovittamana saatiin aikaan yleinen aseleposopimus, jota valvomaan asetettiin YK:n ensimmäinen rauhanturvaoperaatio: United Nations Truce Supervision Organization (UNTSO).

UNTSO perustettiin toukokuussa 1948, sen esikunta sijoitettiin aluksi Kairoon, josta se siirtyi Haifaan. Vuoden 1949 kesällä UNTSO muutti Jerusalemiin, brittien entiseen hallintopalatsiin Government Houseen ja YK:n sininen lippu nostettiin salkoon. Poikkeuksena ainoastaan jakso 1967 sodan aikana UNTSO HQ on pitänyt hallussaan Government Housea. Vaikka rakennuksen merkitys ja käyttö-

tarkoitus ovat muuttuneet, on vanha nimi edelleen pidetty käytössä. Rakennuksen isäntä oli jatkossa UNTSO:n komentaja (Chief of Staff/Head of Mission, COS/HOM) ja rakennukseen sijoitettiin missiön esikunta UNTSO HQ.

Suomalaisia on palvellut UNTSO:ssa vuodesta 1967 alkaen yhteensä lähes 700 sotilastarkkailijana. Operaation komentajana suomalaisia kenraaleita on toiminut yhteensä

YK:n suunnitelma maanjaosta.
Päiväys 29.11.1947

Näkymä Government Housen alueesta

neljä: Siilasvuo, Kaira, Christensen ja parhailaan 1.5.2011 tehtävässä aloittanut kenraalimajuri Juha Kilpiä. Komentaja työskentelee diplomaattistatuksella YK:n virassa ja tehtäväkin on kaksijakoinen: diplomaatti ja sotilas. Komentajien toiminta on toisinaan painottunut voimakkaasti henkilökohtaisen kokemuspohjan, osaamisen ja mieltymyksen kautta – yleensä diplomatian kustannuksella liiaksi sotilaalliseen puoleen.

Sotilaallisen toiminnan johtamisesta vastaa apulaiskomentaja (Deputy Chief of Staff, DCOS), joka on missiön vanhin sotilastarkkailijan statuksella oleva upseeri, Senior Military Observer. Sotilastarkkailijat (153 kpl), ovat ammatti- tai reservinupseereita, jotka tulevat 24 eri maasta.

Puolustusvoimien nettisivuilla on tiivistä faktaa UNTSO:sta ja sen historiasta (www.mil.fi/kv/yhteistyö/kv/kriisinhallinta/operatiot/lähi-itä).

Tilanne alueella

Alueella on tunnetusti sotaisia historia, joka on kirjallisesti dokumentoitu hyvinkin arvovaltaisiin ja laajalle levinneisiin teoksiin. Nykyhistoria on värikäs ja sen kuvaaminen kattavasti olisi myös liian haasteellinen tehtävä. Jokaisesta alueen valtiosta voisi kirjoittaa laajasti. Kirjoituksen pelkistetty ja epätieteellinen katsaus leikkaa lyhyen jakson kriisinhallinnan, erityisesti aseettoman tarkkailijaoperaation näkökulmasta. Alue on perinteisesti levoton ja turvallisuuskulttuuri on eurooppalaisella mitarilla tarkastellen kaikin puolin holtitonta.

Riskit realisoituvat ja tilanteet kärjistyvät väkivaltaisiksi hyvin nopeasti. Arabikevään 2011 kuohunta levisi Pohjois-Afrikan valtioista nopeasti myös Lähi-itään. Vakaiksi luullut valtiot joutuivat vakaviin sisäisiin kriiseihin ja valtaapitävien tuolit huojuivat ja kaatuilivat yllätyksellisesti.

UNTSO:n tehtävä fokusoi voimakkaasti Israelin valtion ulkorajoille ja aselepolinjoille. Mandaattiin ei kuulu alueen valtioiden sisäpoliittisten ongelmien tarkkailu ja raportointi ja siksi palestiinalaiskysymys, kuten monet muutkin ilmiöt rajautuvat vain omien turvallisuusnäkökohtien vuoksi seurattaviin aiheisiin. Inhimillisestä näkökulmasta katsoen asioista ei voi olla tekemättä havaintoja - sisäiset kriisit alkavat vaikuttaa melko nopeasti myös aseettomien tarkkailijoiden turvallisuuteen ja toimintaedellytyksiin.

UNTSO on ajoittain joutunut väistymään kaikkein levottomimmilta alueilta, mutta asemamaan hylkääminen ei voi olla tarkkailijaorganisaation ensimmäinen toimintamalli. Isäntämaat takaavat tarkkailijoiden turvallisuuden

Temppelivuorelta etelään
Government House taka-alalla

ja tarkkailijoiden vetäminen pois maasta tulkittaisiin erittäin voimakkaana signaalina ja epäluottamuksen osoituksena. Varovaisuuteen on syytä, sillä UNTSO on menettänyt vuosien mittaan miestappiona 32 aseeton sotilastarkkailijaa liikenteessä, miinaonnettomuuksissa tai jopa murhattuina – luottaessaan liiaksi YK:n valkoisen suojaväriin voimaan. Viimeiset kuolonuhrit, neljä tarkkailijaa, menetettiin Libanonissa Israelin ilmavoimien pommittessa tarkkailuasema Khiamin 25.7.2006. Allekirjoittanut on kahdesti laskenut seppeleen kaatuneiden palvelustoverien muistomerkillä tapahtuman vuosipäivänä ja tavannut heidän omaisiaan. Menetyks ei unohdu sotilastarkkailijoiden mielistä.

Israel

Mediaa seuraamalla turvallisuustilanne vaikuttaa pahemmalta kuin sen itse kokee paikan päällä. Intifada ja kiihkeämpien aikojen kymmeniä kuolonuhreja aiheuttaneet pommi-iskut julkisille paikoille ja busseihin loppuivat 2006 ja ovat melkein unohtuneet. Kuin muistutukseksi räjäytettiin taas keväällä

2011 Jerusalemissa bussipysäkillä repullinen räjähteitä, tuloksena yksi kuollut ja kymmeniä loukkaantuneita.

Jännitteistä ja rajoituksista huolimatta miljoonat ihmiset yrittävät elää mahdollisimman normaalia elämää. Päivittäisessä elämässä turvajärjestelyt kuitenkin näkyvät koko ajan – kauppaan mennään aseellisen turvamiehen ja metallinilmaisimen kautta, henkilöpaperit, laukut ja taskut tarkastetaan, koululaisryhmien mukana liikkuu aseistettu turvamies, kadulle jäänyt pahvilaatikko eristetään ja poliisin pommirobotti tuodaan hetkessä paikalle, jne.

Esimerkiksi Jerusalemissa löytyy paikkoja, joissa mellakoidaan joka päivä tai asetelma siihen on jatkuvasti olemassa. Tunnelma on tulenarka ja pienikin kipinä saattaa roihauttaa ilmieliekit turvallisuusjoukkojen sekä mellaakoitsijoiden välille. Kriittisimmät ryhmät ovat äärijuutalaisia tai kiihkeitä muslimeja ja pahimmat alueet pyhien paikkojen läheisyydessä sapattina tai perjantairukousten aikaan sekä asuinalueet, joille on siirtynyt raivaajahenkistä vähemmistöä. Pusku-traktoreilla selvitetävät

luvatta rakennettujen talojen saneeraukset aiheuttavat yleensä myös tunnekuohuja. Allekirjoittaneen muuten hyvin rauhallinen asunto oli juuri tällaisessa talossa, josta hävitettiin noin 200 m² varastosiipeä.

Israel ajaa kovaa sisä- ja ulkopoliittista sekä sotilaallista toimintalinjaa, jota usein arvostellaan länsimaissa, mutta maan itsensä kannalta muita vaihtoehtoja ei juuri ole tai ne ovat huonoja. Keinot voivat olla kovia, mutta kyseessä on aika luonnollinen valinta jatkuvassa sotatilassa

olevalle 7 miljoonan juutalaisvaltiolle, jonka ympärillä on neljän naapurimaan vähintäänkin nurjasti suhtautuva 150 miljoonan muslimipopulaatio sekä ankarat sisäiset ristiriidat.

Vertailussa mihin tahansa yksittäiseen naapuriinsa Israel on sotilaallisesti vahva, mutta vallanvaihto naapurimaissa saattaa vaikuttaa niiden suhtautumiseen Israeliin epäedullisesti ja horjuttaa herkkää, mutta vakiintunutta asetelmaa. Synkkä arvioni on, että tilanne pikeminkin kiristyy kuin lientyy.

Egypti

Jos joku väittää kyyneensä joulukuussa 2010 ennustamaan tilanteen kehittymisen Egyptissä vuoden 2011 alussa, väitän hänen puhuvan palturia. UNTSO:n alueella Egypti ja Syyria ovat pahassa myllerryksessä, mutta Jordaniassa tilanne näyttää toistaiseksi rauhoittuneen. Kukapa olisi myöskään uskonut, että Libanon tilanne on rauhallinen Israelin naapureista. Tilanne voi vielä kehittyä yllätyksellisesti eikä kaikissa maissa ole pelattu edes ensimmäistä erää päätökseen.

Tilanne Siinailla ja Israelin vastaisella rajalla on jatkuvasti levoton ja liikkuminen beduiiniliigojen vallassa olevalla alueella on erittäin vaarallista. Kaasun myyntiä Israelille vastustetaan ja kaasuputki onkin räjäytetty useita kertoja viime vuoden aikana. Egyptin raja Israeliin vuotaa laittomia siirtolaisia ja toimenpiteet tunnelien kautta Gazaan tapahtuvan salakuljetuksen estämiseksi ovat enimmäkseen silmänlumetta.

Egyptin maltillinen ulkopolitiikka miellettiin yhdeksi Lähi-idän vakauden peruskivistä. Presidentti Mubarakin vahvaa asemaa ei näytännyt uhkaavan mikään ja vuosikaudet ainoastaan spekulointiin seuraajilla syksyille 2011 suunnitelluissa presidentinvaaleissa, joita ei koskaan tullut.

Ensimmäisen erän lopputuloksena presidentti on syytettynä rikoksista kansaansa vastaan ja häntä uhkaa jopa hirttotuomio. Armeija pitää toistaiseksi valtaa ja kansa on parlamenttivaaleissa vuoden 2011 lopulla antanut kannatuksensa uskonnollisille puolueille.

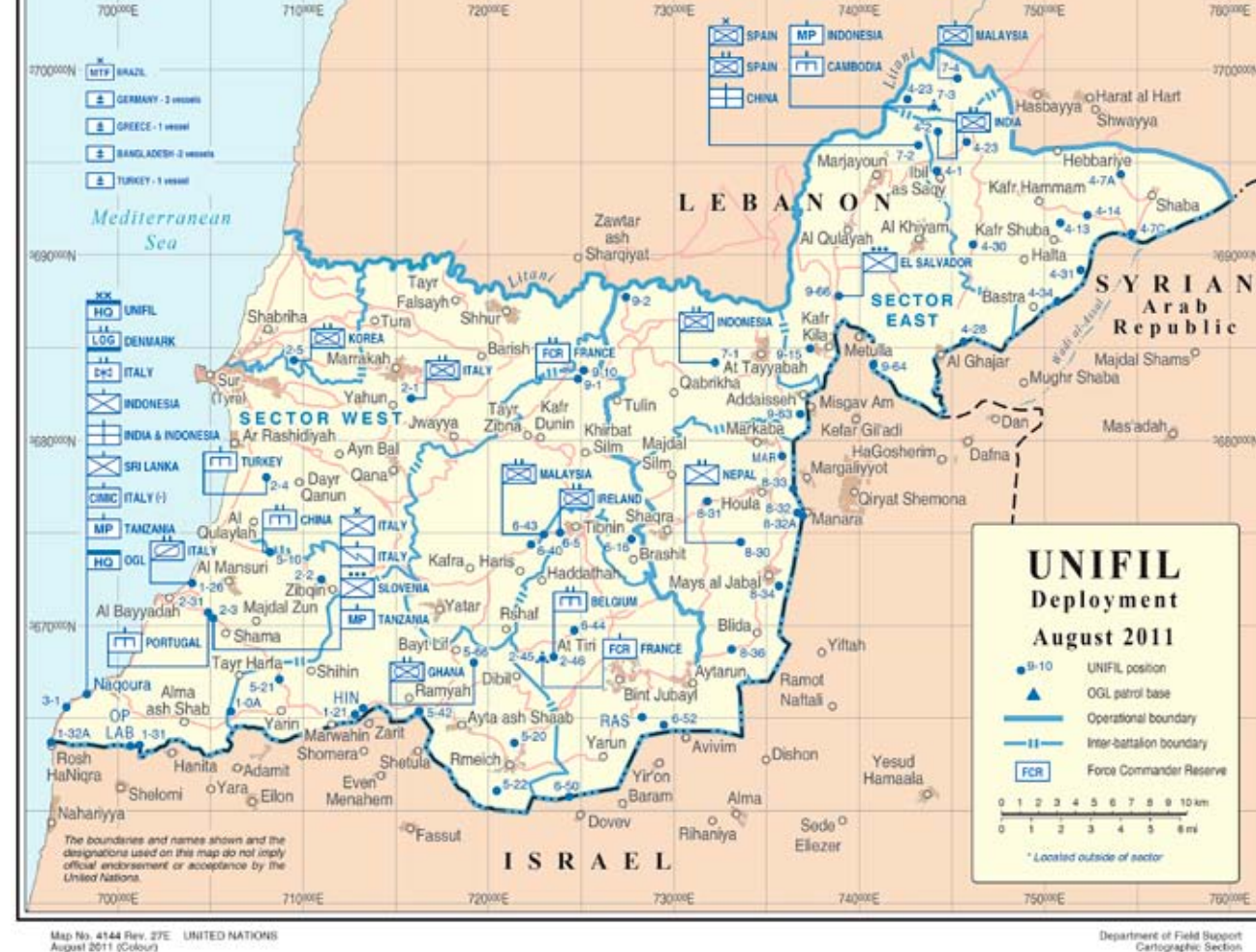
Suurimmaksi puolueeksi nousseen Muslimiveljeskunnan kiihkeät ohjelmajulistukset voivat olla enteellisiä myös Egyptin ulkopolitiikalle. Rauhansopimus Egyptin ja Israelin välillä allekirjoitettiin 1979 ja se koetaan arabimaailmassa (myös Egyptissä) häpeälliseksi ja jopa petturuudeksi, josta presidentti Anwar Sadat maksoi hengellään. Egyptin tulevan hallinnon suhtautuminen maiden rauhansopimukseen on toistaiseksi arvoitus, joka syystäkin huolestuttaa Israelissa. Jos kansan mielipidettä kysytään, ehdoton enemmistö kokee Israelin viholliseksi ja on sopimuksen purkamisen kannalla. Väkivaltaisia levottomuuksia esiintyy herkästi jopa jalkapallo-otteluiden ja etenkin niiden jälkipuintien yhteydessä ja meneillään olevan toisen erän tapahtumista voi odottaa mitä tahansa.

Libanon

Jatkuvat levottomuudet ja ajoittain sodaksi raihahtava kriisi ovat leimanneet tilannetta eteläisen Libanonin ja Israelin välillä viimeiset vuosikymmenet. Alueella vuodesta 1978 alkaen, 6–12 kuukauden mandaatilla kerrallaan, toiminut UNIFIL-rauhanturvaoperaatio valvoo ja kontrolloi tilannetta eteläisessä Libanonissa. Suomalaisia on palvellut UNIFIL:ssa kahdessa vaiheessa; 1978–1997 ja 2006–2007, yhteensä noin 15 000 rauhanturvaajaa. Kolmas pieni suomalaisjoukko on lähdössä UNIFIL:iin kevään 2012 kuluessa.

Israelin asevoimien (IDF) vetäytyttyä Libanonista vuonna 2000, Libanon on rakentanut asevoimiaan (LAF) ja pyrkii hallitsemaan maan eteläistä osaa. LAF:n uskottavuus Israelin suuntaan on kyseenalainen, sillä ilmeisesti se ei kunnolla kykene kontrolloimaan fundamentalistista Hezbollah-järjestöä. Järjestö, vaikka onkin aiempaa maltillisempi siirryttyään 2010 puoluepolitiikkaan, on edelleen ehdoton voimatekijä alueella, varustautuu aseistuksella ja sanoo sanansa aina kun haluaa. Totutut voimannäytöt, kuten rakettien ampuminen Israelin puolelle, lakkasivat runsaaksi vuodeksi. Niin ei ole myöskään aikoihin ammuttu Israelista tykistötulta pikavastauksena iskuihin. Tilannetta maiden välisellä linjalla (”Blue Line”) ei voi kuvailla levolliseksi. Kyräily asevoimien välillä on jatkuvaa ja tulitaisteluiden laajentuneita tapahtumia on muutamia vuosittain. Kriisin eskaloituminen hallitsemattomaksi on ollut hyvin lähellä. Elokuussa 2010 puiden kaataminen rajalinjalta tuotti yhteensä noin 10 kuolonuhria molemmille asevoimille. Toukokuussa 2011 LAF ei yrityksistä huolimatta kyennyt hillitsemään kymmenien tuhansien palestiinalaisten mellakointia Nakhba- ja Naksha-päivinä ja rajalinjalla ammuttiin kymmeniä ihmisiä.

Ennen vuoden 2006 sotaa UNIFIL:n rauhanturvaajien vahvuus ehti jo laskea alle 4000:een. Sodan jälkeen sitä kasvatettiin nopeasti 15 000:een ja paluu pienempiin joukkomääriin on todella hidasta. IDF ei kunnioita UNIFIL:ia ja väittää sen olevan totaalisen kykenemätön kontrolloimaan aluetta. IDF perustelee väittämänsä omilla havainnoillaan, sillä se valvoo aluetta lennokein lähes koko ajan, samoin on hävittäjien ylilentoja lähes päivittäin.

UNIFIL ei luonnollisesti raportoi havainnoistaan kummallekaan asevoimalle.

Myös Hezbollah on kohdellut UNIFIL:n rauhanturvaajia ajoittain ankaralla otteella ja melko väkivaltaisesti. Joillakin Hezbollahin vahvoilla tukialueilla rauhanturvaajien riski joutua kahnauksiin on todella korkea. Kontaktien luominen paikallisväestöön tuntuu onnistuvan UNTSO:n aseettomilta tarkkailijoilta huomattavasti paremmin kuin aseistetuilla kollegoilla.

Syyria

Tilanne Golanin kukkuloilla on ollut viime vuodet rauhallinen. Vuosittain uusittavalla mandaatilla toimiva UNDOF-operaatio valvoo Syyrian ja Israelin välistä A- ja B-linjojen rajaamaa demilitarisoitua vyöhykettä, mikä on noin 75 km:n pituinen ja vaihtelee leveydeltään muutamista sadoista metreistä noin 10 km:iin. Israel on rajannut kaikki maarajansa teknisellä valvonta-aidalla, myös

A-linjan. Syyrialainen siviiliväestö saa asua vyöhykkeellä, mikä toipuu hiljalleen vuoden 1973 sodan vaurioista. UNTSO valvoo tilannetta linjoilla ja niiden ulkopuolisilla vyöhykkeillä, joilla osapuolten sotilaallista voimaa on rajoitettu.

Raportoituja rajaloukkauksia ja muita tapahtumia on paljon, mutta enimmäkseen ne ovat vaarattomia, esimerkiksi paimenten aiheuttamia. Sisäisten ongelmienkin aikana Syyria näyttää kunnioittavan aseleposopimuksia ja varovan tarkasti niiden loukkaamista. Toukokuussa 2011 palestiinalaisten organisoimat Nakhba- ja Naksha- muistopäivien mielenilmaukset laajenivat tuhansien ihmisten mellakoinniksi Israelin vastaisilla rajoilla ja johtivat kuolonuhreihin Golanilla ja Libanonissa.

Arabikevät tuli Syyriaan myöhään ja levottomuudet alkoivat vaihikka maan eteläosissa maaliskuussa, Daraan kaupungissa. Jonkin aikaa näytti, että hallitus pystyy tukahduttamaan hajanaiset levottomuudet ja saa

Näkymää eteläisiltä Golanin kukkuloilta Genesaretinjärvelle

tilanteen hallintaansa. Tällä hetkellä oppositio on järjestäytynyt ja maa on sisällissodan partaalla. Kuolonuhreja on arvioitu olevan jopa 6000 ja tahti kiihtyy koko ajan. Ennuste ei voi olla hyvä, kun järjestystä Damaskuksen lähiöissä pidetään yllä raskailla aseilla ja panssarivaunuilla. Vaikka Syyrian sisäpoliittinen tilanne ei kuulu UNTSO:n mandaattiin, sen mahdolliset ulkopoliittiset seuraukset kuuluvat. Syyrian tilanteella on vaikutuksia Libanoniin, erityisesti Hezbollahiin, joka saa merkittävää tukea naapurimaasta.

Jordania

Poiketen naapureistaan Jordania on toistaiseksi pysynyt rauhallisena, mutta maa ja tilanne siellä on kaikkea muuta kuin pitkästyttävä. Jordanian tasapaino perustuu ehkä hieman muita liberaalimpaan ilmapiiriin ja kansalaisten kohtuulliseen hyvinvointiin. Kuningas Abdullah on erilaisin myönnytyksin onnistunut pitämään kansansa tyytyväisenä ja pysynyt vallassa. Myönnytysten tielle lähtö voi olla vaarallinen menettely, sillä vaatimukset yleensä kasvavat.

Minne matka

YK:n turvallisuusneuvosto on asettanut UNTSO:n toimimaan kunnes rauha Israelin ja sen naapurivaltioiden kesken on solmittu. Käytännössä operaatio eroaa useimmista muista rauhanturvaamisoperaatioista siten, että sen mandaattia ei tarvitse uusien määrääjain.

Ajoittain nousee esille kysymys: tarvitaanko UNTSO:a vai onko aika jo ajanut sen ohitse?

Vastauksen voisi muotoilla vaikkapa seuraavasti: UNTSO on niin kauan tarpeellinen kuin kansainvälinen yhteisö (YK) haluaa toimia välittäjänä kriisien keskipisteessä. Olettaen, että UNDOF ja UNIFIL saavat tehtävänsä valmiiksi ja niiden mandaatit päättyvät, tulee UNTSO:n mandaattiinsa perustuen jäädä valvomaan rauhan pysyvyyttä alueella. Toisaalta, UNTSO on juuri niin ajankohtainen kuin on kulloinkin Israelin valtion rajoilla käytävä keskustelu ja siitähän me kaikki luemme, kuulemme sekä näemme mediassa joka päivä.

TTM Paavo Suni

ETLA:n kansainvälistä taloutta seuraava ennusteryhmän tutkija

Euroalueen kriisi ja sen ratkaisun avaimet

Euroalue on ajautunut liki olemassaolokriisiin, vaikka siihen pääsy pyrittiin pitämään tiukkana ja euromaiden vakaus oli määrä turvata kasvu- ja vakaussopimuksella ja Euroopan keskuspankin harjoittamalla tiukalla inflaationvastaisella rahapolitiikalla. Keskuspankin alle mutta lähellä kahta prosenttia oleva keskipitkän aikavälin inflaatiotavoite on toiminut. Sen sijaan kasvu- ja vakaussopimuksen mukaan vuosittaisen budjettialijäämän piti olla alle 3 % ja julkisen velan alle 60 % prosenttia BKT:hen suhteutettuna. Tässä suhteessa onkin pahasti epäonnistuttu. Kolmen euromaan budjettirahoitus on pelastettu tukipaketein. Espanja ja Italia horjuvat maksukyvyttömyyden partaalla. Miten näin pääsi käymään?

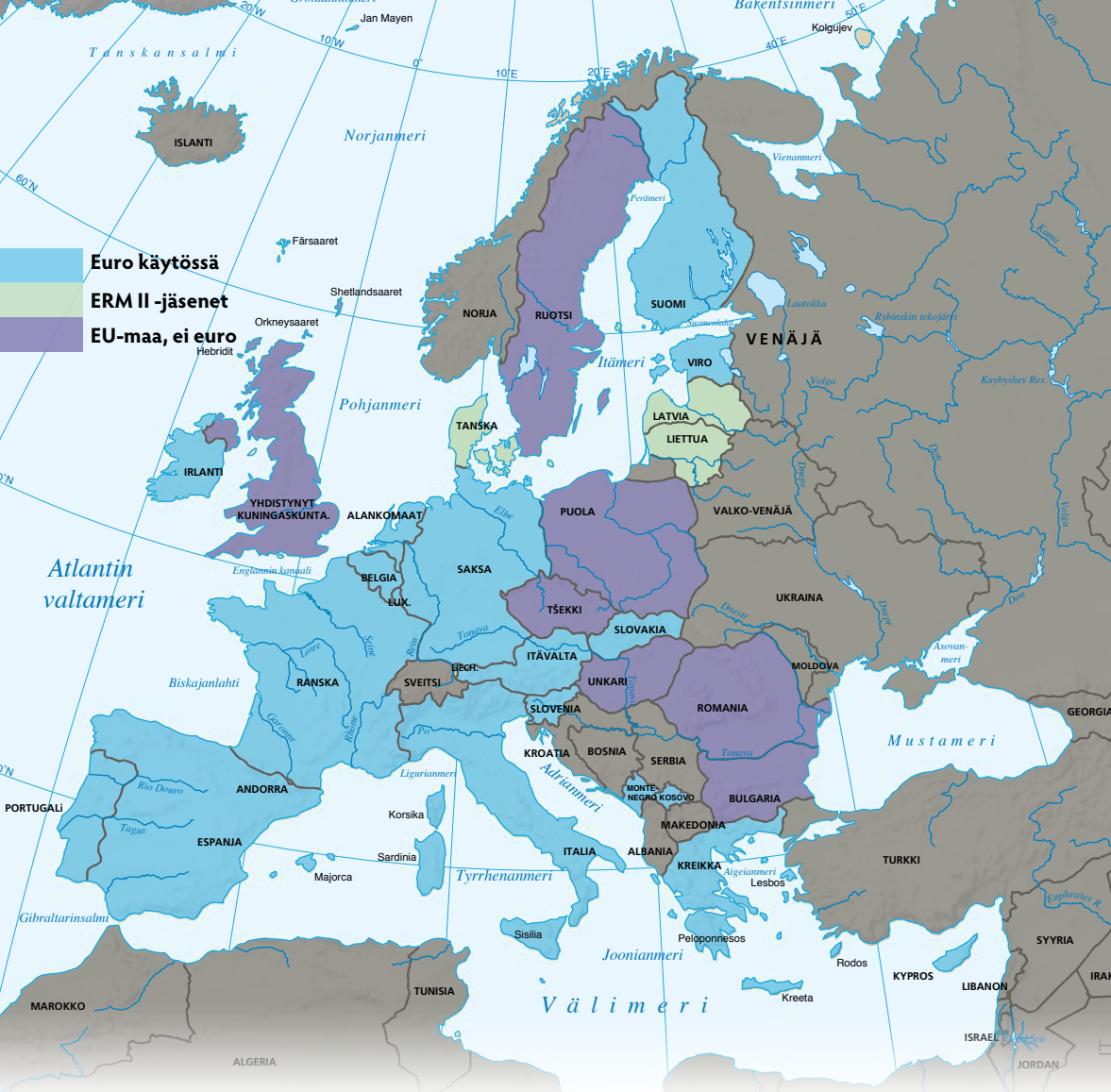
Euroalue kehittyi pitkään verraten hyvin

Useat, lähinnä amerikkalaiset taloustieteilijät, povasivat eurolle nopeaa hajoamista omaan mahdollisuutensa. On mielenkiintoista, että eurokriitikki niin sen puolesta kuin sitä vastaan nojaa euron isänä pidetyn Robert Mundellin ajatuksiin. Optimivaluutta-alueen teorian mukaan tehokkain tapa suojautua ns. asymmetrisiltä shokeilta on kansallinen rahapolitiikka yhdistyneenä kulluviin valuuttakursseihin. Tämän tulkinnan mukaan euroalue ei ole suurten tuotantorakente-erojen ja työvoiman heikon liikkuvuuden takia toimiva ratkaisu. Euroopan keskuspankki ei nimittäin muuta rahapolitiikkaansa vakavankaan tiettyä maata koskevan shokin takia, jos se ei vaikuta koko euroalueen hintavakauteen. Mundell on kehittänyt alkuperäistä malliaan mm. ottamaan huomioon valuuttakurssiodotukset ja pääomaliikkeet, jolloin mm. valuuttareservien avulla voidaan suojautua sokkeja vastaan. Mundell

itse korosti kiinteiden valuuttakurssien merkitystä spekulatiivisten pääomaliikkeiden poistumisessa.

Euromaiden tilanne vaikutti pitkään vakaalta, vaikka alueeseen oli hyväksytty kehitystasoltaan hyvin erilaisessa vaiheessa olevia talouksia. Useat hyvinvoinniltaan euroalueen keskiarvoa heikommat maat saivat euroliitoksesta lentävän lähdön talouskehitykselleen. Irlantia kutsuttiin jopa kelttitiikeriksi. Irlannin

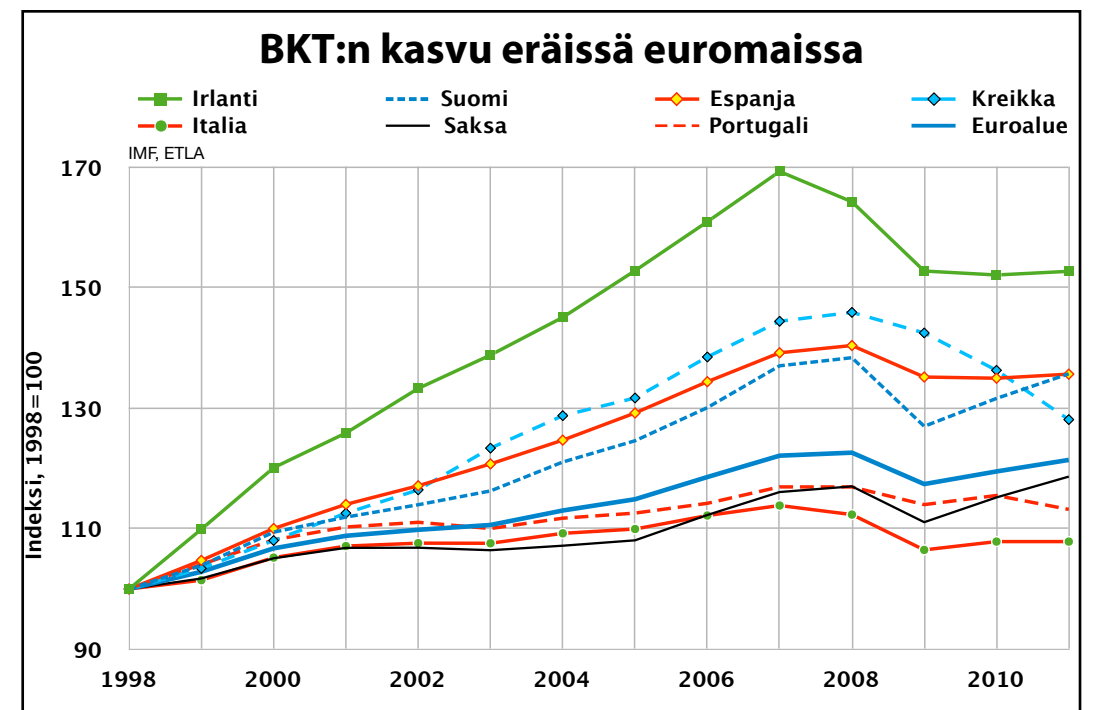
kokonaistuotanto lisääntyikin huikeaa 6 prosentin tahtia vuosina 1999–2007. Espanjan keskipitkäkasvu ylsi tuolloin 3.7 ja Kreikan 4.2 prosenttiin. Portugalissa jäätiin 1.8 ja Italiassa 1.5 prosenttiin. Vertailun vuoksi koko euroalueen BKT lisääntyi 2.3, Saksan 1.7 ja Suomen 3.6 prosenttia vuodessa.

Useiden maiden vahvan talouskasvun taustalla oli euron mukanaan tuoma korkotason tuntuva lasku. Euron käyttöönoton arvioitiin nimittäin tekevän kaikista euromaiden joukkovelkakirjoista vähäriskisiä. Vahva velkavertoinen kasvu peitti taakseen useiden maiden kilpailukyvyyn nopean rapautumisen, mikä paljastui karmealla tavalla talven 2008–2009 taantumassa.

Irlannissa ja Espanjassa korkojen lasku merkitsi huikeaa rakennusbuumia ja suurta

asuntojen hintakuplaa. Yksityisen sektorin velkaantuminen heijastui kansantalouden velkaantumisenä – syvänä ja syvenevänä vaihtotaseen vajeena. Espanjan vaihtotaseen vaje oli vuonna 2007 noin 10 prosenttia suhteessa kokonaistuotantoon. Irlannin suhdeluku oli noin 5.5 prosenttia. Taloudet olivat kuitenkin vakausta- ja kasvusopimuksen mittareiden mukaan pitkään hyvin tasapainoisia. Julkisen velan BKT-suhte aleni molemmissa maissa vuoteen 2007 saakka.

Italia ja Kreikka eivät pystyneet pienentämään ”liian” korkeita julkisen vajeen ja velan BKT-suhteitaan. Portugalin velkasuhde nousi tasaisesti alhaiselta tasolta ja ylitti 60 prosentin rajan vuonna 2005. Euroalueen avainmaille, Saksalla ja Ranskalla, oli 2000-luvun alkuvuosina heikon talouskasvun takia vaikeuksia

noudattaa vakaus- ja kasvusopimusta. Sen sijaan, että maat olisivat joutuneet tasapainotamaan julkisia sektoreitaan, sääntöjä väljennettiin vuonna 2005. Tätä on usein pidetty yhtenä keskeisenä syynä nykyisen velkakriisin taustalla. Velkaantumistrendejä ei saatu hallintaa kohtuullisissa taloudellisissa oloissa.

Maailmantalouden syvä taantuma muutti trendit

Euroalueen kehitys oli monessa suhteessa hyvin suotuisa ensimmäisen 10 vuoden aikana. Euron puoltajat ihmettelivätkin kritiikkiä. Euroalue joutui 10-vuotistaipaleen lopulla syyskuussa 2008 tiukkaan testiin, kun maailmantalous ajautui syvimpään taantumansa sitten 1930-luvun.

Uhkaava lama saatiin ehkäistyä globaalisti koordinoiduin talouspoliittisin toimin. Finanssipolitiikassa otettiin rahapolitiikan tapaan järeät keinot käyttöön. Useimmissa maissa automaattisten vakauttajien sallittiin toimia täysimääräisesti ja lisäksi toteutettiin päätöspäätöksiä elvytystä. Finanssipolitiikan merkitys korostui, kun korot oli jo laskettu nollassa tuntumaan ja rahoitussektorin ongelmat heikensivät rahoituksen saatavuutta. Laajoja elvytyspaketteja rakennettiin maailmanlaajuisesti nopeassa

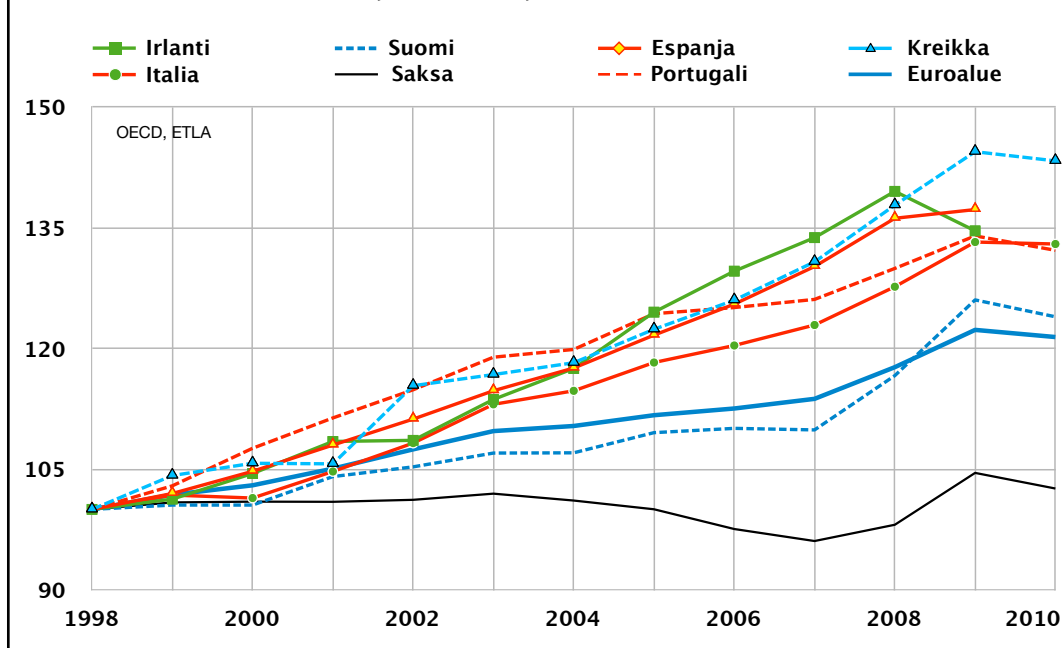
tahdissa, osin koordinoidusti. Irlannissa jouduttiin vastoin yleistä trendiä tekemään tuntuvia budjetin menoleikkauksia ja lisäämään julkisen sektorin tuloja tuntuvin veronkiristyksin. Kreikan ja Italian elvytys oli suuren velkataakan takia vähäistä tai olematonta.

Euroalueen julkisen sektorin rahoituskriisi alkoi Kreikasta

Euromaiden julkisen velan BKT-suhte lisääntyi vuodesta 2007 lähes 20 prosenttiyksikköä noin 85 prosenttiin vuonna 2010 ja sen ennustetaan nousevan yli 90 prosenttiin vuonna 2012. Julkisen velan kriisirajaksi on arvioitu juuri 90 prosenttia BKT-suhteella mitattuna. Rahoituskriisi sai kuitenkin konkreettisesti alkunsa Kreikasta toukuussa 2010. Vuoden alussa oli selvinnyt kreikkalaisten jättimäinen tilastojen vääritys. Vuoden 2009 budjettivajeeksi oli tammikuun 2009 vakausohjelmassa arvioitu 3.7 prosenttia. Vuoden 2010 tammikuussa vaje arvio oli kohonnut 12.7 prosenttiin. Viimeisin arvio on 15.8 prosenttia.

Pääomamarkkinoiden usko Kreikan maksukykyyn loppui toukokuussa 2010. Kreikan rahoituksen turvaamiseksi kehitettiin kolmivuotinen tukipaketti Kansainvälisen

Kansantalouden yksikkötyökustannukset eräissä maissa

valuuttarahaston ja kahdenvälisen euromaiden lainojen avulla. 110 mrd. euron apupaketti turvasi Kreikan rahoituksen, mutta ei riittänyt markkinoiden rauhoittamiseen. Jo viikkoa myöhemmin pyrittiin markkinoiden rauhoittamaan euromaiden, Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) ja Euroopan komission yhteensä 750 miljardiin euroon kohonneen rahoituspaketin voimin. Uuden, väliaikaisen Euroopan rahoitusvakausvälineen (ERVV) puheenjohtaja totesi, että ”nyt on luotu sellainen mekanismi, ettei sitä tarvitse edes käyttää”. ERVV:n perustaminen oli merkittävä päätös, mutta mm. sen koko säädettiin liian pieneksi. ERVV olikin IMF:n ohella pelastamassa Irlantia marraskuussa 2010 ja Portugalia toukokuussa 2011.

Kreikan ensimmäinen apupaketti osoitautui riittämättömäksi jo heinäkuussa 2011. Euromaat päättivät lokakuussa Kreikan toisesta, 130 mrd. euron virallisen avun paketista, jota lisättiin ”vain tällä kertaa toteutettavalla vapaaehtoisella” yksityisen sektorin vastuunkannolla eli yksityisen velan uudelleenjärjestelyin. Neuvottelut ovat edenneet tahmeasti. Leikkausneuvotteluja on vaikeutanut ehdotettu velan nykyarvon pienentäminen jopa 20–25 prosenttiin nimellisarvosta

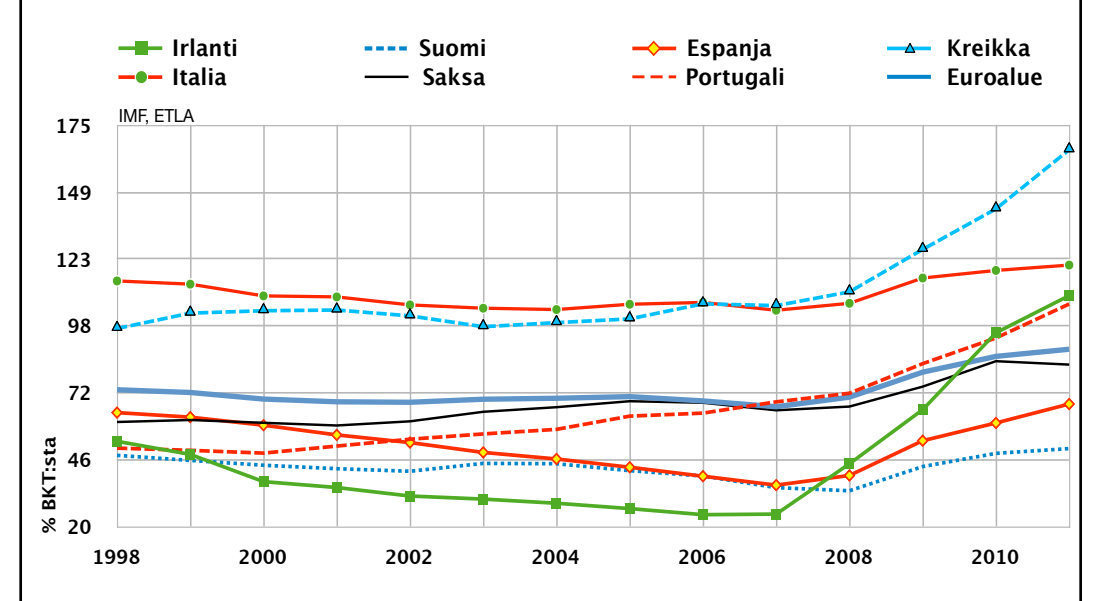
vaihtamalla ne uusiin velkakirjojen aiempaa olennaisesti heikommin ehdoin sekä Kreikan heikko edistys taloutensa uudistamisessa.

Yksityisten lainojen uudelleenjärjestely ei kuitenkaan mm. IMF:n näyttäisi riittävän velkasuhteen painamiseen tavoiteltuun 120 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä. Välttämättömän talouden saneerauksen aiheuttamat negatiiviset taloudelliset ja sosiaaliset vaikutuksettekevät kriisin ratkaisusta hyvin ongelmallisen.

Kriisin lopulliseen ratkaisuun on pyritty lisäämällä ERVV:n lainanantokykyä ja lainaehtoja keventämällä (kesäkuussa 2011) sekä sen operaatiomahdollisuuksia ja vivutusmahdollisuuksia lisäämällä (lokakuussa 2011). Eurooppa-neuvosto päätti kesäkuussa 2011 korvata ERVV:n pohjalle pysyvän Euroopan vakausjärjestelmän (EVM). Sen piti alun perin astua voimaan kesällä 2013, mutta joulukuussa sitä aikaistettiin vuodella. Suunnitteilla on näiden mekanismien yhdistäminen rahoitusmahdollisuuksien kasvattamiseksi.

Apupakettien ohella euromaat ovat vahvistaneet päätöksentekoaan ja eurojärjestelmän kurinalaisuutta lukuisin osin päällekkäisin hallinnollisin päätöksin. Käytännössä nämä päätökset tiivistävät euroalueen yhtenäisyyttä

Julkinen velka eräissä euromaissa

ja siirtävät kansallista päätösvalta unionille. Ne eivät ole ratkaisu nykyongelmiin, mutta tukevat kriisin ratkaisua.

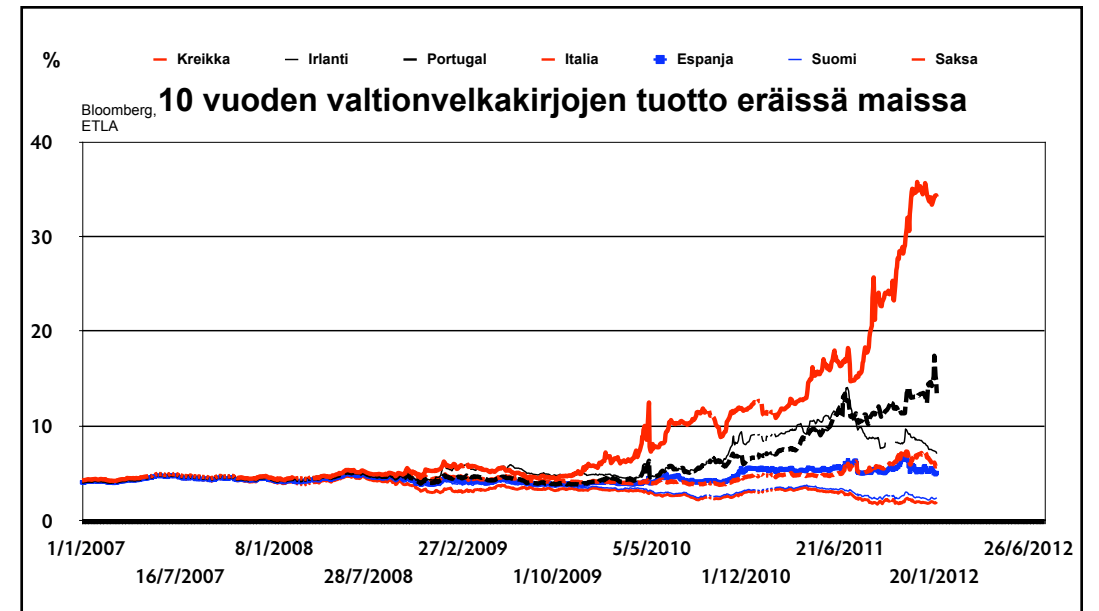
Kriisissä on kyse luottamuksesta

Taloussopimusten hampaattomuus kriisintorjunnassa johtuu mm. siitä, että aluksi ei tunnustettu Kreikan maksukyvyttömyyttä. Lisäksi toimet eivät olleet riittävän voimakkaita markkinoiden vakuuttamiseksi. Kriisissä on kyse luottamuksesta. Investoijat eivät luota siihen, että kaikki euromaat pystyvät suoriutumaan huomattavasta julkisten sektorien tasapainottamistarpeista ilman velkojen uudelleenjärjestelyä. Esimerkiksi Kreikan pitkien korkojen nousu merkitsi kreikkalaisten pankkien tappioiden ohella etenkin saksalaisten ja ranskalaisten pankkien, mutta myös muiden sijoittajien tappioita. Riskeistä ei ollut selkeää kuvaa, jolloin pelko tarttui ja kierre syveni. Vuoden 2011 lopulla Espanjan ja etenkin Italian velanhoidon vaikeutui. Italian pitkät korot olivat vuoden lopulla 7 prosentin tuntumassa, mikä on katsottu julkisen velanhoidon kannalta kestämättömän korkeaksi. Espanjan ja Italian joutuminen maksukyvyttömyyteen olisi euroalueen kannalta kohtalokasta tarvittavien tukisummien suuruuden takia.

Euroalueen kriisin ratkaisun avaimet olemassa olo vaakalaudalla

Euroalueen velkakriisi on hyvin kriittisessä tilassa. Kriisi olisi syventynyt jo olennaisesti, ellei Euroopan keskuspankki olisi päättänyt ostaa kriisimaiden arvopapereita erityisen toukokuussa 2010 perustamansa arvopaperiohjelman puitteissa, vaikka osa pankkiireista katsoo olevan perussopimuksen vastaista. EKP onkin pyrkinyt vakauttamaan rahamarkkinoita myös ohjauksorkoan laskemalla ja likviditeettiä lisäämällä. Keskuspankki odottaa erityisesti uuden kahdessa vaiheessa myönnettävien kolmivuotisten, halpakorkoisten ja lievennettyjä vakuuksia vastaan myönnettyjen lainojen vakaustavan tilanteen. Se helpottaa luottolaman torjunnassa turvaamalla pankkien varainhankintaa, ja toisaalta sen toivotaan lisäävän valtion lainojen kysyntää. Ensimmäisen vaiheen lainaus nousi 489 miljardiin euroon. Italian pitkät korot ovatkin alentuneet kestävämmälle tasolle. Helmikuun lopun toisen vaiheen lainauksen odotetaan nousevan kaksinkerlaiseksi. Keskuspankin toimet markkinoiden vakauttamiseksi eivät kuitenkaan voi ratkaista velkakriisiä, ne antavat vain aikaa julkisen sektorin tasapainon korjaamiseen.

Kriisin ratkaisuksi on esitetty muun muassa euromaiden yhteisvastuullisia eurobondeja,

jotka rauhoittaisivat markkinat EKP:n toimien tapaan. Ne merkitsisivät tulonsiirtoa ongelmamaiden ja muiden jäsenmaiden välillä ja pienentäisivät painetta välttämättömään talousrakenteiden kohentamiseen. Niiden hyväksymistä on poliittisista syistä vaikea uskoa lyhyellä aikavälillä, koska kohtuullisessa eurokunnossa olevien maiden veronmaksajat eivät yksinkertaisesti halua maksaa muiden velkoja. Eurobondit saattaisivat olla käyttökelpoisia pidemmällä aikavälillä, jos julkiset taloudet saadaan parempaan tasapainoon ja finanssipolitiikan koordinaatiota pystytään parantamaan.

Eurobondeja voidaan tosin konstruoida eri tavoin, joissa moraalikatkoa voidaan kontrolloida. Eräs ratkaisuvaihtoehto voisi olla tehdä laajennetusta EVM:stä pankki, jota keskuspankki rahoittaisi. Näin turvattaisiin takaus esimerkiksi Yhdysvaltojen tapaan. EVM puolestaan myöntäisi luottoa vain IMF:n tiukkojen kriteerien mukaisesti.

Kriisin ratkaisun avaimet ovat Euroopan keskuspankin ja euroalueen poliitikkojen käsissä. IMF voi auttaa, mutta sen rooli on toissijainen. Nykyjärjestelmässä kriisiytyneillä mailla ei ole muita vaihtoehtoja kuin saneerata taloutensa velanhoidomenojen kannalta uskotavaan kuntoon, koska vajeiden velkarahoitus

on määritelmällisesti liian kallista. Tämä vaatii useissa maissa talousrakenteiden rutistamista kilpailukykyä ja kasvua olennaisesti parantavaan suuntaan.

Suomi puristuksissa

Suomen julkisen talouden tilanne on pitkässä juoksussa hyvin huolestuttava mm. väestön ikääntymisen ja valtion velkaantumisen takia, vaikka talous on vakaus- ja kasvusopimuksen kriteerein hyvässä kunnossa. Suomi kärsii kriisistä euroalueen heikentyneen kysynnän takia, ja euroalueen kriisin ratkaisuyritykset lisäävät Suomen takausvastuita. Kaikki riskit eivät todennäköisesti laukea, joten suoranaiset tappiot jäänevät murto-osaan myönnettävistä vakuuksista. Riski kannattaa ottaa, koska euroalueen pirstaloituminen merkitsi Suomellekin syvää taantumaa ja sitä kautta moninkertaisia kustannuksia vaihtoehtoon verrattuna.

Euroalueen maiden suureksi kohonnut velkataakat ja ikääntyminen hidastavat niiden talouskasvua ja jarruttavat Suomen vientimahdollisuuksia pitkään, vaikka velkakriisi olisikin jo kääntymässä parempaan suuntaan. Lyhyellä aikavälillä riski euroalueen joutumisesta syvään taantumaa onkin mm. Euroframe-ryhmän mukaan suuri.

Tuomo Hirvonen
Ye-everstiluutnantti

Viisi vuosikymmentä alueellisia maanpuolustuskursseja

Sotakorkeakoulussa oli 1961 ehditty pitää kaksi valtakunnallista kurssia, kun Maanpuolustusopetuksen neuvottelukunta (MONK) teki päätöksen ”totaalisen maanpuolustuksen perehdyttämistilaisuuden” järjestämisestä Turussa. Kokeilukurssi oli tarkoitettu lääninhallinnon ohjauksessa työskenteleville virkamiehille sekä piiri- ja aluetason toimijoille. Aloitteen tästä oli tehnyt Turun ja Porin läänin maaherra Esko Kulovaara.

Kenraaliluutnantti Aatos Maunulan isännöimässä kokouksessa 19.3.1962 katsottiin, että opetustilaisuuden järjestäminen maaherran johtamana oli perusteltua, koska pääosa asioista kuului siviiliviranomaisten toimialaan. Neuvottelukunta edellytti, että eri alojen toimenpiteitä tarkastellaan läänin ja sotilasläänin tasolla, vaikka valtakunnallisia puitteita pidettiin lähtökohtana yleiskuvan saamiseksi.

Kokousmuistiossa luettiin joukko käytännön vaatimuksia, kuten oppilasvalintaa koskevat periaatteet. MONK korosti, että kyseessä oli kokeilu vastaisuutta varten ja siinä oli erityisesti tarkkailtava kurssin johtamisjärjestelyjä, koska ne vaikuttivat tulevaisuudessa koulutusvastuun määrittelyyn ja rahoituskysymyksiin.

Edelleen painotettiin, että puolustusneuvosto toimii maanpuolustusopetuksen ylimpänä valvojana ja että kaikki suunnitelmat alueellisten tilaisuuksien jatkamisesta on esitettävä sen hyväksyttäväksi. Se osoittaa, miten arkaluontoisesta hankkeesta oli kyse ajankohtana, jolloin kaikenlaisten maanpuolustustaitojen kouluttaminen puolustusvoimien ulkopuolella oli kielletty.

PTS:llä vahva rooli

Maanpuolustuskurssien johtaja eversti Niilo Riuttala oli laatinut kokousmuistion lisäksi diariomattoman kirjeen, jonka hän lähetti

kokeilukurssin puuhamiehille. Siitä käy ilmi, että valmisteluista vastasi työryhmä, jonka puheenjohtajana oli Lounais-Suomen sotilasläänin komentaja eversti Viktor Vähätupa ja jäsenenä lääninneuvos Yrjö Aliharmi Turun ja Porin lääninhallituksesta sekä toimistopäällikkö Väinö Haukilahti Puolustustaloudellisesta suunnittelukunnasta (PTS).

Havainto panee tutkijan uumoilemaan, että alueellisten maanpuolustuskurssien ”isä” onkin ollut diplomi-insinööri Väinö Haukilahti eikä suinkaan aloitteen tekijäksi virallisesti kirjattu maaherra Esko Kulovaara. Hän on virkansa puolesta allekirjoittanut aloitekirjelmän, mutta hankkeen takana on häärinyt Väinö Haukilahti, jonka johtama PTS on myös maksanut luennoitsijoiden palkkiot.

Läänitason ensimmäiset ”totaalisen maanpuolustuksen valmennuspäivät” kestivät kuusi

arkipäivää. Ne alkoivat maanantaina toinen huhtikuuta ja päättyivät saman viikon lauantaina 7.4.1962. Päiville oli kutsuttu 27 henkilöä. Heidän ammatillinen jakautumisensa ja työtehtävänsä edustivat yhteiskuntaelämän tärkeimpiä sektoreita, mikä kertoo, että oppilasvalinta oli tehty huolella. Joukkoon kuului avainhenkilöitä puhelinlaitoksesta, tie- ja vesirakennuksesta, työvoimapiiristä, energiayhtiöistä, merenkulusta, kaupan alalta, elintarviketuotannosta, vientiteollisuudesta, läänin ja kaupungin hallinnosta, palo- ja pelastustoitimesta, terveydenhuollosta, väestönsuojelusta sekä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden piiristä.

Perusteellinen kurssikertomus

Yrjö Aliharmin ja Viktor Vähätuvan laatimasta kertomuksesta käy ilmi, että viranomaiset olivat tyytyväisiä järjestelyihin. Kurssilaisilta saatu palaute oli niin ikään myönteinen. Puolustusvoimien alueorganisaatiota edustanut sotilaslääni kehui kurssilaisten laatimia selvityksiä. Ne antoivat vankan pohjan sekä paikallishankinnoille että kriisiajan tukeutumisyjärjestelyille. Lääninhallitus näki hyvänä puolena yhteistoiminnan selkeytymisen eri osapuolien kanssa sekä viranomaisten roolin kirkastumisen poikkeusoloja ajatellen.

Osoituksena Niilo Riuttalan pedanttisuudesta toimii yhteenveto, jonka hän on laatinut virallisen kurssikertomuksen pohjalta. Siinä puututaan jokaiseen kohtaan, missä kurssikertomuksen tekijät olivat havaitsevinaan parantamisen varaa tai ylipäättään maininnan arvoista huomauttamista. Tekemilleen ehdotuksille Riuttala oli pyytänyt tukea 2.D:n esikuntapäälliköltä eversti Olavi J Lehdeltä, joka näyttää seuranneen kokeilukurssia Riuttalan luottomiehenä.

Kahden vuoden tauko

Turun valmennuspäivät toimivat siten tienraivaajana muiden läänien kursseille, joita ryhdyttiin toden teolla järjestämään kahden vuoden ”kypsyttelyn” jälkeen. Arkistolähteet eivät kerro, miksi seuraavat läänitason kurssit käynnistyivät vasta vuonna 1964, vaikka pohjatyö oli tehty huolella. Todennäköisesti viive johtui julkishallinnon varainkäytöstä. Vaikka PTS maksoi kokeilukurssin luennoitsijoiden kulut,

Alueelliset maanpuolustuskurssit käynnistyivät Turun ja Porin läänin maaherran Esko Kulovaaran aloitteesta 50 vuotta sitten.

vastasivat virastot ja laitokset oman edustajansa matka- ja päivärahoista.

Vuoden 1963 lopussa MONK oli saanut Mikkelin, Hämeen, Lapin ja Keski-Suomen lääninhallituksilta vahvistuksen, että rahoituskysymykset olivat kunnossa ja pitopaikat tiedossa sekä alustavat osanottajalistat mietitty. Niinpä päätettiin, että alueellinen kurssi toimeenpannaan Mikkelissä 10.–18.3.1964 ja Hämeenlinnassa 21.–29.4.1964.

Lapin läänin ensimmäinen alueellinen maanpuolustuskurssi järjestettiin Rovaniemellä 20.–28.10.1964 ja Keski-Suomen vastaava tilaisuus Jyväskylässä 3.–11.11.1964. Kaikista neljästä vuoden 1964 aikana järjestetystä läänitason kurssista käytettiin nimeä ”totaalisen maanpuolustuksen alueellinen opetustilaisuus”. Joulukuussa 1964 tehtiin päätös, että termistä ”totaalinen” luovutaan ja vastedes ryhdytään käyttämään nimityksiä maanpuolustuskurssi ja alueellinen maanpuolustuskurssi.

Läänikierros umpeutuu

Vuoden 1964 aikana toimeenpannut alueelliset kurssit kestivät kahdeksan arkipäivää ja ajoittuivat kahdelle kalenteriviikolle.

Turussa 1997 pidetty alueellinen maanpuolustuskurssi ryhmäkuvassa. Eturivissä maaherra Pirkko Työläjä (neljäs vasemmalta) vierellään kenraalimajuri Hannu Särkiö.

Väliin jäänyt sunnuntai oli vapaapäivä. Samaa kaavaa noudatettiin myös Joensuussa 8.–16.12.1965, Kouvolassa 24.10.–11.1966 ja Helsingissä 9.–17.1.1967.

Tammikuussa 1967 saatettiin todeta, että kaikissa lääneissä Ahvenanmaata lukuun ottamatta oli järjestetty yksi alueellinen maanpuolustuskurssi. Maakunnista oli saatu niin ylistävää palautetta, että kurssitoimintaa oli suorastaan pakko jatkaa. Edellisenä vuonna maanpuolustuskurssien johtajaksi siirtynyt eversti Olavi J Lehti otti suunnittelussa käyttöön termin ”keskuspaikkakurssi”, jolla hän tarkoitti muualla kuin läänin pääkaupungissa järjestettyä alueellista maanpuolustuskurssia.

Ensimmäinen keskuspaikkakurssi toteutettiin Porissa maaliskuussa 1967. Siitä saadut positiiviset kokemukset toimivat yllykkeinä, kun tehtiin päätös uuden läänikierroksen käynnistämiseksi keskuspaikka-periaatteella. Uudellamaalla ”keskuspaikkana” toimi vielä Helsinki, mutta muissa lääneissä toisen kierroksen kurssit toteutettiin talousalueiden suurimmissa taajamissa, kuten Tampereella, Lahdessa, Kotkassa, Lappeenrannassa, Kajaanissa ja Varkaudessa.

Kurssit viikon mittaisiksi

Kokeilukurssilla oli toivottu teorialuentojen lyhentämistä ja ajankäytön lisäämistä oman toimialan suunnitelmiin. Eversti Riuttala katsoi kuitenkin tärkeäksi, että poikkeusolojen yleisjärjestelyt kaikkine valtakunnallisine organisaatioineen ja pooleineen selvitetään. Hän piti parempana lisätä kurssipäiviä kuin tinkiä ”yleissivistävistä” luennoista. Hänen käsitystään tuki erityisesti Väinö Haukilahti, jonka luomuksia silloiset valtakunnalliset organisaatiot olivat.

Vuonna 1969 Suomessa siirryttiin viisipäiväiseen työviikkoon. Se pani maanpuolustuskurssien johtajan eversti Vilho Tervasmäen ehdottamaan tarkistuksia alueellisten kurssien ajankäyttöön, sillä kahdeksan päivää kestävä kurssi olisi vienyt työaika yli puolitoista viikkoa. 1970-luvun alkaessa alueelliset yleiskurssit vakiintuivat viisipäiväisiksi. Joissakin tapauksissa alueellinen kurssi on viety läpi neljässä tai peräti kolmessa päivässä. Silloin on ollut kyse niin sanotusta valmiuskurssista.

Keväällä 1967 tehtiin päätös kaksipäiväisistä paikallisista koulutustilaisuuksista. Niistä alettiin käyttää nimitystä kuntakurssi.

KSSIE:n aloitteesta syntyneet ”maanpuolustukselliset kunnallispäivät” osoittautuivat tarpeellisiksi ja odotetuiksi tilaisuuksiksi. Kaksipäiväisiä kuntakursseja järjestetään yhä. 1980-luvulla alkoivat alueellisten maanpuolustuskurssien jatkokurssit kahden päivän mittaisina. Viiden vuosikymmenen aikana on alueellisilla maanpuolustuskurseilla ja paikallisilla kuntakursseilla koulutettu kymmeniä tuhansia henkilöitä.

Maakunnalliset maanpuolustusyhdistykset

Ajatus alueellisen maanpuolustusyhdistyksen perustamisesta on varmasti käväissyt monenkin osallistujan mielessä jo kurssin aikana, mutta kenties ensimmäisen virallisen esityksen asiasta teki maaherra Eino Palovesi. Marraskuussa 1964 pidettiin näet Jyväskylässä alueellinen maanpuolustuskurssi, ja tiettävästi sen innoittamana Palovesi esitti ”maanpuolustusorganisaation” perustamista Keski-Suomen läänin.

Hänen ehdotuksensa johtikin Keski-Suomen henkisen maanpuolustusliiton perustamiseen toukokuussa 1966. Liiton historian kirjoittaneen Pentti Juntusen mukaan Suomeen oli jo tuolloin perustettu alueellisia maanpuolustusyhdistyksiä, joissa seurattiin valtakunnallisen kurssin esimerkkiä. Maakunnallisista yhdistyksistä vanhin lienee Pohjois-Karjalan

Maanpuolustusyhdistys. Siellä on pidetty kiirettä. Kun läänin ensimmäinen alueellinen kurssi järjestettiin Joensuussa joulukuussa 1965, niin maanpuolustusyhdistyksen perustava kokous oli maaliskuun alussa 1966.

Hämeessä alueellisen kurssin käyneet alkoivat kokoontua ”epävirallisiin” tapaamisiin pian kurssin päätyminen jälkeen huhtikuussa 1964, mutta yhdistyksen rekisteröinti jäi joulukuuhun 1967. Sen toimialue käsitti alkuaan vanhan Hämeen läänin ja kehittyi yhdeksi maamme suurimmista alueellisista yhdistyksistä. Vuonna 1999 se jakaantui kolmeksi eri yhdistykseksi, jotka aloittivat toimia Kanta-Hämeen, Pirkanmaan ja Päijät-Hämeen maanpuolustusyhdistyksinä. Perustamisvuotenaan ne pitävät vuotta 1967.

Vaikka ensimmäinen alueellinen maanpuolustuskurssi järjestettiin Turussa, pysyi Varsinais-Suomi valkoisena läikkänä maakunnallisten maanpuolustusyhdistysten kartalla aina vuoden 1972 alkuun saakka. Se vietti 40-vuotispäiväänsä 31.1.2012 ja julkaisi juhlaKirjan Varautumista ja vastuunkantoa maakunnan hyväksi, tekijänä tämän jutun kirjoittaja.

Nykyisin maassamme toimii 14 alueellista maanpuolustusyhdistystä, joiden yhteystiedot löytyvät Maanpuolustus-lehden loppupäästä, tässä numerossa toiseksi viimeiseltä aukeamalta.

*Tuomo Hirvonen
Ye-everstiluutnantti*

Suomi, terrorismi, Supo

Koira joka ei haukkunut.

Miksi ja miten Suomi on välttynyt

terroristisen toiminnan leviämiseltä?

toim. Anssi Kullberg 448s. WSOY, Helsinki 2011

ISBN: 978-951-0-38577-7

Miksi Suomessa ei ole ollut terrorismia

Suojelupoliisi ja puolustusministeriö ovat rahoittaneet tutkimusprojektin, jonka tulokset julkaistiin viime syksynä kirjana "Suomi, terrorismi, supo. Koira joka ei haukkunut. Miksi ja miten Suomi on välttynyt terroristisen toiminnan leviämiseltä?" Yhdentoista suomalaisen lisäksi kirjassa on yksi ruotsalainen ja yksi virolainen kirjoittaja. Lopputuloksena on poikkeuksellisen mielenkiintoinen WSOY:n julkaisema kirja, jossa tarkastellaan otsikon mukaisesti Suomen historian eri vaiheita ja pohditaan, miksi terrorismi ei ole levinnyt Suomeen sen laajemmin.

On erittäin myönteistä, että suojelupoliisi on ollut aktiivisesti organisoimassa suomalaiseen terrorismiin liittyviä tutkimusprojekteja. Yksittäisten lukujen aiheet ovat sinänsä hyvin ja perustellusti valittuja. Oman osansa saa niin vuosien 1904–1906 poliittinen liikehdintä Suomessa, kansalaissodan jälkeen tapahtunut suomalaisten sekaantuminen Venäjän kansalaissotaan, terrorismin torjunta heti toisen maailmansodan jälkeen, islamilainen terrorismi ja sen suhde Suomeen sekä valtiolliset strategiat terrorismin torjumiseksi. Artikkelit ovat hyvin kirjoitettuja ja antavat aiheen moniin jatkoajatuksiin. Siitä kirjoittajille selvä plussa.

Kaikkia suomalaisen terrorismin kannalta mielenkiintoisia näkökulmia ei kirjassa kuitenkaan ole mielestäni otettu tarkasteluun. On toki myönnettävä, että kansalaissota on

aivan oma lukunsa Suomen historiassa, mutta punaisen ja valkoisen terrorismin jättäminen käsittelemättä on puute – olkoonkin että aiheetta on tutkittu perusteellisesti jo vuosikymmeniä sitten monien tutkijoiden toimesta. Toisaalta juuri siksi uusi ja tuore analyysi kansalaissodan aikaisesta terrorismista olisi ollut paikallaan.

Toinen aihe, jota jäin kirjasta kaipaamaan, koskee jatkosodan aikaista Suomea. Tiedämme, että maassamme oli tuona aikana hajanaista mutta kuitenkin organisoitua toimintaa, joka tähtäsi Suomen sotapönnistelujen vaikeuttamiseen ja Neuvostoliiton toiminnan tukemiseen. Vaikka toiminnassa mukana olleet olivat suomalaisia, oli taustalla Neuvostoliiton viranomaisten systemaattinen pyrkimys. Sabotaasitekoja ei ollut kautta maan vaan se oli keskittynyt muutamaan kaupunkiin.

On sinänsä valitettavaa, että tuon sotiemme historian poikkeuksellisen mielenkiintoisen aiheen käsittely on jätetty toistaiseksi muutama tuholaisjärjestöjen toiminnassa mukana olleen muisteluiden varaan. Aihe on toki laaja mutta samalla kiinnostava. Sen tiimoilta olisi-kin aiheetta laajempaankin kansalliseen tutkimushankkeeseen. Sama koskee neuvostopartisaanien iskuja siviiliväestöä vastaan itärajan tuntumassa. Toivottavasti näihin aiheisiin tartutaan viimeistään siinä vaiheessa kun tehdään tiliä itsenäisen Suomen ensimmäisestä sadasta vuodesta.

Kirjan johdantoartikkelin on kirjoittanut

koko kirjankin toimittanut Anssi Kullberg. Hän tuo monipuolisesti esille ne ongelmat, jotka liittyvät terrorismin määrittelyyn ja sitä kautta myös sen tutkimiseen. Hän määrittelee hyvin terrorismin perustuntemerkit. Niiden pohjalta onkin helpompi arvioida erilaisia terrorismiksi kutsuttuja ilmiöitä ja tekoja eri puolilla maailmaa. Ne kannattaa toistaa niille, jotka eivät ryhdy koko kirjaa lukemaan. Terrorismi on Kullbergin mukaan tavoitteellista, järjestäytyntä ja poliittisesti motivoitunutta toimintaa. Se on väkivaltaista ja kohdistuu usein siviilikohteisiin. Terrorismi on luonteeltaan myös välillistä, demonstriivista ja taktista.

Historiallisista analyyseistä nousee erityisen mielenkiintoisena esiin Teemu Keskisarjan vuosia 1904 - 1906 käsittelevä kirjoitus. Venäjällä terroristijärjestöjen toiminta oli yleistynyt jo 1870-luvulla, joten ei ollut mikään ihme, että valtiollisesta itsenäisyydestä uneksivassa suurruhtinaskunnassakin terrorismi alkoi saada jalansijaa. Erityisen mielenkiintoinen on Helsingin Suomalaisen Reaalilyseon oppilaiden salaseura, joka oli vastuussa ainakin kolmesta, mahdollisesti jopa viidestä venäläisiin kohdistuneesta poliittisesta salamurhasta. Ryhmää innoitti mm. kenraalikuvernööri Bobrikovin murhannut Eugen Schauman.

Erittäin paljon mielenkiintoista informaatiota löytyy myös Christian Jokisen artikkelista

"Terrorismin torjunta Suomessa kylmän sodan aikana". Hänen kuvaamiaan yksittäisiä tarinoita lukee kuin parasta jännityskertomusta. Yksi tarina kertoo Japanin punaisen armeijakunnan jäsenten vierailusta Helsinkiin, vierailusta jonka motiivit jäivät hämärän peittoon. Kuitenkin Japanin suurlähetystö informoi epäilemistään terroristeista suojelupoliisia. Mukana on myös tarinoita palestiinalaisjärjestöjen edustajien salaisista vierailuista Suomeen. Lukiessa syntyy kuva, että Suomi ei sittenkään ollut täysin erillään epäiltyjen terroristien reiteistä.

On tärkeää, että suojelupoliisi, jota perinteisesti on kuulunut arvostella tietojen salailusta, on omaksunut aktiivisen asenteen sen toimialaan kuuluvien tapahtumien ja ilmiöiden tieteelliseen tutkimiseen. On hyvä, että professori Kimmo Rentolan lisäksi myös monet nuoremman polven tutkijat ovat päässeet hankkeisiin mukaan. He saavat näin paremman pääsyn harvinaisemman tiedon lähteelle. Siksi on toivottava, että terrorismi-projekti saa pian jatkoa – paljon mielenkiintoisia tutkimusaiheita on yhä käsittelemättä. Voisiko olla mahdollista, että jossain vaiheessa käynnistettäisiin samankaltainen projekti myös suurvaltojen ja erityisesti Neuvostoliiton poliittisesta vaikutusvalasta Suomessa? Se voisi sopivalla tavalla leikata aiheeseen liittyvää, tällä hetkellä poliittisesti latautunutta keskustelua.

Jyrki Iivonen

Kenraali Ari Puheloinen
Puolustusvoimain komentaja

Puolustusvoimain komentajan puhe

199. Maanpuolustuskurssin avajaisissa Helsingissä 7. marraskuuta 2011

**Herra ministeri,
Arvoisat 199. Maanpuolustuskurssin
osanottajat,
Hyvät naiset ja herrat,
Herr minister,
ärade deltagare i 199:e försvarskursen,
mina damer och herrar,**

Toivotan teidät tervetulleiksi tähän avajais-tilaisuuteen ja alkavan kurssin osanottajat aloittamaan tiivistä kolmen ja puolen viikon perehtymistä kokonaisuomaanpuolustukseen, kokonaisturvallisuuteen ja yhteiskuntamme kriisivalmiuksiin. On arvokasta, että olette voineet varata kiireisistä kalentereistanne tämän kurssiajan yhteiselle asialle.

Det är trevligt att få hälsa även representanterna för fadderkursen väkomna. Er närvaro påminner oss om den samhörighet och kontinuitet som alltid har varit kännetecknande för de riksomfattande försvarskurserna.

Arvoisat kuulijat,

Puolustusvoimilla on edessään kaksi haastetta. Niistä ensimmäinen on vuoteen 2015 mennessä toteutettava puolustusvoimauudistus. Toisena haasteena on puolustusvoimien toiminnan turvaaminen ennen sitä. Toiminnan turvaamisessa kyse on siitä, miten seuraaville neljälle vuodelle asetetut budjettileikkaukset voidaan toteuttaa mahdollisimman vähin puolustuskyvylle aiheutuvien vaurioiden. Leikkaukset osaltaan vahvistavat puolustusvoimauudistuksen kiireellisyyttä, sillä niiden vuoksi supistettava jokapäiväinen toiminta voidaan palauttaa vaadittavalle tasolle vain uudistuksen kautta. Puolustusvoimauudistus on joka tapauksessa välttämätön - siitakin huoli-

matta vaikka lähivuosilta ei olisi vaadittukaan rahoitusleikkauksia.

On viime kädessä valtiojohdon asia päättää, millainen puolustuskyky ja millaiset puolustusvoimat Suomessa on. Puolustusvoimat odottaa valtiojohdon määrittävän, mitä puolustusvoimilta halutaan, voidakseen sotilaallisena asiantuntijaorganisaationa esittää, miten vaatimukset voidaan toteuttaa, ja mitä se maksaa. Poliittisen johdon odotetaan puolestaan päättävän resursseista, joita asetettujen vaatimusten täyttäminen vaatii. Tälle loogisena jatkona puolustusvoimat osaltaan huolehtii siitä, että toiminta on järjestetty kustannustehokkaasti, veronmaksajien euroja järkevästi käyttäen.

Puolustusvoimia koskevat isot päätökset ovat osa yhteiskunnallista päätöksentekoa. Puolustusvoimissa tiedostetaan, että myös aluepoliittiset näkökohdat kuuluvat siihen tärkeänä osana. Aluepolitiikkaa ja puolustusvoimien tarpeita ei kuitenkaan pidä nähdä toisilleen vastakkaisina. Pikemminkin päinvastoin; onnistuneilla päätöksillä voidaan eri näkökohdat saada vahvistamaan toisiaan ja turvata laajassa mittakaavassa yhteiskunnan kokonaisedut. Puolustusvoimien kannalta tässä harkinnassa on tärkeää, että siinä huolehditaan puolustuskyvyn pitkäjänteisestä ylläpidosta. Sen eräs ajankohtainen edellytys on puolustusvoimien nykyisen organisaation kaventaminen. Joukko-osastoja ja esikuntia joudutaan karsimaan, koska raha ei riitä nykyisen kokoisten puolustusvoimien ylläpitoon. Mutta miten tämä toteutetaan, siinä puolustusvoimat on valmis rakentamaan yhteistyöhön.

Tulevia päätöksiä varten tarvitaan valmistelutyötä. Se on puolustusvoimissa ollut käynnissä jo pidemmän aikaa. Sen valmistuttua puolustusvoimat on valmis esittämään poliittista

arviointia varten, millä eri tavoin puolustusvoimien tehtävien, organisaation, toiminnan, materiaalin ylläpidon ja rahoituksen välinen tasapaino voidaan eri osa-alueilla turvata, ja millaisia toimenpiteitä sitä varten tarvitaan. Puolentoista vuosikymmenen aikana tehtyjen neljän rakennemuutoksen kokemus osoittaa, että tämä alustava suunnittelutyö on viimeistään tässä vaiheessa tehtävä, koska sen sisältöä ja vaihtoehtoja tullaan puolustusvoimilta kysymään heti poliittisen ohjausprosessin alkuvaiheessa. Päätökset ovat tietysti valtiojohdon tehtävä. Vaatihan jo lakikin, että esimerkiksi joukko-osaston lakkautus on puolustusministeriön – ei siis puolustusvoimien – päätös. Marssijärjestys on tässä täysin selvä.

Jo nyt on nähtävissä, että kansalaiskeskustelun keskipisteessä tulevat olemaan puolustusvoimien organisaatio, ennen kaikkea joukko-osastot, henkilöstö sekä sodan ajan joukkojen kokoonpano. Viime mainitusta on sanottava, että puolustusvoimat ei tule ehdottamaan huippuunsa varustettua pientä teknoarmeijaa - sellaiseen ei todellakaan ole varaa - eikä toistakaan ääripäätä, massa-armeijaa, jonka suuruuden seurauksena sen yksiköt väistämättä jäisivät hyvin puutteellisesti varustetuiksi ja siten vaarallisen tehottomiksi. Todellisuus tulee olemaan näiden ääripäiden välissä. Se on rakenne, jossa optimaalisesti hyödynnetään eri-ikäinen reservin henkilöstö sekä eri-ikäinen materiaali, tavoitteena kustannustehokas, tasapainoinen kokonaisuus, joka on olosuhteisiimme ja voimavaroihimme sopeutettu ja kykenevä maan sotilaalliseen puolustukseen turvallisuusympäristöön suhteutetulla uskottavalla tavalla.

Puolustuskyvyn ylläpito vaatii jatkuvaa investointia materiaaliin. Vanhentunutta kalustoa on korvattava uudella, on rakennettava uusia suorituskykyjä, ja tarpeettomiksi käyneistä suorituskyvyistä on luovuttava. Sen ohella on hyödynnettävä myös vanha materiaali. Tosin sillekin on rajansa. Materiaalisen suorituskyvyn ylläpidossa on eletävä tätä päivää ja katsottava tulevaisuuteen, eikä haikailtava jo aikaa sitten ikänsä päähän tulleen kaluston perään, kun sen suorituskyky ei enää vastaa tehtävien vaatimuksia tai se tulee käyttäjälleen vaaralliseksi, tai kun ei ole enää varaosia tai ampu-
matarvikkeita saatavissa tai ei ole henkilöstön osaamisen ylläpitomahdollisuuksia taikka kun

tilaa vievän kaluston varastoja tarvitaan uudelle materiaalille, ja kun resursseja on suunnattava korvaavaan taikka uuteen suorituskykyyn. Vanhentuneen kaluston käytöstä poisto tulee aina sen elinkaaren jossain vaiheessa vastaan. Muinaiset persialaisetkin ajoivat aikanaan sirppivaunuilla, mutta sittemmin myös niistä luovuttiin.

Vaikka kaikkia joukkojamme ei olekaan mahdollista varustaa nykyaikaisimmalla kalustolla, on sellaiseen tarkasti harkituilla alueilla järkevää panostaa. Varsinkin taloudellisesti niukkoina aikoina on löydettävä ratkaisuja, joilla voimme tietyillä suorituskykyalueilla kompensoida heikkouksiamme järjestelmillä, joiden vaikuttavuus voidaan saada kertautumaan ja siten suhteellisesti suuremaksi kuin niihin tehty investointi. Eräs näistä on nykyaikaisen tietotekniikan hyödyntäminen johtamisessa. Sitä tarvitaan muun muassa tilannetietoisuuden ylläpidon ja johtamisen nopeusvaatimusten vuoksi sekä turvaamaan tilanteiden hallinnassa välttämätöntä aloitteellisuutta. Vastaava johtamisjärjestelmien kehitys on Suomen turvallisuusympäristössä

Elinkeinministeri Jyri Häkämies

Valtioneuvoston tervehdys

199. Maanpuolustuskurssin avajaisissa Helsingissä 19. syyskuuta 2011

muuallakin täydessä käynnissä. Niin ikään kokonaismaanpuolustuksen kannalta on välttämätöntä, että puolustusvoimat kytkeytyy muuhun yhteiskuntaan verkottumiskykyisillä järjestelmillä. Aika ajoin tuntuu, että näissä kysymyksissä puolustusvoimien kritisoijat taitavat käydä vielä edellistä sotaa. Toisena esimerkkinä voin mainita pitkän kantaman asejärjestelmien hankinnat maavoimille ja ilmavoimille. Näillä jo valtioneuvoston vuoden 2004 turvallisuus- ja puolustuspoliittisessa selonteossa linjatuilla hankinnoilla voidaan poistaa sitä puolustusjärjestelmämme tähänastista heikkoutta, että meillä ei ole kykyä vaikuttaa sellaisiin vastustajan syvyydessä oleviin järjestelmiin joita se käyttää pitkiltä etäisyyksiltä puolustajaa vastaan. Tämänkaltaisten kehityspanostusten vaikuttavuudesta meillä on kokemuksia myös omasta historiastamme. Suomalaisen kenttätykistön kansainvälisestäkin korkeatasoisesta kehitystyön ansiosta tykistöllämme oli ratkaiseva merkitys kesän 1944 torjuntataistelussa, kun hyökkääjää voitiin torjua tulella jo sen ryhmittymisalueilla ennen kuin se olisi tullut kaikella voimallaan puolustuksemme eteen. Etäisyysulottuvuudet ovat noiden aikojan jälkeen tietysti kasvaneet moninkertaisiksi. Pitkän kantaman vaikutuskyvystä on vielä mainittava, että se myös vahvistaa merkittävästi puolustuskyvyn ennalta ehkäisevää vaikutusta.

Arvoisat kuulijat,

Mainitsin alussa kahdesta haasteesta, joista toinen on puolustusvoimien jokapäiväisen toiminnan turvaaminen. On selvää, että puolustusvoimien on oltava osaltaan mukana valtionhallinnon säästötoimissa. Nyt alkusyksystä täsmentyneiden budjettileikkausten suuruus ja ajoitus asettavat kuitenkin puolustusvoimat erittäin vaikeaan tilanteeseen. Jokapäiväiseen toimintaan ja materiaalihankintoihin on tehtävä isoja supistuksia seuraavien neljän vuoden

ajalle. Ryhtymättä tässä yhteydessä erittelemään niitä tarkemmin numeroiden valossa, voin vain todeta johtopäätöksenä, että tulevien neljän vuoden leikkausten vaikutukset ovat merkittäviä ja pitkäaikaisia, ja ne tarkoittavat riskinottoa maan sotilaallisessa puolustuksessa.

Näiden hieman alavireisten johtopäätösten jälkeen voimme vain katsoa tulevaisuuteen ja pyrkiä varmistamaan, että puolustusvoimauudistuksessa kyetään puolustusvoimien koko ja rahoitus tasapainottamaan niin, että myös jokapäiväinen toiminta voidaan palauttaa asianmukaiselle tasolle. Olen luottavainen sen suhteen, että uudistus tuottaa tarpeelliset tulokset, kunhan poliittisen johdon onnistuneet päätökset siitä tehdään hyvissä ajoin. On myös paikallaan antaa tunnustusta puolustusvoimien omalle henkilöstölle siitä, että se on suhtautunut maltillisesti uudistuksen ajankohtaisiin kysymyksiin ja tiedostaa, että uudistus on pitkällä tähtäyksellä tie parempaan, ja että huolimatta mieltä askarruttavista vielä avoimista kysymyksistä henkilöstö keskittyy jokapäiväisten palvelustehtävien ja työn tekoon yhtä tarmokkaasti kuin ennenkin. Puolustusvoimauudistus on yhteinen asiamme.

Hyvät maanpuolustuskurssin osanottajat,

Ei liene liioittelua sanoa, että nykyisessä maailmantilanteessa lähes kaikilla turvallisuuden alueilla on käynnissä kehitystä, joka antaa aihetta mielenkiintoisiin pohdintoihin Suomen kokonaisturvallisuuden näkökulmasta. Toivottavasti voimme laajentaa teidän tietopiiriänne ja herättää ajatuksia, joiden valossa voitte kurssin jälkeen toimipaikoillanne tarkastella oman alanne valmiuksia erilaisten häiriö- ja poikkeustilanteiden hallinnassa. Mutta päästäksemme tähän tarvitsemme yhteisesti teidän jokaisen henkilökohtaista panosta ja asiantuntemustanne kurssin aikana. Toivottan teille hyvää maanpuolustuskurssia. ☺

Arvoisat maanpuolustuskurssin osanottajat

Kansainvälisen politiikan huomio on siirtynyt talouden saralle. Ylivelkaantumisesta ja finanssikriisistä alkanut talouden alamäki muokkaa kansainvälisiä voimasuhteita rajulla tavalla. Voittajat ja häviäjät valikoituvat talouden perusteiden vahvat voittavat heikot. Yhdysvalloista alkanut ja koko maailmaan vaikuttanut finanssikriisi perustui ahneuteen ja siitä seuranneeseen ylivelkaantumiseen. Rahoitustuotteet paketoitiin niin epämääräisellä tavalla, etteivät rahoitusketjuun osallistuneet tahot kyenneet rajaamaan tai tunnistamaan riskejä. Korttitalo romahti ja seuraukset tuntuivat kaikkialla. Etelä-Euroopan maiden ylivelkaantuminen ja heikko kilpailukyky puolestaan johtivat Euroopan vielä käynnissä olevaan ja tänään Kreikkaan kulminoituvaa vakauskriisiä. Velkakriisin syyt ovat kuitenkin paljon syvemmällä kuin Kreikan holtittomassa ja huonossa taloudenpidossa. Eurooppalainen hyvinvointimalli rakennettiin sodan jälkeisinä nopean talouskasvun vuosikymmeninä, jolloin läntinen maailma oli teollisen talouden suvereeni hallitsija ja työikäiset ikäluokat kasvoivat.

Nyt 2000-luvulla kilpailukykyämme on useimmilla teollisuuden aloilla vakavasti haastettu. Panostukset kasvuun ohjautuvat pääosin Aasiaan, vaikka pääomat ja sitä kautta yritysten omistus vielä ovatkin pitkälti länsimaalaisten hallussa. Samalla työvoiman määrä on Euroopassa ja varsinkin Suomessa kääntymässä jyrkkään laskuun. Olemme vääjäämättä siirtyneet hitaamman kasvun aikaan. Näissä olosuhteissa eurooppalainen hyvinvointimalli on käymässä raskaaksi kustantaa. Valtioiden on ilman velkaantumista enää vaikea lunastaa lupausta hyvinvoinnin jatkuvasta paranemi-

sesta, vaikka siitä ehti tulla äänestäjille itsestään selvä odotusarvo. Kun yhteiset kontrolli- ja pelisäännöt eivät EU:ssa mahdollistaneet puuttumista riittävän ajoissa ongelmamaiden holtittomaan menoon, on nyt ajaututtu lainapakettien tielle.

Samaan aikaan talouden kasvu on siirtynyt kehittyviin BRIC-maihin eli Brasiliaan, Venäjälle, Intiaan ja Kiinaan. Sadat miljoonat ennen köyhyysrajan alla eläneet ihmiset tavoittelevat parempaa huomista ja tuo henki näkyy näiden maiden ihmisten ponnistelussa ja talouden kasvussa. Maissa on valtavat markkinat kulu- tustavaroille ja siksi näiden tavaroiden valmistajat hakevat kasvua sieltä ja myös halvemmän tuotannon alustaa.

Kehittyvät maat, erityisesti Kiina ovat myös rahoittaneet lännen kasvua. Yhdysvaltojen kaksoisvajae on ollut mahdollinen vain Kiinan avustuksella. Toistaiseksi velkaantuminen ja velan anto on tapahtunut näiden maiden kesken rauhanomaisesti, toki kiistat valuuttakurssi- ja kauppapolitiikan alalla ovat kovia.

Yhdysvallat on perinteisesti hallinnut niin kansainvälistä taloutta kuin politiikkaa. Nyt Kiina hakee itselleen yhä vahvempaa roolia lainoittamalla ylivelkaantuneita länsimaita, hyödyntämällä raaka-aineita globaalisti Afrikkaa myöten ja hakemalla ystäviä perinteisistä kehityksimaista. Kiina on ottamassa omasta mielestään omaa paikkaansa globaalimaailmassa muutaman sadan vuoden vaatimattomamman kauden jälkeen. Perinteiset lännen maat ovat velkaantumisen myötä joutuneet arvioimaan kriittisesti kaikkia julkisia menoja puolustusmenot mukaan lukien. Siinä missä länsi leikkaa rajustikin puolustusmenojaan, Kiina, Intia ja Venäjä lisäävät niitä. Edellä olevasta voidaan vetää Suomen kannalta ainakin kolme johtopäätöstä.

1. Emme saa eristäytyä kansainvälisestä yhteistyöstä vaan jatkossakin Suomen talous perustuu vientiin ja kansainvälistymiseen

Suomen hyvinvoinnista lähes puolet tulee maamme rajojen ulkopuolelta. Suomalaiset yritykset ovat kansainvälistyneet menestyksellisesti ja hyödyntäneet kasvavia markkinoita. Tutkimukset osoittavat, että kasvumarkkinoita hyödyntäneet ovat menestyneet keskimäärin paremmin kuin vain kotimarkkinoilla toimineet yritykset. Suomalaisilla yrityksillä on jatkossakin kasvumahdollisuuksia kehittyvien markkinoiden tietotekniikan, teknologiateollisuuden ja vaikkapa vesiteknologian aloilla. Kasvua pitää hakea sieltä missä kasvu on.

Suomen tulee olla vahvasti vaatimassa ja laatumassa Eurooppaan parempaa talouskuria. Suomella, joka on hoitanut taloutensa hyvin, on kaikki syy huolehtia että nykyisestä vakauskriisistä voidaan toipua ja ettei sellainen toistu ja syyttömät joudu vastuuseen.. Suomen tulee olla avoin myös jatkossa. Suomi on pääomaköyhä maa, eikä maastamme hevin löydy tahoja miljardiluokan investointeihin. Tarvitsemme jatkossa entistä enemmän ulkomaisia investointeja ja pääomia kuitenkin pitäen huolta strategisista aloista.

2. Ylivelkaantumisen tien on päätyttävä

Holtiton velkaantuminen on tullut tiensä pänsä niin valtioiden kuin pankkien osalta. Euroopassa on laadittu ja laaditaan parhaillaan

parempaa kontrollia rahoitusmarkkinoille. Saman tulee koskea valtioita.

Ylivelkaantuminen vie myös valtioiden omaa päätösvaltaa. Ongelmamaissa päätöksiä sanelevat erilaiset kansainväliset organisaatiot. Ylivelkaantuminen uhkaa siis itsenäisyyttä. Siksi Euroopassa on uskottavalla tavalla palautettava kunniaan hyvän taloudenhoidon periaatteet. Kaikkeen entiseen ei ole varaa ja entisen saavuttamiseksi on ponnisteltava enemmän. Tämä koskee Suomessa puolustusvoimia aivan kuin omaa Työ- ja elinkeinoministeriötä. Säästöt on vain tehtävä taiten. Puolustuksen saralla huolta aiheuttaa säästöjen aloittaminen heti vaalikauden alussa.

Oma ajatukseni omalla puolustusministeriäkaudella oli, että materiaallinen kehittäminen viedään vaalikauden alussa läpi niin, että rakenteiden keventäminen vaalikauden lopulla voidaan tehdä uskottavuus säilyttäen. Uskon kuitenkin, että puolustusvoimauudistuksessa löydetään oikea tapa edetä.

3. Suomalaisen työn kilpailukyky on palautettava

Euroopan velkakriisiä seuraa kilpailukykykriisi. Olemme menettäneet kilpailukykyämme uusille kehittyville maille. Väestön ikääntyminen asettaa uuden pahenevan haasteen.

Miten parantaa tuottavuutta niin paljon, että se kompensoi työpanoksen vähenemisen? Työpanoksen hupenemisen patoamiseksi työuria on lisättävä niin alussa, keskellä kuin lopustakin. Varhainen eläköityminen on puhtaasti suomalainen innovaatio eikä sille löydy verrokkeja edes Ruotsista.

Hallitusohjelma jakautuu kolmeen keskeiseen osaan: julkisen talouden tervehdyttämiseen, syrjäytymisen ehkäisyyn ja talouden kasvuun. Talouden kasvun koordinointi on Työ- ja elinkeinoministeriön vastuulla.

Suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan turvaaminen edellyttää oikeita panoksia osaamiseen ja kasvuyrittämiseen sekä toiveeseen, että vaikeina aikoina Suomessa asioita osataan sopia.

Hyvät kurssilaiset,

Teillä on edessänne intensiivinen ja monipuolinen kurssi. Suomalainen maanpuolustuskurssi herättää ihailua ja kiinnostusta maailmalla. Miten Suomessa osataan ja kyetään kokoamaan yhteen yritysten, politiikan, julkisen hallinnon, tutkimuksen ja järjestöjen sekä maanpuolustuksen johtohenkilöt yhteisen asian, kokonaismaanpuolustuksen ääreen ulkomailla kysytään. Te ylläpidätte ja kehittäte nyt omalta osaltanne tätä suomalaisen yhteiskunnan vahvuutta eteenpäin. 🌐

Tasavallan presidentin puhe

200. Maanpuolustuskurssin avajaisissa Helsingissä 23. tammikuuta 2012

Suomalaisen yhteiskunnan turvallisuudesta huolehtiminen ei suinkaan ole pelkästään sotilaallista toimintaa, vaan se kattaa kaikki yhteiskunnan alat ja toiminnot. Hyvällä varautumisella ja yhteisin ponnistuksin kansalaisten kohtuullinen hyvinvointi voidaan turvata vaikeissakin oloissa.

Uusimpana muistutuksena yhteiskuntaamme kohdistuvista yllättävistä häiriötilanteista olivat vuodenvaihteeseen myrskyt ja niiden aiheuttamat tuhot. Vahva riippuvuutemme sähköntuotannon ja -jakelun toimivuudesta tuli jälleen nopeasti ilmiselväksi. Vaikkei yhteiskunnan toiminta sinänsä järkkynyt, ei ole hyväksyttävää, että kymmenissä tuhansissa kotitalouksissa edellytykset normaalille elämälle katosivat moniksi päiviksi pitkien sähkökatkojen vuoksi. Ongelmia ilmeni myös matkapuhelinten toiminnassa. Tilanteesta selvittiin loppujen lopuksi eri viranomaisten ja yksityisen sektorin yhteistyöllä, mutta vakavat kehitystarpeet nousivat kyllä esiin.

Nyt alkava kurssi on järjestyksessään 200. maanpuolustuskurssi. Kurssien tehtävänä on vahvistaa kokonaisturvallisuutta ja kehittää sitä varten yhteistyörakenteita. Puolustusvoimat sai tehtäväkseen kurssien järjestämisen yli 50 vuotta sitten. Valtakunnallisilla maanpuolustuskurseilla on jo koulutettu noin 8 000 yhteiskunnan vaikuttajaa näihin kokonaismaanpuolustuksen asioihin. Oman kokemukseni mukaan näin syntynyt verkosto on monessa suhteessa hyödyllinen. Teidän kannattaa olla aktiivisia.

***

Viime syksynä aloitimme hallituksen kanssa seuraavan turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon valmistelun. Työ saataneen valmiiksi ensi syksynä, mutta eduskunta on jo mukana prosessissa sinne perustetun kontaktiryhmän

kautta. Pidän tätä selontekomallia hyvänä. Eduskunnan mukanaolo on myös välttämätömänä, kun kerran tehdään keskeisiä turvallisuuslinjauksia, joilla on vaikutuksia vuosikymmenten päähän.

Aikataulullisesti kiireellisin tehtävä – kuten julkisuudessaakin on ollut esillä – on puolustusvoimauudistus ja siihen liittyvät ratkaisut. Niitä ei pidä tehdä irrallaan kokonaisuudesta, vaan niiden on pohjauduttava arvioon Suomen turvallisuustilanteesta sekä mahdollisista muutoksista ja uusista kehityssuuntauksista Suomen lähiympäristössä.

Globaali turvallisuusympäristö ja maailmantalouden kehitys ovat olleet voimakkaassa murroksessa. Meidänkin on otettava ne huomioon. Yksinapaiseksi kutsutusta kansainvälisestä järjestelmästä ollaan siirtymässä monien valtakeskusten aikaan. Yhdysvallat säilyy poliittisesti ja sotilaallisesti voimakkaimpana yksittäisenä maana, mutta nousevien talouksien vaikutusvalta – ja sitä kautta myös vastuu – globaalien ongelmien hallinnasta ja turvallisuuspoliittisista ratkaisuista kasvaa.

Demokratian, ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen toteutuminen on vakaan ja rauhanomaisen kehityksen edellytys. Suomen kannattaa säilyttää asemansa aktiivisena osallistujana kansainväliseen yhteistyöhön ja vaikuttaa globaalin turvallisuuden luomiseen erityisesti YK:n kautta. Uskon, että maailmanjärjestön piirissä voimme tehdä tehokainta yhteistyötä maailman tulevaisuuden kannalta keskeisissä kysymyksissä, kuten köyhyyden vähentämisessä, ilmastomuutoksen torjunnassa ja laajemminkin kestävä kehityksen edistämässä. Tämän vuoksi Suomi pyrkii nyt vuorostaan Pohjoismaiden yhteisehdokkaana YK:n turvallisuusneuvoston vaihtuvaksi jäseneksi.

Suomen kannalta on merkitystä myös sillä, minkälaiseksi Euroopan unionin asema muotoutuu. Globaalissa mittakaavassa EU:n asema on vaarassa jopa heikentyä. Yhtäältä syynä ovat euroalueen velkakriisi ja sen aiheuttamat poliittiset ongelmat – ja eritahtinen esiintyminen. Lisäksi jäsenmaiden tahto toimia yhtenäisesti ulkosuhteissa on ollut vajavaista.

On Suomen etujen mukaista, että EU pystyisi säilyttämään vahvan kansainvälinen roolinsa. Eikä vähinten sen vuoksi, että viimeaikaisilla tapahtumilla Lähi-idässä, Iranissa ja Pohjois-Afrikassa on suora vaikutus Eurooppaan.

Suomen lähialueilla tilanne on pysynyt vakaana. Perinteistä sodan uhkaa ei ole. Eri-laisia jännitteitä voi esiintyä – mutta näitä voidaan ratkoa perinteisen ulkopoliittisen kanssakäymisen kautta. Kasvat turvallisuusuhat liittyvät todennäköisimmin ympäristökatastrofeihin, ydinturvallisuuteen, suuronnettomuuksiin ja kansanterveydellisiin riskeihin.

Venäjän paljon julkisuudessaakin ollut asevoimien uudistamisohjelma ei johdu meistä eikä aiheuta meille välitöntä uhkaa. Kyseessä on vanhentuneen aseistuksen ja kaluston uusiminen. Mutta luonnollisesti seuraamme tarkasti kaikkien naapurimaidemme asevoimien kehittymistä ja painopisteitä – ja otamme huomioon meidän kannalta merkittävät muutokset.

Demokraattiseen järjestelmäämme kuuluu, että puolustusvoimat on valtiojohtoon ohjauksessa. Valtiojohto kantaa vastuun merkittävistä puolustusvoimiin ja Suomen puolustusvalmiuteen liittyvistä kysymyksistä. Yleiset maanpuolustuksen periaatteet – muun muassa yleinen asevelvollisuus – sekä puolustusvoimien tehtävät on määritelty parlamentaarissa prosessissa.

Puolustusvoimauudistuksen käsittely on aloitettu presidentin ja valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisessa valiokunnan yhteiskokouksissa. On luonnollista, että uudistus herättää kiinnostusta ei pelkästään puolustusvoimien henkilöstön vaan laajemminkin kansalaisten keskuudessa ja tietysti myös median piirissä.

Eri ratkaisumallien käsittely on toistaiseksi vielä kesken. Aikataulut ovat sellaiset, että

myös uusi tasavallan presidentti pystyy ja joutuu tutustumaan eri vaihtoehtoihin ennen ratkaisuja.

Kyse ei ole pelkästään hallituksen menokehysten toteuttamisesta tai säästämistä tai varuskuntien lukumäärästä. Yleinen kehitys on johtanut siihen, että nyt tarvitaan laaja rakenteellinen uudistus, jotta puolustuksemme säilyy uskottavana ja kulut painottuvat tulevaisuudessa tasapainoisesti eri alueille – toimintaan, materiaaliin sekä henkilöstö- ja kiinteistökuuluihin.

Kun puolustusvoimien tehtävät säilyvät muuttumattomina ja ne on hoidettava vähemmällä rahalla, uudistustyö on haasteellinen. Mutta näin isossa uudistustyössä on myös mahdollisuus positiiviseen kehittämiseen.

Pidän perusteltuna parhaillaan vireillä olevaa varusmiespalvelusajan lyhentämistä 15 vuorokaudella. Muutos on sinänsä pieni. Samalla voidaan lisätä varusmiesten ja palveluksen suorittavien naisten kouluttajien määrää.

Toivon sen parantavan koulutuksen sisältöä ja luovan kouluttajien ja koulutettavien välille kiinteämmän suhteen. Ehkä näin pystytään havaitsemaan aiempaa herkemmin palvelustaan suorittavien psyykkinen tilanne.

Varusmiesten mielenterveyskysymysten parempaan hoitamiseen on jo muutoinkin ryhdytty. Maavoimien puolella on aloitettu tätä varten tehostettu ohjelma. Puolustusvoimien lääkärivajeen kanssa on kamppailtu jo pitkään. Nyt tilanne on vähän parempi.

Kotiuttamisrahasta luovuttiin vuonna 1993 valtiontalouden heikon tilanteen vuoksi. Vaikka sen jälkeen on ollut taloudellisesti hyviäkin aikoja, ei kotiuttamisrahaa ole saatu takaisin. Puolustusministeriö ja monet muutkin tahot ovat nyt suhtautuneet periaatteessa myönteisesti kotiuttamisrahan palautukseen. Kotiuttamisraha vähentäisi siviiliin palaavien nuorten toimeentulohuolia ja ehkäisisi syrjäytymisriskiä.

Pidän myös tärkeänä, että ennakkoluulotonta varusmiespalveluksen ja siviilipalveluksen kehittämistä jatketaan siten, että niitä tarkasteltaisiin kokonaisuutena. Tässä tarkastelussa tulisi ottaa huomioon uudet uhkakuvat, joihin molempien palvelusmuotojen tulisi pystyä vastaamaan. Nykyistä vaativammalle siviilipalvelukselle on selvää tilausta. Molemmat palvelusmuodot on tarkoitettu tukemaan kokonaisuunpuolustusta ja parantamaan kriisivalmiuttamme.

Vanhan sanonnan mukaan ”kyllä kruunu pojistaan huolen pitää”. Se kuvastaa hyvin valtion vastuuta sotilaallisiin tehtäviin kutsutusta miehistä – ja nykyisin myös naisista. Vastuu toteutuu yleensä hyvin, mutta tarkistamisen varaakin on. Aiheellista huolta on kannettu esimerkiksi kansainvälisissä kriisinhallinta-tehtävissä vammautuneiden asemasta. Korvausturvan puutteet on korjattava ja riittävästä kuntoutuksesta on huolehdittava. Hankkeita

tilanteen kohentamiseksi onkin saamiene tietojen mukaan jatkettu.

Puolustusvoimien ulkoinen kuva on muuttunut parin viimeisen vuosikymmenen aikana sen myötä, että naiset ovat tulleet mukaan sotilashenkilökuntaan, vapaaehtoiseen asepalvelukseen ja rauhanturvaajiksi. Nykyään tähän muutokseen on melko hyvin totuttu. Toivon sillä olevan myös laajempaa myönteistä vaikutusta.

Kyselytutkimuksessa kuitenkin monet naiset puolustusvoimissa kertoivat kokeneensa eriarvoista kohtelua (37 prosenttia naisista ja 23 prosenttia miehistä). Myös häirintätapauksia

on ilmennyt. Häirintää oli kokenut 17 prosenttia naisista ja 5 prosenttia miehistä. Ei välttämättä enempää kuin muualla: vertailuaineistossa muilta työpaikoilta häirinnästä mainitsi 16 prosenttia naisista – mutta silti yksikin tapaus on liikaa.

Olette aloittamassa tärkeän kurssijakson. Toivon, että teillä riittää aikaa, kiinnostusta ja ideoita suomalaisten turvallisuuden kehittämiseksi. Olen jo nyt siitä kiitollinen.

Toivotan teille antoisaa kurssia ja monia uusia tuttavuuksia. 🌐

Puolustusvoimain komentajan tervehdys

200. Maanpuolustuskurssin avajaisissa Helsingissä 23. tammikuuta 2012

**Rouva Tasavallan Presidentti,
Herra ministeri,
Arvoisat 200. Maanpuolustuskurssin
osanottajat,
Hyvät naiset ja herrat,**

**Fru Republikens President,
Herr minister,
Ärade deltagare i 200:e försvarskursen,
Mina damer och herrar,**

Kuluneiden viiden vuosikymmenen aikana ydinosa maamme päättäjistä ja keskeisissä tehtävissä toimineista henkilöistä on suorittanut

valtakunnallisen maanpuolustuskurssin. Tänäne pääsy on monen henkilön erityinen tavoite. On ollut ilo havaita, että myös kurssien jälkeen aivan korkeimpiin asemiin nousseiden henkilöiden myönteinen asenne maanpuolustuskursseja kohtaan on säilynyt.

Arvoisa Tasavallan Presidentti, haluan tässä yhteydessä puolustusvoimien puolesta kiittää teitä arvokkaasta tuestanne valtakunnallisille maanpuolustuskursseille.

Hyvät kuulijat,

Jokaisesta kurssista on jäänyt maanpuolustuskurssien historiaan ja osallistujien mieleen oma yksilöllinen kuvansa. Jos nyt hieman lennokkain sanakääntein luonnehtisi järjestäjien osuutta tuossa kuvassa, voisi sanoa, että Puolustusvoimat rakentaa syntyvälle taululle kehukset, mutta itse taulun maalaavat kurssien osanottajat sekä luennoitsijat, jotka edustavat kurssin tavoitteiden kannalta yhteiskunnan keskeisiä aloja. Minulla on Puolustusvoimien puolesta ilo toivottaa kahdennensadannen kurssin osanottajat tervetulleiksi aloittamaan kolmen ja puolen viikon mittaista perehtymistä kokonaisturvallisuuteen, yhteiskunnan kriisivalmiuksiin sekä häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumiseen.

Ärade representanter för fadderkursen. Er närvaro påminner om kontinuiteten hos försvarskurserna, den samhörighet som er egen kurs känner samt om hur sammanhållningen bland kursdeltagarna består genom årtiondena, från kurs till kurs.

Maanpuolustuskurssit on vuosikymmenten aikana muodostunut instituutioksi, joka on aina seurannut tiiviisti aikaansa. Itse asiassa pyrkimyksenä on olla omaa aikaa edellä, sillä erilaisten häiriötilanteiden ja poikkeusolojen

hallinta vaatii ennakoivia järjestelyjä kuten perusvalmiuksien ylläpitoa ja ennen kaikkea toimintakykyistä johtamisjärjestelmää. Poikkeusoloihin ja häiriötilanteisiin varautumisessa maanpuolustuskurssit tukee ajankohtaisten kehityslinjojen vientiä käytäntöön. Eräs niistä on eri alojen välisten raja-aitojen madaltaminen, sillä häiriöiden syntyessä emme voi tietää, kuinka laajoiksi tilanteet eskaloituvat ja mitä kaikkia voimavaroja niiden hallintaan lopulta tarvitaan. Muun muassa siviilitahojen ja sotilaiden päivittäinen hyvä yhteistoiminta on tästä hyvä esimerkki, vaikkapa Puolustusvoimien virka-avun annossa poliisille tai myrskytuhojen korjaamisessa, johon Puolustusvoimat on aivan äskettäinkin osallistunut antamalla kalustotukea.

Arvoisat kuulijat,

Vaikka kyseessä ei olekaan sotilaallinen kurssi, ovat Puolustusvoimien asiat aina olleet maanpuolustuskursseilla vilkkaan keskustelun aihe. Valmisteilla olevassa puolustusvoimauudistuksessa olemme nyt siinä vaiheessa, että Puolustusvoimien ratkaisumalli uudistuksesta on valmis tämän kuukauden lopussa, laadittuna sillä tarkkuudella, joka tarvitaan Puolustusvoimien kokoonpanoa koskevia poliittisen johdon päätöksiä varten. Ratkaisumallin julkaisemisen ajankohta ei ole Puolustusvoimien

päätettävissä, sillä se määräytyy valtio johdon käsittelyaikataulun mukaan. Pitkään sitä ei tammikuun lopun jälkeen tarvinne kuitenkaan odottaa.

Vaikka työ on vielä kesken, voidaan silti joi-takin kohtia uudistettujen Puolustusvoimien poikkeusolojen toiminnasta ja organisaatioista tässä yhteydessä valottaa. Keskeisiä strategialinjoja uudistuksessa ovat

- Puolustusvoimien koon ja toiminnan saattaminen tasapainoon rahoituksen kanssa,
- kustannustehokkuuden kehittäminen (koska vaikuttavuus on saatava aikaan entistä vähemmällä) ja
- kehittyvä yhteistyö sekä verkottuminen muun yhteiskunnan kanssa.

Päämääränä on ympäristöön suhteutetun puolustuskyvyn ylläpito. Vaikka Puolustusvoimien verkosto harvenee, pyritään läsnäolo koko maassa sekä tiivis yhteys kansalaisiin ja reserviin varmistamaan mahdollisimman hyvin. Se on tärkeää maanpuolustustahdonkin kannalta.

Organisaatioiden ja toimintojen uudistuksen eräs tavoite on henkilöstön tasaisempi työnjako ja asevelvollisten koulutuksen ylläpito edelleen korkeatasoisena. Koulutustyön laatu sinänsä ylläpidetään myös lähivuosien rahoituspaineissa, vaikka harjoitusmäärien lasku vaikuttaakin tuloksiin.

Käytännön elämä osoittaa, että tiettyjä

perusasioita on tarve jatkuvasti toistaa, ja siksi mainitsen nytkin erikseen, että puolustus perustuu edelleenkehitettyyn alueelliseen puolustusperiaatteeseen sekä yleiseen asevelvollisuuteen, koko palveluskelpoisen osan kouluttamiseen miespuolisesta ikäluokasta sekä naisten vapaaehtoiseen asepalvelukseen. Tälle on kansalaisten tuki. Viime keväänä Taloustutkimus Oy:n tekemän mielipidetutkimuksen mukaan 82 prosenttia suomalaisista haluaa, että nykyinen yleinen asevelvollisuus ylläpidetään. Niin ikään on selvää, että uudistuksen henkilöstöjärjestelyissä Puolustusvoimat noudattaa hyvän työnantajan toimintaperiaatteita.

Uudistuksessa puolustusjärjestelmän kehityskohteita ovat muun muassa johtamisjärjestelmä, varsinkin alue- ja paikallistasolla, puolustushaarojen yhteisoperaatiot, tulen käytön vaikuttavuus ja logistiikkajärjestelmä. Muista muutoksista voidaan mainita maavoimien uudistettu taktinen taistelutapa sekä paikallispuolustuksen vahventaminen. Teemme nämäkin osauudistukset niin taloudellisesti kuin mahdollista, maltillisin kustannuksin.

Paikallispuolustuksen vahventamiseksi perustetaan omana sodan ajan joukkotyyppinä paikallisjoukot, joiden tehtävät ovat rajatummalla kuin operatiivisten ja alueellisten joukkojen. Paikallisjoukot organisoidaan pääosin pataljooniksi, joihin voi tehtävien mukaan kuulua maakuntakomppanioita, sissikomppanioita, sotilaspoliisi- sekä koulutus- ja tukiyksiköitä, perustamiskeskus-

vartiokomppanioita ja muita joukkoja. Paikallisjoukkojen tehtäviä ovat joukkojen perustaminen ja koulutus, kohteiden suojaus, tiedustelu, opastaminen, etsintä ja pelastus, sivustojen suojaus, maahanlaskun torjunta ja rajoittaminen, sissitoiminta ja toiminta erikoisjoukkojen vastainen toiminta sekä muiden viranomaisten tukeminen. Paikallisjoukoissa tarjoutuu nykyistä laajemmat mahdollisuudet myös kokeneemman reservin henkilöstön monipuoliseen käyttöön yksilöllisten edellytysten mukaan, muun muassa erityisosaamista vaativiin toimintoihin, johtotehtäviin sekä kouluttajina. Paikallispataljoonien yhteyteen on myös mahdollista kanavoida vapaaehtoisen maanpuolustuksen sekä kokonaisturvallisuuden toimintoja kuten esimerkiksi eri viranomaisten välisiä harjoituksia.

Hyvät alkavan kurssin osanottajat,

Maanpuolustuskurssi ei ole pelkästään yleis-tietoutta lisäävä tapahtuma siinä mielessä, että osallistujien valinta on samalla eräänlainen investointipäätös. Te olette työtehtävissänne yhteiskunnassa keskeisillä paikoilla, joilla tulee olla tietous niistä asioista, joita kurssilla käsitellään. Siksi on myös lupa odottaa, että kurssin aikana syntyvät herätteet edistävät toimipaikoillanne pohdintoja kriisivalmiuksien tilasta siellä. Verkottuminen kurssin osallistujien kesken sekä luennoitsijoiden kanssa on omiaan edistämään tätäkin tavoitetta.

Toivotan teille hyvää maanpuolustuskurssia.

Sinä päätit, Serla lahjoittaa.

Serla puolustaa suomalaista arkea.

Starttasimme viime syksynä Hyvä Teko -kampanjan, jossa pyysimme sinua ehdottamaan ja äänestämään lähiympäristösi parannusta kaipaavia kohteita. Saimme ympäri Suomea huikeat 459 eri ehdotusta ja niille lähes 32 000 ääntä!

Voit seurata Hyvien Tekojen toteutumista koko vuoden 2012 osoitteessa www.facebook.com/serlaorava.

Onnea voittajille ja lämmin kiitos osallistuneille!

Ihana arki.

Presidentti Martti Ahtisaaren puhe "Suomen turvallisuus: pehmeät ja kovat haasteet"

Arvoisat kuulijat,

Vakiintuneen tavan mukaan tähän aikaan vuodesta arvioidaan mennyttä vuotta ja sen tapahtumia. Samalla ainakin yritetään pohtia sitä, mitä alkanut vuosi tuo tullessaan. Aion seurata tätä vakiintunutta tapaa.

Päättynyt vuosi oli – varovaisestikin sanoen – vaiherikas. Kaikki me muistamme sen, että viime vuoden aikana alkoi se myrskyinen vaihe Euroopan unionissa, joka ei vielä ole tasaantunut. Unionimme jäsenten näkemykset sen suhteen, mitä euroa kohdanneessa kriittisessä tilanteessa olisi tehtävä, vaihtelevat suuresti. Yhteistä näkemystä on etsitty jo pitkään, mutta vielä ei olla edes ratkaisun tuntumassa. Kansalaiset ovat syystä huolissaan siitä, että huippukokous toisensa jälkeen tuottaa vain osaratkaisuja. Ne eivät ole vakuuttaneet kansainvälisiä pääomamarkkinoita. Tämä näkyy siinä, että miljardien, satojen miljardienkin apupaketit ovat tuoneet vain hetkellistä helpotusta. On pulaa rahasta, mutta vielä suurempi pula on luottamuksesta. Luottamuksesta siihen, että euromaiden johtajat ovat todella sitoutuneet tekemään sen mitä he sanovat. Eli tekemään kaiken sen, mitä markkinoiden rauhoittaminen edellyttää, maksoi mitä maksoi.

Tätä ei kuunnella mielellään siellä, missä taakan jako merkitsee osallistumista kustannuksiin. Sen sanominen suoraan vaatii johtajilta rohkeutta.

Euroopan unionin taloushuolet ovat vakavia ja ajankohtaisia, mutta eivät suinkaan ainoita huolia. Viime vuonna taisteltiin jälleen kerran aivan Euroopan porteilla, Rooman vanhan valtakunnan alueella Libyassa. Edellisen kerran aseet puhuivat kolme vuotta aikaisemmin, silloin Georgiassa. Eikä tästäkään ole kulunut kuin hieman toistakymmentä vuotta kun sodittiin paljon lähempänä meitä, Jugoslaviassa. Tämä sota muistuu mieleeni erityisen voimakkaasti. Jouduin varsin läheisesti tekemisiin sodan päätösvaiheen kanssa edustaessani Euroopan unionia, kun minulla oli tehtävä Belgradissa. On tärkeä muistaa, että Neuvostoliiton ja Jugoslavian hajoamisen jälkeisissä sisällissodissa sai surmansa ainakin 350 000 henkilöä.

Tälläkin hetkellä taistellaan Euroopan tunnumassa, Syyriassa, Turkin naapurissa. Iranin tilanne kärjistyy kuukausi kuukaudelta, kun kansainväliset ponnistelut maan ydinaseohjelman pysäyttämiseksi eivät ole tuottaneet tulosta. Tämä tilanne näyttää tällä hetkellä aivan erityisen uhkaavalta. Jos Persianlahdella

ryhdyttäisiin sotatoimiin merkitsisi se suurella todennäköisyydellä öljyn hinnannousua ennen näkemättömiin korkeuksiin. Kaikki tämä juuri sellaisena ajankohtana, jolloin Euroopan talous heikoimminkin sellaisen hinnannousun kestäisi.

Pari vuotta sitten puhuttiin paljon käsitteestä "reset". Sillä tarkoitettiin Venäjän ja Yhdysvaltojen suhteissa uuden, entistä yhteistyövalmiimman aikakauden aloittamista. Alku olikin lupaava. Oli merkkejä siitä, että maat arvioivat samaan tapaan erityisesti tarvetta vähentää joukkotuhoukseita. Asiassa päästiin eteenpäin, ei pitkän loikin, mutta muutaman askeleen verran sentään. Edistyksellä oli ennen muuta luottamusta lisäävä vaikutuksensa. Tilanne on tästä huonontunut.

Venäjä syyttää Yhdysvaltoja siitä, että se haluaa järkyttää näiden kahden maan välistä ydinasetasapainoa. Tällöin Venäjällä viitataan siihen, että Yhdysvallat on rakentamassa yhdessä liittolaistensa kanssa ballististen ohjusten, siis pitkän kantaman ohjusten torjuntajärjestelmää. Tätä pidetään Venäjää vastaan suunnattuna toimena. Yhdysvallat puolestaan vakuuttaa, että järjestelmää rakennetaan lähinnä Iranin mahdollisten ohjusiskujen torjumiseksi. Venäjän vastavetona on rakentaa uusia ja entistä tehokkaampia ohjuksia, jotka läpäisisivät ame-

rikkalaiset torjuntajärjestelmät. Lyhyemmän kantaman ohjuksia Venäjä sijoittaa rajoilleen, Baltian maiden tuntumaan ja Kaliningradin alueelle, Euroopan unionin sisällä olevaan poliittiseen saarekkeeseen. Yhteisymmärrystä ei näistä asioista synny.

Kysymys on ennen muuta maiden välisestä luottamuspulasta. Venäjä syyttää Yhdysvaltoja levottomuuksien lietsomisesta. Näitä nähtiin ennen joulua ja joulun pyhinä eri puolilla Venäjää. Yhdysvallat puolestaan arvostelee Venäjää vakavasta vaalivilpistä ja kokoontumisvapauden rajoittamisesta. Syytökset sinkeilevät yli Atlantin. Tosiasia on kuitenkin se, että Venäjällä ei ole mitään pelättävää lännestä. Sellaista uhkaa ei yksinkertaisesti ole. Nato rajoittaa pelkällä olemassaolollaan Venäjän vaikutusvaltaa jäsenmaissaan. Tällä on aivan erityinen merkityksensä entiseen Neuvostoliittoon kuuluneiden ja sen entisten liittolaisten alueilla.

On muitakin näiden kahden suurvallan välisiä suhteita hiertäviä ongelmia, vaikka eräitä on myös ratkaistu myönteisellä tavalla. Kysymys Venäjän jäsenyydestä WTO:ssa, Maailman kauppajärjestössä, on nyt ratkennut. Sen pitäisi edistää Venäjän integroitumista avoimeen kansainväliseen talouteen. Se on rakentava saavutus.

Maanpuolustuskurssiyhdistyksen turvallisuuspolitiikan ilta 19.1.2012

Maanpuolustuskurssiyhdistyksen turvallisuuspolitiikan ilta pidettiin Helsingin yliopiston juhlasalissa 19.1.2012. Yhdistyksen puheenjohtaja, pääjohtaja Kari Jordan avasi tilaisuuden, jonka jälkeen presidentti Martti Ahtisaari piti puheen aiheenaan "Suomen turvallisuus: pehmeät ja kovat haasteet". Tilaisuuden lopuksi käytiin perinteinen keskustelu paikallaolijoiden kesken. Paikalla Helsingin yliopiston juhlasalissa oli noin 650 yhdistyksen jäsentä. ☺

Vaikka myönteistäkin kehitystä on maailmassa tapahtunut eivät huolet, uudet ja vanhat, ole mihinkään kadonneet. Kysymys Israelin ja palestiinalaisten suhteista on edelleen ratkaisematta. Aika ajoin puhutaan neuvottelupöytään palaamisesta ja joskus niin käykin. Mutta todellisia tuloksia ei synny. Tämä konflikti ei suinkaan ole paikallinen, kahden välinen. Sen vaikutukset säteilevät laajalti Pohjois-Afrikkaan ja Lähi-itään. Ei ole toivoa yli 60 vuotta kestäneen vihanpidon loppumisesta, eikä olojen rauhoittamisesta siellä, missä kolmen uskonnon, kristinuskon, islamin ja juutalaisuuden syntysijat sijaitsevat. Sekä Yhdysvallat että Euroopan unioni voisivat antaa nykyistä suuremman panoksen rauhaomaisen ratkaisun hyväksi, mutta omista sisäpoliittisista syistä ne eivät näin tee. Näin ne ovat osaltaan vastuussa konfliktin pitkittymisestä. Sama koskee koko Lähi-idän alueen radikalisoitumista.

Eräs juuri nyt ajankohtainen kriisipesäke on Pakistan, jonka sisäinen tilanne ja suhde naapureihinsa antavat aiheita syvään huoleen. Pakistan on ydinasevalta ja sellaisena koko kansainvälisen järjestelmän kannalta hyvin vakava tapaus. Mitä tapahtuisi jos maa, ydinasevaltio, ajautuisi täysin hallitsemattomaan sisäpoliitti-

seen kriisiin? Tällaisesta meillä ei ole kokemusta emmekä totisesti sitä kaipaakaan.

Meidän rajoillamme rauha on edelleen vakaa eikä sitä vaaranna mikään näköpiirissä oleva uhkatekijä. Voimme jatkaa valitsemallamme linjalla, johon kuuluu olennaisena osana Euroopan unionin toimintakyvyn vahvistaminen. Vaikka unionilla on omat vaikeutensa, selvää on, että jos se hajoaisi, vaikeutemme olisivat vielä suurempia. Milloinkaan ei pidä unohtaa sitä miksi unioni on luotu. Tällä hetkellä näyttää siltä, että ajatus eurooppalaisten valtioiden välisestä sodasta on aivan epäuskottava.

Silti maiden väliset muut vakavat kriisit ovat liiankin mahdollisia, varsinkin jos käytettävissä ei ole unionin kaltaista yhteistoiminnan välinettä. Unioni selviää ongelmistaan, koska ne ovat ratkaistavissa. Vaihtoehto olisi verrattomasti huonompi.

Euroopan unioni on puhuttanut suomalaisia ehkä enemmän kuin mikään muu maamme ulkoiseen asemaan liittyvä aihe. Siihen on hyvät syynsä. Olisi toivottavaa, että keskustelua käytäisiin tosiasioiden pohjalta eikä ajauttaisi käyttämään tyhjiä joskin kekseliäitä

iskusanoja, kuulostivatpa ne sitten miten hauskoilta tahansa.

Eräissä asioissa meillä Euroopassa voi olla jotain oppimista Afrikasta. Hyvänä esimerkkinä on afrikkalaisen Mo Ibrahim -säätiön laatima indeksi hyvästä hallinnosta. Sillä mitataan monin eri kriteerein kansalaisten turvallisuutta ja oikeusvaltion toimivuutta Afrikassa. Samoin arvioidaan poliittisia oikeuksia ja mahdollisuuksia yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Olennaisessa osassa on viranomaistointominnan laillisuuden ja lahjomattomuuden arvioiminen. Ihmisoikeuksien toteutuminen, mukaan lukien sukupuolten välinen tasa-arvo on eräs mittareista. Koulutuksen ja sosiaalipalvelujen saatavuus kuuluu sekin niihin ja moni muu yhteiskunnan toimivuutta ja oikeudenmukaisuutta osoittava indikaattori. On harkitsemisen arvoinen asia voisiko tästä indeksistä kehittää oman koko Euroopan oloihin soveliaan mittarin. Tarvetta tähän on. Sen olemme nähneet aivan viime aikoina, kun kriisimaiden sisältä on paljastunut toinen toistaan merkittävämpiä hallinnollisia käytäntöjä, joita suorakaiset ihmiset kutsuvat joskus korruptioksi. Tällaisen selvityksen arvo nousisi merkittävästi jos meneteltäisiin samalla tavoin kuin Mo Ibrahim -säätiö. Jokaisen maan tulokset julkaistaan maksettuina ilmoituksina asianomaisen maan lehdistössä. Siten kansalaiset voivat tarkastella oman maansa tilannetta vertailemalla sitä muihin maihin.

Suomessa kansallisen turvallisuuden kysymykset ovat nyt ajankohtaisia sen vuoksi, että pääministeri Kataisen hallitus valmistelee ohjelmaa puolustusvoimien uudelleen organisoimiseksi ja samalla joukkojen supistamiseksi. On viitattu siihen, että nyt ja lähiaikoina palvelukseen astuvat ikäluokat ovat entistä selvästi pienempiä. Ei siis tarvita kaikkia niitä varuskuntia ja kasarmeja, jotka aikanaan on rakennettu ikäluokkien ollessa paljon suurempia. Tietenkin näin on. Mutta se seikka, että ikäluokat pienenevät on ollut tiedossa jo parikymmentä vuotta. Aikaisemmin ei tästä ole paljoa puhuttu, vaikka asia tiedettiin. Nyt siitä puhutaan perusteluna supistuksille. Todellisuutta kuitenkin on se, että pääasiallinen syy supistuksiin ei ole pelkkä ikäluokkien pienuus, eikä edes uusi entistä rauhoittavampi arvio

uhkakuvasta, vaan säästösyöt.

Tuskinpa kukaan sitä kiistää, että säästöihin on tässäkin asiassa vakavat syyt. Valtiontalouden näkymät huolestuttavat. Koko kansainvälinen taloustilanne on ennusteiden mukaan hyvin epävarma. On kuitenkin erittäin tärkeää, että supistukset suunnitellaan niin, että hallitusohjelmassakin mainitusta uskottavasta puolustuksesta ei jouduta luopumaan. Tämä vaatii puolustusvoimien johdolta paljon. Sille on syytä toivottaa menestystä poikkeuksellisen vaativan tehtävänsä edessä.

Kun joukot vähenevät, niiden laatuun on kiinnitettävä erityistä huomiota. Keskeisessä asemassa ovat asevelvolliset itse. Viime vuosina kutsuntoihin saapuneista on yllättävän suuri osa jouduttu vapauttamaan palveluksesta tai myöntämään lykkäystä. Syynä ovat olleet sekä fyysiset että psyykkiset ongelmat. Toisin sanoen nuorten miesten joukossa on kovin monia, jotka syystä tai toisesta eivät ole sopivia palvelemaan puolustusvoimissa. Muistan oman voimistelunopettajani kertoneen, että tärkeä syy siihen miksi koulujen ohjelmassa on voimistelua ja urheilua on itsenäisyyden alkuvuosina ollut aivan sama.

Puolustusvoimat piti tärkeänä nuorten kunnan kohentamista jo ennen palvelukseen astumista. Liian monen kunto oli silloinkin liian usein heikko. Syyt taisivat kyllä olla erilaiset kuin nyt. Oli aliravitsemusta, tuberkuloosia ja muita kansantauteja. Nyt vaivat ovat liian usein itse aiheutettuja. On toinenkin syy, josta kertoi meille Suomen kuntourheilun suuri profetia, professori Tahko Pihkala. Kun häneltä kysyttiin, mitkä ovat nuorison huonon fyysisen kunnan ja vähäisen liikunnan keskeiset syyt, hän tiesi vastauksen: bussi, hissi ja vessa.

Olen edellä puhunut lähinnä niin sanotuista kovan turvallisuuden kysymyksistä. Pääministeri Kataisen hallituksen ohjelmassa nähdään turvallisuus tätä paljon laajempaan ongelmavyöhykseen. Sen mukaan uusia turvallisuushaasteita ovat myös ilmastonmuutos, hallitsemattomat muuttoliikkeet, köyhyys ja eriarvoisuus, epidemiat, kansainvälinen rikollisuus joukotuhoaseiden leviäminen sekä terrorismi ja tietoverkkoihin kohdistuvat hyökkäykset. Luettelo on pitkä ja sisältää hyvinkin erilaisia uhkia. En aio niitä kaikkia käydä erikseen erittelemään.

Eräät niistä koskevat vain välillisesti Suomea kun taas toiset, kuten epidemiat, eivät ole lainkaan uusia uhkia. Espanjantautiin kuoli ensimmäisen maailmansodan aikaan enemmän eurooppalaisia kuin koko maailmansotaan. Emme ole joutuneet tekemisiin hallitsemattomien muuttoliikkeitten kanssa, vaikka sitäkin pelättiin Neuvostoliiton hajotessa. Mikään eurooppalainen valtio ei tavoittele joukkotuhousohaseiden hankkimista. Terrorismikin on ainakin toistaiseksi kiertänyt Suomen ohi. Mutta ilmastonmuutos ja kansainvälinen rikollisuus ovat asioita, joilta emme voi välttyä. Myös tietoliikenteen uhkia on nähty toteutuneina jo naapurissamme Virossa. Näihinkin uhkiin on kaikki syy varautua.

Haluaisin kuitenkin kiinnittää erityistä huomiota niihin vaaroihin, jotka liittyvät eriarvoisuuden lisääntymiseen, niin meillä kuin muuallakin. Viime vuosiin saakka Suomi on sijoittautunut hyvin kansainvälisissä vertailuissa, kun on verrattu eriarvoisuuden haitallista leviämistä. Ei sijoituksemme nytäkään ole huono, mutta ei enää entisen kaltainen. Eikä tässä ole vain kysymys kansainvälisistä sijoituksista, vaan ihmisarvosta. Räikeä eriarvoisuus, varsinkin sellainen, joka ei perustu poikkeuksellisiin saavutuksiin, loukkaa suomalaisia. Tällä en suinkaan tarkoita sitä, etteikö erityisen ansiokkaista suorituksista tulisi saada myös täyttä aineellista tunnustusta. On yhteinen etumme, että järjestelmässämme on myös kannustimia. Suuret saavutukset tulee palkita avokätisesti. Mutta tämä on aivan eri asia kuin vailla omia ansioita saavutetut kohtuuttomat etuisuudet.

Eriarvoisuuden vaikutusta yhteiskuntaan on tutkittu paljon ja tulokset ovat kaikkien nähtävissä. Niissä maissa, joissa eriarvoisuus on vähäistä, on vähemmän rikollisuutta kuin jyrkän eriarvon maissa. Huumeiden käyttö on vähäisempää, elinajan odote on edullisempi ja yleinen terveydentila on parempi maissa, jossa luokkaerot ovat vähäisiä. Myös koulutuksen tasoerot ovat selvästi vähäisempiä ja keskimääräiset saavutukset parempia.

Mahdollisuudet sosiaaliseen nousuun, paljon puhuttuun ”luokkaretkeen” ovat paljon paremmat maissa, joissa eri yhteiskuntaluokkien väliset erot ovat suhteellisen pieniä. Sanalla sanoen eriarvoisuuden vähentäminen parantaa yhteiskuntaa, se tervehdyttää sitä ja se tekee sen

entistä kestävämmäksi. Tässä mielessä eriarvoisuuden vähentäminen on myös kansallisen hyvinvoinnin ja kansalaisten turvallisuuden kysymys. Nämä edellä esittämäni arviot eriarvoisuuden vaikutuksista eivät ole mitään toiveajattelua. Ne perustuvat vankkaan tilastotieteeseen, OECD:n ja muiden arvostettujen kansainvälisten järjestöjen ja tutkimuslaitosten työhön. Tulokset on kerätty teokseen: ”The Spirit Level. Why Equality is Better for Everyone”. Teos on käännetty myös suomeksi ja on nimeltään ”Tasa-arvo ja hyvinvointi”.

Jos tarkastelemme omaa maatamme tässä vertailussa voimme todeta, että menestymme varsin hyvin. Ei kuitenkaan ole takuuarvoa, että suotuisa kehitys jatkuu. Ennen muuta julkisen talouden huolet pakottavat kysymään säilyykö julkisen terveydenhoitomme korkea taso, riittävätkö verovarot ylläpitämään menestyksellistä opetuslaitostamme. Myös maamme infrastruktuuri osoittaa rapautumisen merkkejä.

Tällaisessa tilanteessa joudutaan esittämään perimmäisiä kysymyksiä. Onko nykyinen vastuunjako julkisen vallan ja kansalaisten välillä paras mahdollinen? Olisiko pikemminkin korostettava omaa vastuuta sellaisista asioista kuin oman fyysisen ja psyykkisen kunnon ylläpitäminen? Mikä on kotien paras rooli lasten kasvatuksessa? Mikä on perheen vastuu kaikista jäsenistään?

Paljon voidaan saavuttaa jo sillä, että me tunnustamme vastuumme omasta itsestämme ja lähiomaisistamme – ja toimimme sen mukaan. Myös kolmannen sektorin vapaaehtoisuuteen perustuva toiminta täydentää erittäin arvokkaalla tavalla julkisen vallan toimia. Tämä koskee yhtä lailla lapsista ja nuorisosta huolehtimista, kulttuuritoimintaa, kuntoilua kuin myös sitä elämäntilannetta, jonka merkeissä nyt olemme koolla, eli maanpuolustusta. Näin ei tietenkään voida korvata sitä, mitä julkinen valta tekee, mutta siten voidaan täydentää verovaroin tehtyä työtä. Tällä tavoin voidaan vapauttaa varoja niistä asioista huolehtimiseen, jotka tässä kireässä tilanteessa ovat jääneet liian vähälle. Julkisen talouden kasvattamisella on rajansa. Kun se saavutetaan dynamiikka vaarantuu. Silloin hyvinvointia ei enää lisätä julkista sektoria kasvattamalla. Hyvillä tarkoituksilla voidaan vaarantaa hyvät tulokset.

Kaikkialla maailmassa lähdetään nyt siitä, että markkinatalous on vaihtoehtoista tehokkain ja toivottavin. Markkinataloutta on montaa eri lajia, joilla on varsin tärkeitä eroavuuksia. Vastuuntuntoinen markkinatalous, joka käyttää tehokkaasti hyväkseen markkinavoimia mutta joka ei antaudu niiden edessä tuo parhaat tulokset. Sen kehittäminen edelleen on meidänkin tehtävämme.

Palaan siihen mistä aloitin. Turvallisuus on tänä päivänä avara käsite. Sen piiriin luetaan nykyisin paljon sellaista, jota aikaisemmin pidettiin liian arkisena sisällytettäväksi näin vaativan käsitteen piiriin. Vielä pari vuosikymmentä sitten meillä sanottiin – Ruotsin mallin mukaan – että turvallisuuspolitiikka on ulkopoliittikan ja puolustuspolitiikan summa. Tämä pitää edelleen paikkansa, mutta se ei enää kata turvallisuuden koko kirjoa, niin kuin se tänään ymmärretään. Luottamusta ja arvontantoa nauttivat valtiot voisivat parantaa sekä omaa että yleisempää kansainvälistä turvallisuutta toimimalla nykyistä aktiivisemmin ja antamalla esimerkkiä. Pohjoismailla on tässä erityinen asema. Kun tehdään kansainvälisiä vertailuja sen suhteen, mitkä maat ovat hoitaneet parhaimmin tasa-arvokysymyksensä, koulutuksensa, sosiaalihuoltonsa ja kansalaistensa turvallisuuden, Pohjoismaat ovat lähes aina kärkijoukossa. Pohjoismailla olisi mahdollisuus nykyistä paljon aktiivisempaan

rooliin pyrittäessä kohti tasa-arvoisempaa ja oikeudenmukaisempaa maailmaa. Omalla esimerkillään, mutta ei vain sillä, vaan hyväksi havaituilla menettelytavoillaan ne voisivat auttaa muita. Voisimme tukea heitä uudistamaan yhteiskuntiaan tavalla, joka edistää tasapainoista kehitystä ja rauhaa. On vaikeata löytää toista pienten maiden ryhmää, jolla olisi sama määrä uskottavuutta ja menestyksellisen politiikan tuloksia. Ne eivät siitä vähene, jos ne muiden kanssa jakaa.

Osallistuin aiemmin tällä viikolla Silateknimisen järjestön hallituksen kokoukseen Tunisiassa. Järjestö pyrkii parantamaan nuorisotyöllisyyttä ja nuorten yrittäjyyttä Pohjois-Afrikassa ja Lähi-idässä. Eräs hallituskumppaneistani oli juuri palannut Kairosta, jossa hän oli tavannut nuoria aktivisteja. Koska meidän kaikkien tulisi kuunnella hyvin tarkalla korvalla näitä nuoria haluan tähän loppuun kertoa teille, mitä eräs 20-vuotias oli todennut viimeaikaisista tapahtumista: ”Vallankumous alkaa tyytymättömyydestä, mutta saa voimansa muutoksen toivosta ja kuvitelmista jostain paremmasta. Mielikuvitus on vallankumouksen todellista polttoainetta. Joten mitä varten kapinoimme ja mitä kuvittelemme? Olen opinut, että mitä meillä on, on pienimuotoinen poliittinen vallankumous, mutta se mitä tarvitsemme on sydämissä tapahtuva vallankumous.”

Tällainen ajattelu antaa uskoa ja toivoa. 🌐

Kolmen kauriin kääntöpiiri

– Maanpuolustus-metsästäjien jahtimatka Ahvenanmaan Silverskärille 30.9.–2.10.2011

Metsässä kuului riistaeläimen liikehdintää. Vai oliko se sitä?

Ohut pilvipeite kulki ripeästi ja suoraviivaisesti korkealla Ahvenanmeren yllä. Maan pinnalla leuto ja eläväinen syyskuun lopun etelätuuli hulmutti lehtomaista sekametsää. Hauska humina kimposi Boxön saaren eteläkärjen merituulessa heiluvasta rantametsän latvustosta. Tuuli puuskasi lyhyitä jaksojaan satunnaisesti ja muuttuvin kulmin kuin arvausleikkiä pitäen. Tähän puusto vastasi joka kerta tärkeänä kuin hienostunut kamariorkesteri. Kuin metsän hovi olisi pyörinyt kömpelöä poloneesia. Mitä vaan, aamun raikas tuuli piristi passeissaan lymyävien maanpuolustus-metsästäjien mieliä.

Herätyksen ja tukevan aamupalan jälkeen olimme lastautuneet vakaaseen ja tilavaan Kulkuri-veneeseen. Sen kyydissä taitoimme matkan Silverskäristä Boxön saaren luonnonhiekkaiseen satamaan. Jahtipäällikkö kehotti innostunutta ryhmäämme hiljaisuuteen. Saari olikin asumaton eikä siellä oltu vielä tänä syksynä jahdattu. Vaitonainen ja odotuksentäyteinen jono jotosti saaren eteläkärkeen. Autiotalo vanhoine villiintyneine pientareineen ja tanhuvineen oli kaurismaamme toinen raja. Merenranta ja passiketjumme kaksi muuta. Yksi kerrassaan jäimme karavaanista vartioimaan omaa sektoriamme. Syysaamun lehtivihreän alla oli ruska aavistuksen käynnissä. Se toi lehtoniityn väriskaalaan täplämäistä maalauksellisuutta ja heleää sävyterävyyttä.

Pitkässä hiljaisuudessa tuuli tuuditteli passilaisia ja sulautti heidät maiseman osaksi. Lopulta se nappasi mukaansa mitättömän äänen jonka kuljetti maanpuolustus-metsästäjän korvaan. Kuin ämpärillinen täpättä olisi roitaitu täsmäheittämällä metsästäysvaiston riutuvaan liekkiin. Passimies koetti pysytellä näennäisen tyyneenä vaikka alitajunta oli jo aloittanut laukansa eränkäynnin ikiaikaiseen näytelmään kohti riistalaukausten maailmaa.

Edellispäivänä maanpuolustus-metsästäjien

pikkubussit kiisivät pitkin Ahvenanmaalle tyypillistä punasävyistä asfalttitietä. Jomalan ja Godbyn kylät oli pian ohitettu ja matka koilliseen jatkui. Tyyli puhtaasti perinteikkäät pihat ja idylliset maisemat kertoivat omalla tavallaan että ”metropolin” pölyt olivat takana: aamun varhainen herääminen, ajo Helsingistä Turkuun, laivamatka Turusta Maarianhaminaan. Auringonvalon täyteisessä Amorellan kabinetissa oli hartaasti hiottu metsästyssuunnitelmia. Ensin varmasti mennään kaurisjahtiin ajometsästyksenä. Sitten vesilinnustus oli mahdollista, myös kauriiden kyttäysjahtia voisi. Monia vaihtoehtoja tarjosi tuo kohteemme, Silverskärin majoituskeskus. Sille pääsi Ahvenanmaan pienestä koillisesta satamasta lastamalla reput ja pyssyt perinteikkään puualuksen syvään ruumaan.

Kuultu ääni oli kuin viime hetkellä tukahdutettu risaus, kuin tuuleen karannut äänen muren. Olivatko kauriit vaistonneet passiketjun? Sittenkö ne varovaisesti tunnustelivat kulkukäytäviä tulevan varalle? Tuulenkäyntiin kuuluvien hiljaisten tyventen hetkillä siellä täällä heijasi maahan syksyn keltaisia lehtiä. Lähimpien maahantulon äänen kuuli selkeästi. Olikin vain kuulosteltava ja oltava itse äärimmäisen hiljaa. Olimme ryhmittäytyneet tuulen alapuolelle saaren eteläkärkeä päin. Lämmin aamuaurinko paistoi vasemmalta idästä.

Ahvenanmaalla ja saarissa puusto oli korkeudeltaan vajaan kolmasosan matalampaa kuin jo vaikkapa Turussa. Myös aluskasvusto metsässä ja heinikko luonnonniityillä ja villiintyneillä pelloilla oli matalahkoa. Kuin manner-Suomessa totutusta pituudesta olisi täällä joku käynyt nipsimässä osan pois. Metsästyksen kannalta asia oli mitä parhain päin; isompi riista ei päässyt piilottaumaan ja liikkuaan erottuisi taatusti.

Metsä heräsi äkisti kuin menneen kesän muisteloista. Ajohaukkuun oli tullut sähköä. Silti se polveili kiireetöntä, passiketjuun

Heti veneestä Silverskärille noustuaan maanpuolustus-metsästäjiä odotti pala Ahvenanmaan pannukakkua hillon kera ja paikallisilla marjoilla maustettu snapsi.

nähdessä hyvin pitkäiskuista taaplausta. Radiosta kuului silloin tällöin koiranohjaaja Arvidin ja metsästyksenjohtaja Johanin välistä kommentointia. Tammi ja Ebba -koirat olivat saaneet tuoreen ajon. Eläimiä kulki nyt, oli selvä ja kauris saattaisi pompata kenen eteen hyvänsä. Väliin haukku jäi maaston nielemäksi. Joka passissa oli silmä kuvitellut seuraavasta hetkestä oman versionsa.

Merimatalla kokeneemmat metsästäjät olivat jakaneet tietojaan saaliseläimien käytäytymisestä. Parhaat ammuksat, osumapisteeet ja jahdin yleinen kulku oli käyty läpi. Muun ohella myös sekin ihmetystä herättänyt yksityiskohta, että kauris saattaa pitää hämäävää koiranhaukku muistuttavaa ääntä! On se myös herkkusuu, jonka polut usein viertävät hyvien vahveromaiden läpi.

Matkan koollekutsujana toimi merenkulkuneuvos Paavo Wihuri. Kuulimme tietoisesti hänelle tärkeän meripelastusseuran roolista ihmishenkien pelastamisessa. 1930 -luvulta

tähän päivään laskien on arvokkaan vapaaehtoistyön avulla pelastettu 2450 ihmistä ja 1260 alusta varmasta tuholta. Lähes 60 000:tta ihmistä ja 20 000 alusta on muuten autettu merihädässään. Paavon seurassa ei helposti käynyt aika pitkäksi. Moni merijuridinen keisi oli samalla pala kansallista historiaamme. Nautittujen laadukkaiden illallisten loppupuolella kerrottiin niin hauskoja juttuja, että vain osankin ymmärtäneen henkilökunnan oli kirmaistava takahuoneeseen hohottamaan.

Kahden passimiehen väli oli nelisenkymmentä metriä. Tammi sai ajohaukun kauempana vasemmalla, suunta pois päin. Yllättäen kuului kevyt risahdus edessä olevan niityn takana metsässä. Oliko Tammi tai ajomies siellä? Kauris! Se kiisi jo metsän ja niityn laidan oikeaa puolta kohti metsäkannasta. Suoraan sen kohdalla oleva passimies ei sitä nähnyt välissä olevan kuusen vuoksi. Itselläkin oksia edessä. Onko koira liian perässä, voiko ampua? Ehdinkö vielä? Muutama nopea askel omasta passista

Kutsu Maanpuolustusgolffiin 2012

Vuoden 2012 Maanpuolustusgolf pelataan tiistaina 29.5. Hirsala Golfissa.

Maanpuolustusgolf on valtakunnallisen maanpuolustuskurssin käyneiden golffareiden yhteinen tapahtuma, joka järjestetään nyt kahdennentoista kerran. Päivän tapahtumiin kuuluvat itse kilpailun lisäksi Maanpuolustusgolf-seuran vuosikokous ja puolustushallinnon ajankohtauskatsaus.

Tapahtuman pääyhteistyökumppani on tänä vuonna Wärtsilä Oyj. Perinteisistä sotilashenkisistä palkinnoista vastaa Cisco Oy.

Pelimuotona on sovellettu scramble kolmi- tai nelihenkinen joukkuein. Tavoitteena on, että joukkueet muodostetaan maanpuolustuskurseittain, mutta myös yhdistelmäjoukkueet eri kurseilta ovat mahdollisia. Työvaliokunta täydentää joukkueita tarvittaessa asettamalla niille kapteeniksi korkea-arvoisen maanpuolustuskurssin käyneen upseerin. Myös yksittäisilmoittautumiset ovat mahdollisia niin kauan kuin tilaa riittää, mutta kurseittain ilmoitetut joukkueet asetetaan kuitenkin etusijalle. Mukaan mahtuu noin 20 joukkuetta.

Joukkuevoiton lisäksi palkitaan erikoiskilpailujen voittajat (pisin draivi ja lähimmäs lippua).

Kilpailumaksu on 60 euroa, joka maksetaan Hirsala Golfin caddiemasterille käteisellä paikan päällä. Kilpailumaksu kattaa pelimaksun, aamukahvin ja kilpailun jälkeisen päivällisen.

Samalla se toimii Maanpuolustusgolf-seuran muodollisena jäsenmaksuna.

Ilmoittautumiset kisaan vain sähköpostitse 15.4.2012 mennessä työvaliokunnan sihteerille (ari-pekka.vaananen@mil.fi). Ilmoittautumisen yhteydessä tulee ilmoittaa joukkueen kaikkien pelaajien nimi, maanpuolustuskurssin numero, kotiseura ja voimassaoleva tasoitus.

Kilpailukutsu, pelimuodon tarkennukset ja vuosikokousaineisto ovat nähtävissä Maanpuolustuskurssiyhdistyksen kotisivuilla. Lisätietoja kilpailusta saa tarvittaessa Hirsalan caddiemasterilta (0207-412 369), Hirsalan kotisivuilta www.hirsalagolf.fi tai sähköpostilla osoitteesta info@hirsalagolf.fi.

Tarkempi aikataulu:

- aamukahvi tarjolla klo 7.30 alkaen
- tervetulosanat klo 8.30, jolloin kaikkien toivotaan olevan paikalla
- yhteislähtö klo 9.15
- kilpailun päätyttyä sauna, päivällinen ja puolustushallinnon ajankohtaiskatsaus, palkintojenjako ja seuran vuosikokous, jossa käsitellään sääntömääräiset asiat sekä työvaliokunnan esitys seuran uusiksi säännöiksi
- tapahtuma päättyy noin klo 18.00 mennessä.

Nähdään Hirsalassa tiistaina 29.5. klo 7.30 alkaen! Tervetuloa!

Saalista on saatu aamulla ja lounaskin on juuri nautittu. Maanpuolustus-metsästäjät jahtimatalla Ahvenanmaan Silverskärin läheisellä Boxön saarella syksyllä 2011

avoimeen ampuma-alaan. Samalla aseiden nosto ja laukaus. Täysosuma! Koko jahtiväen suoriutus ja oma onnistuminen lämmittivät mieltä. Sattuma suosii valmistautunutta.

Edellisiltapäivästä olimme jo saaneet yhden kaadon. Vaisto oli kertonut passimiehelle että hänen oli hiivittävä parikymmentä metriä kohti notkelman tiheikköä. Tuon kannaksen kauris olikin sitten valinnut siirtymätaipaleekseen. Jahtiseurue sai ensimmäisen saaliinsa.

Aamussa kuului seuraava laukaus. Radio viestitti että oli ammuttu ohjeiden mukaan supikoira. Se teki myös Ahvenanmaalla pahanpäiväistä tuhoa. Tuuli puuskineen tuuditti taas kohta passilaisia. Eräällä passilla kauris kurkisti hetken metsän peitosta. Sitä ei kuitenkaan voinut ampua kun ei selvinnyt oliko se emä jota vasa perässä seuraisi. Ohjeet olivat tarkat. Aurinko nousi kello yhteentoista. Laukaus idästä! Radiokutsu kokosi meidät pellolle, jossa selvisi tämän aamupäivän saaliiksi saadun kaksi kaurista. Olimme syystäkin tyytyväisiä. Ei oltu turhaan harjoiteltu Santahaminan radalla.

Tulistelimme metsässä ja nautimme keittiön veneellä saareen tuoman makoisin kalakeiton ryydikkeneen. Ryhmäkuvan jälkeen olimme kohta passeissa taas. Vitjallamma olikin aika rohevat perustukset. Jalkojen alla oli kymmenen metrin levyinen Venäjän vallan ajoilta peräisin oleva tykkitie. Ainakin kilometrin pituudelta oli saaren kallioperä ammuttu rikki ja hienompi kiviaines oli tasoiteltu pintaan. Metsä ja luonto oli jo ammoin kasvanut tien päälle. Vaikka puitteet olivat suorastaan sotahistorialliset, saalista ei enää saatu.

Silverskärillä puolestaan oli myös pitkä historia. Nimi juonsi saaren kalliokamarasta, josta oli muutama sata vuotta sitten löydetty sormen paksuinen hopeajuonne. Sen myötä tuli saarelle asutusta ja perinnettä vaalien oli pienessä aitassa tyylikkaiden hopeaesineiden myyntivitriinejä. Pihapiirissä oli vaalittu perinnekymää, mutta sisätilat olivat modernit ja viimeistä huutoa. Navetan kiviseinätkin kätivät sisäänsä pienen hotellin. Rannassa oli suurikokoinen venetalas jonka seinillä roikkui erä- ja kalavarusteita isoillekin ryhmille. Veneaukko kiilasi taivaan valoa veteen isojen puuveiden alle. Puolentoista metrin syvyyteen pohja näkyi kirkkaasti kuin uima-altaassa. Olimme loitolla Suomenlahden pohjukasta. Päärakennus kätki sisäänsä puolestaan laitoskeittiön ja korkean ruokailutilan. Siellä jahdin lopuksi kohotimmekin maljat erälle, saadulle saaliille ja metsästyksen jumalille. Kiitimme myös Paavo, matkan koordinoijia sekä talon väkeä hienosta jahdistista ja huippuluokan servisiistä. Saimmepä huomata että jahtiväestä löytyi talentti ja tunnelmoiva laulaja-kitaristikin.

Illan pimeässä jätimme Silverskärin ja nousimme Kulkurin kannelle. Kohta alkoi öinen merimatka Viking Gabriellalla Helsinkiin. Aamulla satamamakasiinien kupeessa nousimme vielä jättämään toisillemme hyvästelyt. Jahti oli ollut täysosuma, todettiin. Sen aikana kuu oli vaihtunut lokakuuksi, vettä satoi ja lehtiä putosi puista tukuttain. Peruuttamaton syksy - se paras jahtiaika - oli saapunut Etelä-Suomeen. Maanpuolustus-metsästäjät kohtaavat taas erätulillaan!

Eräkirjurina Matti Mehtola

Markku Lappalainen
Päätöimittäjä, Journalisti-lehti

Kokonaisturvallisuus tutuksi pikakelauksella

'Mitä sinä tänään koulussa opit, poika pellavapäinen?"

Jostakin syystä laulunsanat singahattavat mieleen, kun kävelen kotia kohti Kruununhaan Maneesilta 199. Maanpuolustuskurssin ensimmäisen päivän iltana. On maanantai 7. marraskuuta ja merkillisen leutoa.

Kollega kysyy tekstarilla, olenko jo täysin Nato-yhteensopiva.

Päivän oppi on: kuulun heimoon, joka viihtään valtakunnan turvallisuudelle. Kurssilaisille esitellään salaperäinen jalokivi, monisärmäinen timantti.

"Minä opin kokonaisturvallisuutta."

Mappi luentosalin pöydällä täyttyy luennoitsijoiden powerpointeista. Kirjaan mustaan myyrännakkantiseen muistikirjaani havaintoja ja kiteytyksiä.

Maneesin aulassa on lukulehtiä: Helsingin

Sanomat, Turun Sanomat, Uutispäivä Demari, Hufvudstadsbladet ja molemmat iltapäivälehdet – Talouselämä, Kanava, Kylkimiina ja Porilainen.

Chatham House Rulea kunnioittaen olen kirjannut ammattikuntaani kohdistuvan piikin ilman täsmällistä lähdetietoa: "Melkein mikä tahansa asia voi mediassa muodostua kriisiksi."

Yhtä kaikki, kokonaisturvallinen mieli vahvistuu luento luennoilta.

Heitämme tittelit pois kurssinjohtaja Kim Mattssonin hyväntuulisella määräyksellä. Samaan komenttoon kuuluu kehoitus verkostoitua, ja joukko tottelee.

Kurssin apulaisjohtaja Torsti Astrén antaa minulle urakan: "Voitko kirjoittaa kurssista jutun Maanpuolustus-lehteen?"

"Jovain."

Siis: tiivistä mapillinen asiaa, intensiiviset ekskursiot, harjoitukset ja muut viidentoista päivän kokemukset 3000 merkkiin! Turha on tavoitella kokonaisuutena. Josko saisi vangiiksi joitakin vaikutelmia.

Neljännän kurssipäivän annista kaikuu päällimmäisenä tiivistys: "Suomi on turvallinen maa." Sen ajatuksen kanssa on hyvä lähteä

viikonlopun viettoon. "Nuorten miesten syrjäytyminen pitäisi vain saada hallintaan."

Maailma ympärillämme on levottomampi, mutta siitäkin jää luennoilta mieleen jotakin myönteistä.

"Media (!) on synnyttänyt mielikuvan, että maailmassa olisi sotia enemmän kuin koskaan. Se ei pidä paikkaansa. Sotia on nyt vähemmän kuin aikoihin."

Media – toimittajat ammattikuntana – pulpahtaa puheisiin tuon tuosta: perinteinen painettu sana, mutta eritoten internet ja sosiaalinen media.

”Viestintä on asejärjestelmä.” ”Sovittamaton ristiriita on ja pysyy – riippumaton media ei suostu ohjailtavaksi.” ”Media on raaka.”

Onko sittenkin turvauhasta suurin – entistä puolustusministeriä mukailen – media, media, media?

Kokonaisturvallisuutta kuvaavan timantin kulottuvuudet hahmottuvat kuin palapeli. Hioitunut kurssiohjelma etenee kuin juna, kellontarkasti.

Soveltavan harjoituksen hillitty kaaos jäsenyyt vähitellen ymmärrykseksi, vaikka ensimmäinen harjoituspääministeri Kari Tolvanen joutuukin antamaan ensi töikseen potkut tilannekuvan laatijoille.

”Jokainen kriisi on mahdollisuus”, hän kuitenkin julistaa.

Toisessa vaiheessa leikki on sujuvinaan sutjakkaammin, vaikka tilanne on mutkistunut. Pääministeri Jukka Siukosaari ministereineen pitää majaansa Vekarajärvellä, pukukoodikin on vaihtunut sotavaltion maastoväreihin.

Eduskunta esittäytyy, mutta Tiitinen ei meillekään listaansa näytä. Meri-, ilma- ja maavoimat näyttävät voimansa. Merivartios-

to. Suojelupoliisi. Yleisradio, MTV kainalosaan. Poliisi. Tutustumiskohteiden luettelo on pitkä.

Stadin brankkarien vieraana eräs suomalaisen kokonaisturvallisuuden piirre konkretisoituu: kansalaisia palvellaan kustannustehokkaasti. Palvelu maksaa 68 euroa vuodessa asukasta kohti – ja apu on perillä muutamassa minuutissa, kun sitä tarvitaan.

”Sillä hinnalla voi istua illan musiikkitalossa.”

Vaan mennäänkö kustannusjähdissä liian pitkälle? Sitäkin kurssilla pohditaan, sekä muodollisen ohjelman puitteissa – enemmän iltaa istuttaessa.

Sotavaltion resursseista puhutaan ”säästöinä”, ”leikkauksina” ja ”amputaatioina”. Se on kurssirahvaan kieltä. Puolustusvoimien luennoitsijat – komentaja Ari Puheloisesta lähtien – käyttävät johdonmukaisesti termiä ”puolustusvoimauudistus”.

***

Nyt, kolmen kuukautta kurssin 199 jälkeen, seuraan maailman menoa uudella tavalla. Musta keskiviikko palautti mieleen Maneesin opit. Taas pitää tuottaa sotilaallista turvallisuutta entistä edullisemmin. ☹

199. Maanpuolustuskurssi (IV/11) 7.–30.11.2011

Eturivi vasemmalta:

vararehtori Suvi **Ronkainen**, toimitusjohtaja Iris **Karjula**, johtaja Tiina **Nevanpää**, päällikkö Minna-Mari **Parkkinen**, kiertävä suurlähettiläs Tuula **Yrjölä**, uutispäällikkö Päivi **Anttikoski**, johtaja Risto **Siilos**, toimitusjohtaja Mikko **Isotalo**, piispa Kaarlo **Kalliala**, yksikönpäällikkö Marja **Aspelund**, hallintoneuvos Tuula **Pynnä** ja ylijohdaja Minna **Kivimäki**.

Keskirivi vasemmalta:

kansanedustaja Markku **Eestilä**, valmiusasiamies Riku **Juhola**, johtaja Hillevi **Mannonen**, ylijohdaja Rita **Piirainen**, professori Petri **Parvinen**, toimitusjohtaja Suvi **Rihtniemi**, puheenjohtaja Philip **Aminoff**, toimitusjohtaja Pekka **Tiainen**, järjestöjohtaja Ari **Sauros**, kansanedustaja Juho **Eerola**, pääkirjoitustoimittaja Pekka **Mikkola**, majuri Tatu **Mikkola**, valiokuntaneuvos Juha **Perttula**, yksikön päällikkö Jukka **Siukosaari**, hallituksen jäsen Jorma **Tilander**, ylijohdaja Jorma **Pitkämäki**, ylijohdaja Marjo **Bruun** ja pankkitoiminnan johtaja Reima **Rytsölä**.

Takarivi vasemmalta:

everstiluutnantti Matti **Sarasmaa**, insinööri-eversti Mika **Hyytiäinen**, kansanedustaja Juha **Sipilä**, johtaja Petri **Helsky**, toimitusjohtaja Jorma **Rauhala**, tuotanto- ja logistiikkajohtaja Juha **Putkiranta**, everstiluutnantti Asko **Valta**, kommodori Sakari **Martimo**, eversti Pekka **Toveri**, kansanedustaja Lauri **Heikkilä**, järjestöjohtaja Matti **Voutilainen**, kansanedustaja Markus **Lohi**, päätoimittaja Markku **Lappalainen**, kansanedustaja Kari **Tolvanen**, uutispäällikkö Seppo **Turunen**, toimialajohtaja Seppo **Rytsy** ja varatoimitusjohtaja Hannu **Rusanen**.

199. Maanpuolustuskurssin luottamusjohto

Oltermanni, johtaja Risto **Siilos**; emäntä, uutispäällikkö Päivi **Anttikoski**; isäntä, toimitusjohtaja Mikko **Isotalo**

Anneli Karhula
Henkilöstöjohtaja, Metsä Group

Maineensa veroinen juhlakurssi – 200. MPK

Maanpuolustuskurssien viime vuoden 50-vuotisjuhla jatkui toisella juhlistamisen arvoisella luvulla; 200. Maanpuolustuskurssi käynnistyi 23.1.2012 Säätytalolla juhlallisina menoin Tasavallan Presidentin ja Puolustusvoimien komentajan puheilla. Perinteistä, arvokasta ja juhlallista, niin kuin pitääkin, hieno aloitus! Perspektiiviä kurssien historiaan toi Kummikurssi nro 100:n osanottajat, joita oli paikalla juhlistamassa omaa kurssin aloitustamme.

Me kaikki 51 osallistujaa eduskunnan, ministeriöiden, viranomaisien ja elinkeinoelämän piiristä siirryimme suurin odotuksin Kruununhaan Maneesille aloittamaan perheytymistämme Suomen kokonaisturvallisuuden osatekijöihin. Palapelin kokoaminen ja timantin hiominen alkoi. Tiesimme toki aiheen ja osallistujilla oli osa palasista hallussaan, mutta vasta kurssin päättyessä kolmen ja puolen viikon jälkeen näimme valmiin kokonaiskuvan ja lopputuloksen.

Osallistujien odotukset olivat hyvin samansuuntaisia; halusimme kokonaiskuvan turvallisuuteen vaikuttavista tekijöistä ja toimintatavoista, valtiomme johtamisesta ja nykypäivän uhkakuvista. Lisätoiveena melkein kaikilla oli toive uudesta verkostosta ja mielenkiintoisista tuttavuuksista. Edellisten kurssien tuttuja osallistujien kertomat positiiviset palautteet lisäsivät intoamme panostaa täysillä meille annettuun tilaisuuteen.

Ensimmäisen päivän tunne Maneesilla oli vähän samanlainen kuin ekaluokkalaisella hyvistä ja kattavista etukäteistiedoista huolimatta. Mitä meiltä odotetaan, miten täällä toimitaan, ketä täällä on ja miten voimme fiksuimmalla tavalla tuoda oman kortemme kekoon? Kursin ammattitaitoinen johto ja henkilöstö loi

parhaat mahdolliset puitteet osallistumiselle. Käytännön järjestelyt, oltermannin, isännän ja emännän roolit ja eri toimikunnat varmistivat hyvät raamit yhteistoiminnallemme. Meidän osallistujien tehtäväksi jäi ottaa vastuu omasta aktiivisuudestamme ja asiantuntevien luentojen johtopäätöksistä. Luennoitsijat jakoivat tietoa hyvin avoimesti, meille kaikille tuli alusta lähtien tutuksi periaate että kurssilta ammentua tietoa saa ja pitää käyttää, kunhan jättää kertomatta mistä tieto on peräisin. Aikataulujen noudattamisesta ja kurssikurista voimme kaikki ottaa oppia omaan työyhteisöömme...

Uskomatonta, miten 51 eri alojen ammattilaista, jotka kaiken lisäksi ovat hyvin erilaisia persoonia, hitsautuvat niin hyvin omaksi porukakseen vajaan neljän viikon aikana! Ehkä juuri monipuoliset taustamme ja kokemuksemme lisäsivät kiinnostustamme tutustua toisiimme paremmin. Todella hyvä porukkahenki!

Vierailut puhalsivat luentojen tietopakettien elämään. Oli upeaa nähdä Puolustusvoimien toimintaa Upinniemiessä, Rissalassa ja Kainuun Prikaatissa. Henkilökunnan esittelyt ja epäviralliset keskustelut varusmiesten ja henkilöstön kanssa lisäsivät luottamusta toiminnan laatuun. Oli hienoa nähdä aitoa ammattitaitoa ja sitoutumista tehtäviin. Varusmiespalvelun keskeyttävien kasvava määrä tosin herätti huolta ja hyvää keskustelua yhteiskunnan tilasta ja syrjäytymisen uhkakuvista.

Vierailuja oli sopivasti. Kävimme puolustusvoimien kohteiden lisäksi eduskunnassa, ulkoasiainministeriössä ja tutustuimme Suomenlahden merivalvontaan, suojelupoliisiin, Yleisradioon, poliisiin, pelastuslaitokselle, Neste Oiliin ja Ilmatieteen laitokseen. Päällimmäiseksi johtopäätökseksi jäi poikkeuksellisen hyvä ja käytännönläheinen yhteistoiminta eri

kokonaisturvallisuuteen vaikuttajien toimijoiden välillä, niin Suomessa kuin kansainvälisten toimijoidenkin kesken. Erityisen vaikutuksen meihin osallistujiin teki se, miten tervetulleiksi ja odotetuiksi vieraisiksi saimme itsemme kokea vierailukohteissamme. Puhumattakaan niistä 'pienistä iltapaloista'.

Aihealue, joka melkein kaikissa luennoissa mainittiin, oli tietoliikenteeseen ja tietojärjestelmiin liittyvät uhkatekijät ja tekeillä oleva

kansallinen kyberstrategia. Myös myrskytuhoja ja niihin liittyvien sähkökatkosten turvallisuusriskejä käsiteltiin monessa yhteydessä.

Soveltavat harjoitukset pakottivat meidät miettimään eri toimijoiden vastuita ja tehtäviä käytännön tasolla. Hyvin valmistellut harjoitukset asiantuntevien pääopettajien ohjauksessa loksauttivat luentojen ja vierailuiden annit paikalleen. Kokonaiskuva kriisinhallinnasta ja kriisien ennakoinnista alkoi muodostua ja

eri työryhmät saivat aika pian muodostettua yhtenäisen tilannekuvan.

Internaattijakso kruunasi hyvin toteutetun kokonaisuuden. Lento kuljetuskoneella, sonustautuminen puolustusvoimien varustukseen, tutustuminen kalustoon ja taistelunäytösten seuraaminen ankarassa pakkassäässä toivat hetkellistä omakohtaista tuntumaa tositilanteisiin. Meitä tosin kohdeltiin kaikin puolin hiukan ylellisemmin kuin alokkaita; tuskin varusmiehille sentään serenaadeja lauletaan... Aikaa jäi myös vapaamuotoiseen yhdessäoloon, tosin yöunien kustannuksella. Illanvietossa joukostamme paljastui uskoton määrä erilaista kyvykkyyttä; oopperatason laulajaa, huikeaa stand-up -koomikkaa ja tarinankertojaa. Hauskaa oli ja yhteishenki käsin kosketeltavaa.

Mitä sitten opimme? Odotuksemme ylittyivät monella tapaa. Saimme kokonaisnäemyksen Suomen kannalta vaikuttavasta taloudellisesta ja poliittisesta maailmantilanteesta ja siihen liittyvistä uhkakuvista ja maamme turvallisuuteen vaikuttavista toimijoista. Opimme ymmärtämään miten valtiotamme johdetaan ja miten lainsäädäntö siihen vaikuttaa. Opimme ennakoinnin ja varautumisen merkityksen kriisien hallinnassa. Tiedämme nyt miten

huoltovarmuutta maassamme ylläpidetään ja kehitetään. Vaikutuimme siitä ammattitaidosta ja sitoutumisesta, joka välittyi sekä luennoitsijoiden että vierailuidemme isäntien esiintymisestä. Lisäksi koimme syvää ylpeyttä siitä tehokkuudesta ja yhteistyön saumattomuudesta johon pienessä Suomessa pystytään eri viranomaisten välillä, ja joka kuulemma haakee vertaistaan maailmassa.

Kurssi sai arvonsa mukaisen päätösjuhlan Santahaminassa. Päätösillallisen kruunasi presidentti Martti Ahtisaaren kattava ja syvälinen luento maailmantilanteesta. Kurssilaisten oma ohjelma-anti jatkui laululla ja soitolla. Kurssin johtoa kiitettiin naiskuoro ”Arvon leidiä” itse sanoittamalla lauluilla. Ilta päättyi Torstin tuttuun ”ajoneuvoon nouse”-käskyllä. Joidenkin matka jatkui kohti keskustan houkutusia.

Viimeinen kurssipäivä alkoi haikain mielin; joko tämä loppui? Vaikka kurssi päättyi, niin yhteydenpito jatkuu. Aamujuttuja on sadellut sähköpostiin, kuvia on jaeltu ja muutenkin kontakteja ylläpidetty. Odotamme innolla seuraavaa tapaamista.

200. Maanpuolustuskurssi kiittää kaikkia kurssin onnistumiseen vaikuttaneita toimijoita. Erityinen kiitos Kainuun Prikaatin välle onnistuneesta internaatista! ☺

200. Maanpuolustuskurssi (I/12) 23.1–15.2.2012

Eturivi vasemmalta: Henkilöstöjohtaja Anneli **Karhula**, lakimies Heli **Puura**, päätoimittaja Jenni **Järvelä**, kansanedustaja Maria **Lohela**, toimituspäällikkö Paula **Salovaara**, toimitusjohtaja Mika **Sarhimaa**, tutkija Charly **Salonius-Pasternak**, toimitusjohtaja Clarisse **Berggårdh**, apulaisprotokollapäällikkö Anja **Laisi**, toimitusjohtaja Pauliina **Tenhunen** ja kehitysjohtaja Anu **Karessuo**.

Keskirivi vasemmalta: Ylijohtaja Marja **Vaarama**, aluepankinjohtaja Nina **Arkilahti**, ylijohtaja Tuomas **Routa**, apulaisosastopäällikkö Arto **Kujala**, toimitusjohtaja Pekka **Savela**, johtaja Jyri-Pekka **Kinnunen**, johtaja Marko **Ahtisaari**, eversti Kaarle **Lagerstam**, kansanedustaja Pauli **Kiuru**, kehitysjohtaja Olli **Hietanen**, johtaja Jorma **Kauppinen**, toimitusjohtaja Harri **Nummela**, kansainvälisten asiain johtaja Jukka **Uosukainen**, toimitusjohtaja Markku **Laakso**, eversti Ari **Grönroos**, kirkkoneuvos Pekka **Huokuna**, osastopäällikkö Anne **Neimala**, kemianpoolin puheenjohtaja Jyrki **Hakola** ja toimitusjohtaja Esa **Lindholm**.

Takarivi vasemmalta: toimitusjohtaja Tauno **Heinola**, johtaja Yrjö **Benson**, ylijohtaja Kari **Virrant**, pääjohtaja Kuisma **Niemelä**, eversti Teppo **Lahti**, rakennuspoolin puheenjohtaja Tero **Kiviniemi**, julkaisujohtaja Olli-Pekka **Heinonen**, johtava viestintäasiantuntija Olli **Haapa-aho**, puheenjohtaja Harri **Westerlund**, Kansanedustaja Sauli **Ahvenjärvi**, kansainvälisten asioiden johtaja Erkki **Hämäläinen**, yksikön johtaja Pekka **Erkkilä**, johtaja Esa **Hyvärinen**, kansanedustaja Jukka **Kärnä**, toimituspäällikkö Jaakko **Lähteenmaa**, yksikön päällikkö Ilkka **Saarinen**, kansanedustaja Eero **Suutari**, ylijohtaja Aki **Kangasharju** ja kansanedustaja Thomas **Blomqvist**.

Kuvasta puuttuvat: Kansanedustaja Mika **Kari** ja hallituksenpuheenjohtaja Olli **Pohjanvirta**.

200. Maanpuolustuskurssin luottamusjohto

Oltermanni, Toimitusjohtaja Mika **Sarhimaa**; emäntä, Toimituspäällikkö Paula **Salovaara**; isäntä, Tutkija Charly **Salonius-Pasternak**

40th Special National Defence Course for ambassadors accredited to Finland

7th and 8th December 2011

Maanpuolustuksen 40. Erikoiskurssi toimeenpantiin Kruununhaan Maneesissa 7. – 8.12.2011. Kurssin kohderyhmänä olivat Suomeen akkreditoituneet suurlähettiläät. Kurssilla oli 43 osallistujaa. Kurssi oli englanninkielinen.

Kurssin osallistujille annettiin kahden päivän aikana mahdollisimman kattava kuva Suomen kokonaisuusmaanpuolustuksen ja -turvallisuuden järjestelyistä ja yhteiskunnan turvallisuusstrategian mukaisten toimintojen turvaamisesta. Ohjelma suunniteltiin ja toteutettiin yhteistyössä ulkoasiainministeriön kanssa.

Ohjelmaan kuului myös viranomaisyhteistyön näytös Santahaminassa. Näytökseen osallistivat Kaartin Jääkärirykmentin johdolla Helsingin poliisi- ja pelastuslaitos, Utin Jääkärirykmentti sekä Suomenlahden Merivartiosto. Lisäksi näytöstä tuki Helsingin seudun liikenne (HSL) ja vapaaehtoinen pelastuspalvelu. Toimintänäytöksen teemana oli aseellinen panttivankikaappaus. Toimintänäytöksen jälkeen osanottajilla oli mahdollisuus tutustua viranomaisten kalustoon. Kalustonäyttelyjen jälkeen Kaartin Jääkärirykmentti toimeenpani pimeäämmunnan.

Osallistajat:

Mr Ricardo **Alvarado**, Ambassador of Nicaragua
 Mr Sergio **González**, Ambassador of Cuba
 Mr Leiduly **Namtvedt**, Ambassador of Norway
 Mr Nicolaas **Beets**, Ambassador of the Netherlands
 Mr Nasser **Al-Muzayyan**, Ambassador of Kuwait
 Ms Monique **Ilboudo**, Ambassador of Burkina Faso
 Mr Tone **Kajzer**, Ambassador of Slovenia
 Mr Hiroshi **Maruyama**, Ambassador of Japan
 Mr Choong Kit **Cheah**, Ambassador of Malaysia
 Mr Juris **Bone**, Ambassador of Latvia
 Mr Jens-Otto **Horslund**, Ambassador of Denmark
 Mr Christopher **Shapardanov**, Ambassador of Canada
 Mr Dermot **Brangan**, Ambassador of Ireland
 Mrs Elín **Flygenring**, Ambassador of Iceland
 Mr H. Selah **Korutürk**, Ambassador of Turkey
 Mr Pablo **Portugal**, Ambassador of Peru

* Mr Moose **Jokielehto**, Personal Assistant, Peru
 Mr Seyed **Mousavi**, Ambassador of Iran
 Mr Fatah **Mahraz**, Ambassador of Algeria
 Mr Juraj **Podhorsky**, Ambassador of Slovakia
 Mr Matthew **Lodge**, Ambassador of the United Kingdom
 Mr Mart **Tarmak**, Ambassador of Estonia
 Mr Eduardo **Tapia**, Ambassador of Chile
 Mr Abdul Kareem Toma Mehdi **Kaab**, Ambassador of Iraq
 Mr Dongsun **Park**, Ambassador of the Republic of Korea
 Mr Aladiyan **Manickam**, Ambassador of India
 Mr Filippos **Kritiotis**, Ambassador of Cyprus
 Mr Kristóf **Forrai**, Ambassador of Hungary
 Mr Giorgio **Visetti**, Ambassador of Italy
 Mr Daniel **Pierini**, Ambassador of Argentina
 Mr Arunas **Jievaltas**, Ambassador of Lithuania
 Mr Eric **Lebédel**, Ambassador of France
 Mr Emil **Druc**, Ambassador of Moldova
 Mr Mohamed **Kassem**, Ambassador of Egypt
 Mr Dan **Ashbel**, Ambassador of Israel
 Mr Konstantin **Kavtaradze**, Ambassador of Georgia
 Mr Norton de Andrade Mello **Rapesta**, Ambassador of Brazil
 Mr Nabil **Alwazir**, Ambassador and Head of Mission, Palestinian Mission
 Mr MA **Qiang**, Chargé d'Affaires a.i., Embassy of China
 Mr Tomasz **Moszczyński**, Chargé d'Affaires a.i., Embassy of Poland
 Mr Ulrik **Tideström**, Chargé d'Affaires a.i., Embassy of Sweden
 Mr Worawoot **Pongprapant**, Chargé d'Affaires a.i., Royal Thai Embassy
 Staff Lieutenant Colonel Saleh Mohamed Saleh **AlAmri**, UAE Armed Forces General Headquarters

Tuleva toiminta kevät 2012

Valtakunnallinen kurssitoiminta

201. Maanpuolustuskurssi	5.–28. 3. 2012
41. Maanpuolustuksen erikoiskurssi (sihteerit ja assistentit)	23.–25. 4. 2012
1.-40. Maanpuolustuskurssien koulutuspäivä	16. 5. 2012
91. Maanpuolustuksen jatkokurssi (181. ja 182. MPK)	22.–23. 5. 2012
52. Maanpuolustuksen täydennyskurssi (163. ja 164. MPK)	25. 5. 2012

Maanpuolustuskurssiyhdistyksen toiminta

Vuosikokous, Helsingin yliopisto ..... 19. 4. 2012 (klo 18.00)

Maanpuolustus -lehti ilmestyy kesäkuussa.

Syys- ja talvikauden aikana toimituksen tietoon on tullut seuraavat kurssitapaamiset ja –kokoukset, jotka on pidetty 14.2. mennessä. Toimitus on päättänyt, että tapaamisista julkaistaan vain ajankohta ja paikka mikäli kurssi ei ole toimitannut toimitukselle tapahtumasta erillistä kertomusta. Kertomus tulee lähettää osoitteeseen maanpuolustuskurssiyhdistys@gmail.com. Enimmäispituus on noin 1700 merkkiä.

Kuvat: yhden palstan kuvan minimileveys 800 pikseliä, kahden palstan kuvan minimi 1700 pikseliä.

”100 kurssin traditio”:

99. Maanpuolustuskurssin edustajat osallistuivat 199. Maanpuolustuskurssin avajaisiin 7.11. Säätytalossa.

100. Maanpuolustuskurssin edustajat osallistuivat 200. Maanpuolustuskurssin avajaisiin 23.1. Säätytalossa.

”50 kurssin traditio”:

149. Maanpuolustuskurssin edustajat seurasivat ”kummikurssina” opetusta 29.11 Kruununhaan Maneesissa.

150. Maanpuolustuskurssin edustajat seurasivat ”kummikurssina” opetusta 14.2. Kruununhaan Maneesissa.

58. Maanpuolustuskurssi kokoontui Helsingin Kruununhakaan joululounaalle 20.12.

Kurssin oltermannin kokoontumispäivän aamuna tekemä puhelinkierros osoitti pitkien etäisyyksien tai terveydellisten syiden estävän noin puolta kurssin nykyvahvuudesta osallistumasta tapaamiseen.

Maukkaan jouluaterian lomassa kurssilaisten monialainen asiantuntemus ja pitkä elämäkokemus antoivat mahdollisuuden käsitellä maailman tapahtumia vilkkaasti ja syvällisesti. Keskusteluissa käytiin läpi niin toisen maailmansodan Suomen asemaan vaikuttaneita käännteitä ja maamme sodanjälkeistä jälleenrakentamista, kuin myös ajankohtaisia maanpuolustukseen liittyviä kotimaan tapahtumia. Paljon puhuttivat esimerkiksi Puolustusvoimien uudelleen organisointi ja asetetut säästövelvoitteet, nettiterrorismin torjunta, Euroopan talouskaos sekä yhteiskunnallisen kehityksen polarisoituminen.

Suurella kiinnostuksella tutustuttiin kutsuntatilaisuuksissa tuleville varusmiehille jaettavaan laajahkoon esitteeseen, jonka Maavoimien Esikunnan henkilöstöosasto on laatinut. Julkaisua ”Varusmies 2011” pidettiin ansiokkaana

ja innostavana. Se antaa erinomaisen yleiskuvan Puolustusvoimien toiminnasta ja varusmiesajan erilaisesta koulutustarjonnasta.

Tilaisuus päättyi pääsihteerimme Jaakko Aatolaisen pitämään tietoiskuun Talvisodan Taipaleenjoen taistelujen komppanianpäälliköstä ja runoilijasta Yrjö Jylhästä. Lopuksi Aatolainen tulkitsi koskettavasti Jylhän joulurunon ”Pyhä yö”.

Joululounaalle osallistui 7 kurssilaista.

Pekka Malinen

85. Maanpuolustuskurssi tutustui 28.10. Merisotakouluun Suomenlinnassa.

94. Maanpuolustuskurssin kurssikokous pidettiin 14.2. Kaartin Vartiutuvassa.

100. Maanpuolustuskurssi kokoontui 200. Maanpuolustuskurssin avajaisien jälkeen Säätytalossa 23.1. Edesmenneen oltermannin seuraajaksi valittiin kenraalimajuri Kari Siiki. Kurssi päätti kokoontua syksyllä 2012 pääkaupunkiseudulla.

109. Maanpuolustuskurssin kurssitapaaminen pidettiin Tapiolassa Espoossa 29.9. kurssiveli, pääjohtaja Asmo Kalpalan isännöimänä Tapiola-yhtiöiden pääkonttorissa.

Tilaisuudessa ulkoasianministeriön alivaltiosihteeri Jaakko Laajava esitti syvällisen ja laaja-alaisen katsauksen kansainväliseen politiikan ajankohtaisiin kysymyksiin esitelmässään: ”Big Picture” – Maailmanpolitiikan suuret linjat. Kokenut diplomaatti tunnustaa, että moninapaisessa maailmassa tulevaisuuden ennustettavuus on käynyt entistä vaikeammaksi.

Meneillään olevaa finanssikriisiä käsiteli pääjohtaja Asmo Kalpala esitelmässään: Finanssikriisin syyt ja seuraukset. Aihe on hallinnut julkista keskustelua jo pitkään

niin Suomessa kuin muuallakin maailmassa. Maailmanlaajuisesti on tehty ja toteutettu massiivisia rahoituspäätöksiä kriisin taltuttamiseksi. Taustalla on kehittyneiden maiden velkaantuminen, joka jatkuu Suomessakin huolestuttavalla nopeudella.

Maanpuolustuskurssien apulaisjohtaja everstiluutnantti Torsti Astrén loi katsauksen kurssien nykytilanteeseen ja tulevaisuuteen esityksessään: Maanpuolustuskurssien tulevaisuus. Alustajan viesti oli yksiselitteinen: kurssit tulevat jatkumaan.

Kaikkia kolmea alustusta seurasi vilkas keskustelu. Esitämme parhaat kiitokset tilaisuuden isännälle, alustajille sekä ilahduttavan runsaslukuiselle ja aktiiviselle tilaisuuteen osallistuneelle kurssilaisjoukko.

Tarmo Pukkila ja Kimmo Pulkkinen

111. ja 112. Maanpuolustuskurssien kurssitapaaminen järjestettiin 31.10. Maanpuolustuskurssien tiloissa Kruununhaan Maneesissa.

Maanpuolustuskurssi 118 intoutui media-keskusteluun

Kurssin 118 vuositapaaminen pidettiin tamikuussa 2012. Keskusteluteemana oli media. Alustajiksi oli kutsuttu Sanoma Magazines Finlandin toimitusjohtaja Clarisse Berggårdh ja Suomen Journalistiliiton puheenjohtaja Arto Nieminen. Puheenvuorossaan Clarisse Berggårdh arvioi median kehitysnäkymiä ja muutospaineita. Arto Nieminen valotti journalismin sisältö- ja vastuukysymyksiä.

Kurssilaiset intoutuivat laajaan media- ja journalismikriittiseen keskusteluun, jossa käsiteltiin mm. median moninaistumista, median taloudellista toimintaympäristöä ja kasvavaa painetta uutisoinnin nopeuteen.

Tapaamisen osallistui 18 kurssilaista. Kurssiveli Matti Vuoria kutsui kurssin seuraavaan vuositapaamiseen, jonka aiheeksi sovittiin eläkekysymykset.

Ulla-Maija Paavilainen ja Eila Hyppönen

121. Maanpuolustuskurssilla, viimeisellä Neuvostoliiton aikaisella kurssilla, oli 20-vuotisjuhlatapaaminen Helsingissä 1.12.2011. Mukana oli 16 kurssilaista oltermannimme Topi Katilan johdolla. Tapaamista juhlisti se että mukana oli myös kurssimme johtaja ami-raali Esko Illi.

Aloitimme tapaamisemme Kruununhaan Maneesissa. Kurssimme keskusteli ajankoh- taisista asioista ja totesi yksimielisesti että yksikään kurssilaisista ei ollut vanhentunut päivääkään sitten joulukuun alun 1991. Vakavammista aiheista kuulumme kurssien nykyisen johtajan Kim Mattssonin esityksen kurssien uudistumisesta. Sen jälkeen kävimme läpi puolustusvoimauudistuksen keskeisimpiä kohtia.

Siirryttyämme puolustusministeriön tiloihin jatkoimme keskustelua aiheina Suomen ydinvoimaloiden turvallisuus sekä valmisteilla oleva kansallinen kyberstrategia. Näiden erinomaisten esitysten jälkeen nautimme vielä yhteisen päivällisen.

Jyrki Iivonen

122. Maanpuolustuskurssi kokoontui 5.2. perinteisesti Runebergin patsaalle, josta siirtyivät hotelli Arthuriin lounasesitelmätilaisuuteen.

134. Maanpuolustuskurssi kokoontui 21.11. Kaartin Vartiotuovassa. Pääsihteeri, kenraaliluutnantti Mika Peltonen toivotti kurssisisaret ja -veljet tervetulleiksi tapaamiseen muutaman vuoden tauon jälkeen.

Elämänvaiheiden lyhyt kertaaminen osoitti, että suurin osa kurssilaisista oli siirtynyt eläkkeelle. Pääsihteeri oli siirtynyt yhä vaativampiin tehtäviin ja oli nyt operaatiopäällikkönä. Hänen tehtävänä on mm. valmistella Puolustusvoimia jo kohdennettujen leikkausten ja säästöjen toteuttamiseen. Säästöt kohdentuvat kenraaliluutnantti Peltosen mukaan kaikille alueille. Ne vaikuttavat alentavasti niin materiaaliseen valmiuteen kuin toiminnan tasoon sekä henkilöstön määrään. Tuloksena on väistämättä puolustusvoimien suorituskyvyn lasku. Uudistuksia (PVUUD) on tehty koko ajan. Poliittinen linjaus ja päätökset saataneen tammi-kuussa 2012. Tämän jälkeen Peltosen mukaan

Puolustusvoimat voi käynnistää uudistuksen käytännön toimeenpanon.

Iltapalan yhteydessä kurssilaiset ilmaisivat huolensa Suomen puolustusvalmiuteen. Kuka kantaa lopullisen vastuun tulevista päätöksistä? Muuttuuko reserviläisten joukossa maanpuolustustahto?

Seuraava tapaaminen sovittiin alustavasti alkusyksyyn 2012. Tällöin on jo tiedossa päätösten vaikutukset.

Pentti Jänkälä

146. Maanpuolustuskurssin kurssikokous pidettiin 22.11. Alko Oy:n tiloissa.

148. Maanpuolustuskurssi kokoontui 7.12. Kaartin Vartiotuovassa.

149. Maanpuolustuskurssin tapaaminen järjestettiin 14.12. Eduskunnassa.

151. Maanpuolustuskurssi kokoontui 8.11. Elinkeinoelämän keskusliitossa. Tilaisuuden emännöi kurssisisar, työmarkkinajohtaja Eeva-Liisa Inkeroinen.

170. Maanpuolustuskurssin kurssitapaaminen pidettiin 2.11. Kaartin Vartiotuovassa.

181. Maanpuolustuskurssi vieraili Musiikkitalossa marraskuussa. Ryhmä kiersi aluksi talon kulissien takana tutustumassa tarkkaamoihin, joista tehdään radio-, tv- ja nettilähetyksiä. Kurssilaiset pääsivät myös lavalle havainnoimaan konserttisalin akustiikka esiintyjien korvin. Lopuksi kaksikymmentä kurssilaista aveceineen nautti Erik Bergmanin 100-vuotiskonsertista, jossa säveltäjän teoksia esitti RSO ja viisi kuoroa.

Pibla Allos

Maanpuolustuskurssi 182 Tallinnassa

Suomalaiset tuntevat hyvin Tallinnan ostokadut sekä lukuisat laivayhteydet Suomen ja Viron välillä. Mutta millainen on tämän päivän virolainen yhteiskunta? Tästä ottivat selvää 11 kurssin 182. maanpuolustuskurssilaista lokakuussa.

Aamuvarhaisella käynnistyneen vierailun ensimmäinen tiedonhakupaikka oli Suomen suurlähetystö Tallinnassa. Upealla Toom-

pean mäellä, Tuomiokirkon aukion laidassa sijaitseva lähetystö on Suomen edustustorakennuksista vanhin. Perinteikäs kiinteistö palautui Suomelle Viron itsenäistyttyä vuonna 1991. Lähetystössä työskentelee lähes 30 työntekijää.

Toisessa vierailukohteessamme Viron parlamentissa eli Riigikogussa kurssilaiset tapasivat kansanedustaja Kalle Laanetin, entisen sisäministerin ja Saarenmaan poliisipäällikön. Laanet kertoi, että myös Virossa keskustellaan kuntauudistuksesta, sillä kuntien väliset erot ovat suuria.

Viro on laittanut kovalla säästökuurilla taloutensa kuntoon. Suomalaisittain palkkataso Virossa on melko alhainen ja sosiaaliturvan puute herätti matkalaisissa paljon kysymyksiä mm. eläkeläisten pärjäämisestä. Keskimääräinen kuukausipalkka on Virossa noin 800 ja keskimääräinen eläke 304 euroa. Työttömän avustusraha on alle 100 euroa kuukaudessa.

Laanetin mukaan virolaisten kannattaa tehdä töitä Suomessa, koska eläke nousee tuntuvasti jo lyhyen työssäolojakson jälkeen. Virolaisilla on hyvin myönteinen kuva

134. MPK kurssilaiset Kaartin Vartiotuovassa
Kuva: Pentti Jänkälä.

182. MPK Tallinnassa

suomalaisesta työelämästä. Virolaisia työskenteleekin Suomessa reilusti yli 20 000.

Kurssilaiset tutustuivat myös Viron suurimpaan työnantajaan, valtion omistamaan Eesti Energia AS:aan. Yhtiö harjoittaa sähkön ja lämmön tuotantoa, toimitusta, jakelua ja myyntiä. Pääasiallinen raaka-aine sähköntuotannossa on öljyliuske eli palava kivi, jota kaivetaan Eesti Energian omistamista kaivoksista Virossa.

Vaikka Viro on suomalaisille tuttu kohde, Tallinnan-matka antoi paljon ajateltavaa. Hyvästä ohjelmasta vastasi MPK 182:n isäntä, ylikomisario Juha Hakola. Jatkoa kurssin 182:n maailmanvalloitukselle seuraa jo ensi syksynä, sillä Juhalla on jo työn alla kurssin seuraava täydennyskoulutusmatka, joka suuntautuu Yhdysvaltoihin.

Kaija Uusisilta

Minna Holopainen emännöi **186. Maanpuolustuskurssin** tapaamista STT-Lehtikuvan tiloissa 16.1.2012.

Kurssitapaamisen ja tiloihin tutustumisen aikana saimme tietoa uutis- ja kuvatoimiston toiminnasta - myös kriisitilanteissa. Suuret kiitokset vielä niin esittelyistä kuin tarjoiluistakin Minnalle – 21 vierailijaa kiittää!

Oheisessa kuvassa 186. MPK:n osallistujia tutustumassa käytännön toimintaan Helsingin Voimatalossa.

Torsti Astrén

Maanpuolustuskurssi 190 on jatkanut kokoontumisiaan aktiivisesti. Syyskausi aloitettiin tutustumalla taidemuseo Emmaan Espoossa sekä Jenny ja Antti Wihurin rahaston toimintaan Helsingissä. Lämpimät kiitokset Saijalle ja Artolle yhdessäolon ensiluokkaisista järjestelyistä.

Marraskuun puolivälissä noin puolet kurssivahvuudesta suuntasi kurssiveli Jukan kutsusta Santahaminaan. Saimme seurata näyttävää ampumaharjoitusta, kuunnella Jukan esitystä Kaartin Jääkäriyrykmentin toiminnasta sekä Puolustusvoimien säästösuunnitelmista. Kuten odottaa sopii, kaikesta kuulemastamme ja näkemästämme keskusteltiin vilkkaasti sekä saunan lauteilla että mahtavan jouluillallisen aikana. Kiitos Jukka ja menestystä myös uusiin tehtäviin.

Tero Ylitalo

Maanpuolustuskurssi 192 kokoontui puolen kurssin vahvuudella Kalle Löövin ja Minna Metsälän vieraanvaraisuudesta nauttien Tampereella 10.11.

Kallen johdolla tutustuimme SPR:n logistiikkakeskukseen Kalkussa. Järjestelyt ja tavarankäsittelyideologia olivat vaikuttavia. Apu katastrofialueille on kohdennettavissa nopeasti vähällä palkollisten ja lukuisten vapaaehtoisen tuella. Siellä tehdään työtä, jolla on merkitystä. Katastrofitunnelmista suuntasim-

Maanpuolustuskurssi 190 marraskuun puolivälissä Santahaminan kiltatalossa

me Minnan Turvaan. Maittavan päivällisen jälkeen kävimme ”pöydänympärikerroksen” kuullen jokaisen paikallaolleen kuulumiset itse kerrottuna. Tilaisuuden päätteeksi kiersi lähes perinteiseen tapaan kulho SPR:n katastrofirahastoon lahjoitettavaksi. Tekisi mieli haastaa muut kurssit samaan käytäntöön.

Petteri Tervonen

193. Maanpuolustuskurssi tutustui 4.11. Musiikkitaloon.

194. Ja 195. Maanpuolustuskurssit koontuivat Lucian päivänä 13.12. yhteiselle jouluglögille yhtiökumppaneiden Erkki Helaniemen (194) ja Yrjö Kopran (195) isännöimään tilaisuuteen Helsingin Pörssiklubille. Globaaliin taloustilanteeseen mukautetun ”jouluvankeliumin” lisäksi kuultiin puolustusministeriön kansliapäällikön Arto Rädyn ajankohtauskatsaus tuloillaan olevasta puolustusuudistuksesta. Molemmat kurssit olivat edustettuna runsaslukuisesti.

Kiitos isännille upeasta junailusta ja maukaista tarjoiluista.

194. kurssin pääsihteeri, Heikki Välivehmas

186. MPK STT-Lehtikuvan tiloissa

Pirkanmaan Maanpuolustusyhdistys ry Pirkanmaan Maanpuolustusyhdistys palkitsi

Kalevan lukio Tampereella vietti perinteistä Itsenäisyys- ja lakkiaisjuhlaansa 2.12.2011. Arvokas juhla jakautui nimensä mukaisesti kahteen, tai itse asiassa kolmeen osaan. Jo aamulla aikaisin olivat koulun oppilaat käyneet kunniakäynnillä Kalevankankaan hautausmaalla laskemassa seppeleen sankarivainajille.

Päivätapahtuma alkoi Itsenäisyysjuhalla. Juhlapuhujana tilaisuudessa oli Pirkanmaan Maanpuolustusyhdistyksen puheenjohtaja kenraalimajuri Kalervo Sipi, joka puheessaan mm. muistutti, että nuorimmat veteraanime olivat sotaan lähtiessään samaa ikäluokkaa tämän päivän lakitettavien kanssa – esim. nuorin Mannerheim-ristin ritari palkittiin 18-vuotiaana. Itsenäisyysjuhlan ohjelmaan kuului myös veteraanijärjestöjen testamentin ”Vapauden viestin” luovuttaminen abiturienteilta seuraavalle vuosiluokalle sekä lopuksi

koulun itsenäistä Suomea käsitelleen kirjoituskilpailun voittajan palkitseminen. Pirkanmaan MPY:n jo perinteeksi muodostuneen palkitsemisen kohteena oli tänä vuonna koulun 8. luokan oppilas Janika Autio, joka sai palkinnokseen pienen stipendin sekä Heikki Lehtosen ”Mannerheim-ristin ritareiden hautamuistomerkit” -kirjan. Palkinnot koulun opettajien voittajaksi nimeämälle oppilaalle jakoivat yhdistyksen puheenjohtaja Kalervo Sipi sekä sihteeri Kristina Alho.

Toinen osa juhlaa oli syksyn ylioppilaiden lakitus. Tilaisuudessa painoi valkolakin päähänsä 16 ylioppilasta. Heille piti arvokkaita elämänohjeita antaneen, kevennyksilläänkin höystetyn puheen koulun rehtori Jukka Sola. Arvokas ja juhlava tilaisuus päättyi yhteisesti laulettuun Maamme-lauluun.

*Teksti Pasi Alho
Kuva Sari Heikkilä*

Pohjois-Savon Maanpuolustusyhdistys ry Kolmas sektori turvallisuuden takuumieheksi

Yleisestä asevelvollisuudesta meidän tulisi pitää kiinni, ja se pitää teoilla osoittaa. Viimeiset puolustusvoimien toimintaa linjaavat esitykset lyövät vääjäämättä niin poliitikkojen kuin puolustusvoimien johdonkin vuosikymmeniä hokemia mantroja korville.

”Yleinen asevelvollisuus” ja ”uskottava puolustus” ovat fraaseja menneiltä ajoilta. Kuopiossa Pohjois-Savon Maanpuolustusyhdistyksen täydennysseminaarissa puhuneen eversti evp Leo Puustisen mielestä meillä ei ole noudatettu enää yleistä asevelvollisuutta, vaan kasarmien portit avautuvat entistä valikoidummalle joukolle.

”Hyvä näin, ei puolustusvoimat tarvitse kasarmilla kääntyjiä, ne käyvät liian kalliiksi”, hän entisenä sotilasläänin komentajana tietää.

Uskottava puolustuskin on tätä menoa murentumassa uskomattomaksi puolustukseksi.

Puustinen otaksuu, että seuraavassa puolustusrakenteiden periaatteiden uudistuksen yhteydessä ei hisahdeta enää yleistä asevelvollisuudesta, vaan puhutaan suoraan valikoivasta asevelvollisuudesta, ja tämä (valikoiva) asevelvollisuus tulee koskettamaan tasavertaisesti myös naisia.

Maanpuolustustahot koitokselle

Eversti Leo Puustinen nosti kissan pöydälle pohtiessaan maanpuolustuksen lähitulevaisuuden haasteita. Hän muistutti miten yleisestä asevelvollisuudesta riveäminen nakertaa tupajumin tavoin maanpuolustustahtoa. Jos tahto menetetään, menee sen myötä myös usko

Eversti Leo Puustinen (vas.) puhui vapaaehtoisen maanpuolustuksen tärkeydestä kokonaisturvallisuuden osatekijänä. Oik. Maanpuolustusyhdistyksen puheenjohtaja Pertti Rusanen sekä Karjalan Poikien killan sihteeri Seppo Hyttinen Joensuusta

vapaaehtoisien maanpuolustustyöhön.

”Maan kokonaisturvallisuuden kannalta se olisi nyt dramaattista. Mutta mistä ja miten saadaan vapaaehtoiset kunnat”, eversti pohtii.

Puustinen on pannut merkille, että puolustusvoimien johto lanseeraa nyt käsitettä kokonaisturvallisuudesta ja vakuuttaa sen tulevan muutoksenkin jälkeen olevan vielä hyvällä tolalla.

Puolustusvoimat vastaa omasta sektoristaan niillä resursseilla, mitkä sille annetaan, mutta se ei riitä, nimittäin kokonaisturvallisuuden verkossa on sotajoukon mentävä aukko. Se Puustisen mielestä voitaisiin tilkitä kolmannen sektorin toimijoilla.

”Kun armeija vetäytyy ja sen miesvahvuus ohenee, syntyy mm. alueellisia tyhjiöitä. Tässä on vapaaehtoiselle maanpuolustustyölle haaste, suorastaan tuhannen taalan paikka julkisyhteisöllisen statuksen omaavalle MPK:lle (Maanpuolustuskoulutusyhdistys)”.

Sotilaallisen toiminnan hiipuessa jää MPK onneksi maakuntien ytimiin. Tätä kautta Puustinen tarjoaisi sotilasuran myös sellaisille, joille puolustusvoimat kääntää selkensä tai ei muutoin heistä huolehdi.

Kokonaisturvallisuus kuvaa Puustinen käsityksen mukaan yhteistä puolustusta. Päätoimijoina siinä ovat puolustusvoimat, kolmas sektori MPK sekä muut viranomais-tahot.

Kokonaisturvallisuuden tasoa mitataan sillä, miten jatkossa vapaaehtoisia onnistutaan sitouttamaan maakuntajoukkoihin, komppanioihin sekä MPK:n riveihin kouluttajiksi ja koulutettaviksi.

”MPK:n ja puolustusvoimien on tehtävä selkeä työnjako, jossa puolustusvoimat erikoistuu sotilaallisiin operaatioihin ja MPK ottaisi paikallispuolustuksen ja joukkojen perustamisen vastuun”.

Alueellisten kurssien järjestäjille Puustinen esitti myös ajatuksen: ”Onko viimeinkin aika kutsua kursseille opiskeluaikaisia tai juuri työelämän aloittavia nuoria. Heille pitäisi saada kuva kokonaisuusmaapuolustuksesta”.

Avit ja elyt turvallisuuden tekijöinä

Kuopion seminaarissa puhuttiin myös hiljan uudistetun aluehallinnon tehtävistä. Pohjois-Savon ELY-keskuksen liikenne ja

infrastruktuuri vastuualuejohtaja Petri Keränen kertoi, toimintaympäristön muutoksista. Hän muun muassa totesi, ettei valtiolla ole enää teiden ylläpitoon tarkoitettua kalustoa, vaan ne omistaa Destia, joka voidaan myydä koska tahansa. Urakoinnit ja niissä tarvittava kalusto haalitaan yksityisiltä markkinoilta.

”Tämä voi johtaa vakavaankin kalustovajeeseen, nimittäin kansainvälisesti ketjuuntuneet yritykset liputtavat kalustonsa hyvin nopeasti pois maasta eikä meille jää kalustoa omiin tarpeisiimme”, Keränen varoittaa.

Vastuualueensa näkökulmasta Keränen pitää ensiarvoisen tärkeänä sotilaallista läsnäoloa maakunnissa. Se on yksi tärkeimmistä yhteistoimintatahoistamme, hän alleviivaa.

”Nykyisin jo jokaiseen tielaitoksen urakasopimukseen sisällytetään kaksi krh-vuorokautta jokaista työntekijää kohden ja sen maksaa ELY-keskus”, Keränen sanoo.

Pelastusjohtaja Matti Soininen valotti puolestaan AVI:n roolia. Hän uskoo, että uuden toimintatavan loppuviilauksen jälkeen Suomi olisi Euroopan turvallisimman vuonna 2015.

Teksti ja kuvat: Jukka Nykänen

Graafisella ilmeellä terävyyttä asiointiin

Pohjois-Savon Maanpuolustusyhdistys terävöittää ulkoista näkyvyyttään graafisilla ohjeilla. Yhdistyksen varapuheenjohtaja Risto Rantanen on laatinut tarkat ja yksityiskohtaiset ohjeet kaikille painotuotteille, joita jatkossa käytetään asioinnissa, viestinnässä ja markkinoinnissa ja mahdollisessa mainonnassakin.

Rantanen on piirtänyt puhtaaksi yhdistyksen logon laatinut siitä mm. liikemerkkisovelluksen fontteineen ja määritellyt värimaailman.

Uusien graafisten ohjeiden mukaan yhdistys on teettänyt kaksi metriä korkean ”rollupin”, käyntikortteja, rintaan kiinnitettävät nimikortit, kirjekuoret sekä kirjelomakkeet jatkolomakkeineen.

Ajatuksen graafisten ohjeiden laatimiseen Rantanen sai kyselyään asiaa muilta yhdistyksiltä. - Kellään ei ollut valmista mallia, vaan graafinen ilme muotoutui sattumanvaraisesti ja

Vaasan läänin Maanpuolustusyhdistys - Vasa läns Försvarsförening ry Mauri Volama Vaasan läänin Maanpuolustusyhdistyksen johtoon

Vaasan Läänin Maanpuolustusyhdistys ry:n sääntömääräinen syyskokous pidettiin 30.11.2011 Vaasassa ammattikorkeakoulun tiloissa. Kokouksen aluksi rehtori Tauno Kekäle esitteli johtamansa koulun toimintaa ja sen laaja-alaista koulutustarjontaa.

Yhdistyksen puheenjohtajan Alpo Koivun iemen avaussanojen yhteydessä vietiin hiljainen hetki 30.11.1939 alkaneen talvisodan ja kansakuntamme raskaille koettelemuksille.

Syyskokous päätti tulevan vuoden toimintasuunnitelmasta ja talousarviosta sekä valitsi hallituksen vuodelle 2012. Puheenjohtajaksi valittiin seuraavaksi kolmeksi vuodeksi Mauri Volama Seinäjoelta, varapuheenjohtajaksi Lasse Ahtola Kaskisista ja sihteeriksi Marja-Liisa Tenhunen Kokkolasta. Hallituksen muut jäsenet ovat: Ulf Nylund Vaasasta, Taimi Moisio Seinäjoelta, Antti Porko Kokkolasta, Antti Roiko-Jokela Kannuksesta, Hannu Sulkakoski Pietarsaaresta, Pekka Viitaniemi Alajärveltä, Rauno Yli-Hynnä Kurikasta ja Pekka Änkilä

Vaasasta. Lisäksi sotilasiantuntijana hallitukseen valittiin Pohjanmaan Alue toimiston päällikkö komentaja Jukka Ranta Vaasasta.

Maanpuolustusyhdistys toimii entisen Vaasan läänin alueella ja jäseniksi voivat hakeutua henkilöt, jotka ovat käyneet valtakunnallisen tai alueellisen maanpuolustuskurssin.

Kokouksen jälkeen eversti evp. Ari-Ilmari Iisakkala piti esitelmän aiheesta ”Suomi kansainvälisen politiikan pelinappulana II:ssa maailmansodassa”. Mielenkiintoinen esitelmä valotti niin poliittisia kuin sotilaallisiakin taustoja aina 1910-luvulta lähtien, jotka vaikuttivat tilanteen yleiseen kehittymiseen ja johti toisen maailmansodan puhkeamiseen.

Raimo Latvala

Yhdistyksen sääntömääräinen kevätkokous pidetään I-print Oy:n tiloissa Seinäjoella osoitteessa Teollisuustie 24 keskiviikkona 4.4.2012 klo 18.00. Käsitellään sääntöjen 9 § mukaiset asiat.

*Tervetuloa
Hallitus*

lopputulos sen mukaisesti. Yhtenäinen linja on häilyvä, hän kertoo.

Rantasen graafinen ohjeistus on laadittu muitakin maanpuolustusyhdistyksiä silmällä pitäen siten, että se sopii jokaisen yhdistyksen käytettäväksi pelkästään nimeä muuttamalla. Näin se antaa koko yhdistyskentälle ryhdikkään ja yhdenmukaisen ilmeen.

Rantanen lupaa, että ohjeisto on kaikkien maanpuolustusyhdistysten käytettävissä. Ohjeiston saa painettuna tai sähköisessä muodossa CD-levykkeellä. Yhteyttä voi ottaa sähköpostilla risto.rantanen(at)valmennustalo.fi tai puhelimitse 050 560 5600.

Pohjois-Savon Maanpuolustusyhdistys on ottanut käyttöön Risto Rantasen laatimat graafisen ohjeet julkaisu ja markkinointitoimissa. Ohjeet on sovellettavissa muidenkin maanpuolustusyhdistysten käyttöön.

Varsinais-Suomen Maanpuolustusyhdistys ry täytti 40 vuotta 31.1.2012

Suomen lippujen ja roihuavien tervapatojen opastamana kokoontui tammikuun viimeisen päivän iltana Turun VPK-talolle salintäyteinen juhlayleisö viettämään Varsinais-Suomen Maanpuolustusyhdistyksen 40-vuotisjuhlaa. Ohjelmassa kuultiin Laivaston Soittokunnan uljasta soitantoa, Turun kaupunginjohtaja Aleksi Randellin ja Länsi-Suomen Sotilasläänin komentajan, kenraalimajuri Juhani Kääriäisen tervehdykset ja nautittiin mieliä herkistävästä runo- ja lauluesityksistä.

Juhlapuheessaan Lounais-Suomen aluehallintoviraston ylijohtaja Rauno Saari piti asevelvollisuuden suorittaneiden määrää suurempana huolenaiheena kuin muutaman varuskunnan lakkauttamista.

- Jos neljännes ikäluokasta syrjäytyy tai keskeyttää palveluksensa, on syytä huolestua.

Saaren mielestä yleinen asevelvollisuus on kansalaisten puolustustahdon elinehto.

- Oleellista ei ole, kuinka iso reservi on lukuina ja millainen aseistus joukoilla on käytössä. Ratkaisevaa on kansalaisten tahtotila ja koko kansan mukana pitäminen. Jos mennään vapaaehtoiseen tai valikoivaan asevelvollisuuteen, ammattiarmeijasta puhumattakaan, tämä tahtotila menetetään. Suomen ei pidä ottaa mallia siitä, miten muut maat puolustuksensa järjestävät.

Puhuja sanoi ymmärtävänsä, miksi Suomessa kartetaan sotilaallisia liittoutumia.

- Meillä kansalaisten puolustustahto rajoittuu omaan maahan ja muihin velvoitteisiin suhtaudutaan epäroiden. Niiden pelätään vetävän meidät selkkauksiin, jotka eivät perimältään meitä koske.

Ylijohtaja käsitteli myös uusia kansallisia turvallisuusongelmia, kuten terrorismia, järjestäytyntä rikollisuutta, huumeiden levitystä, laitonta asekauppaa ja joukkotuhoukseihin liittyvän teknologian leviämistä. Yhteisenä uhkana ovat myös pahenevat ympäristöongelmat sekä taistelu luonnon keskeisistä reserviteistä kuten vedestä ja öljystä.

Ye-everstiluutnantti Tuomo Hirvonen esitteli eloisan värikkäästi kirjoittamansa yhdistyksen 40-votishistorian ”Varautumista ja vastuunkantoa maakunnan hyväksi”.

Puolentoista tunnin ohjelman jälkeen nautittiin Turun kaupungin runsaasta vieraanvaraisuudesta ja kerrattiin kurssikavereiden ja matkakumppaneiden kanssa yhteisiä kokemuksia pitkälle iltaan. Vieraat viihtyivät ja kiittelivät vuolaasti kotiin vietäväksi saamaansa juhlaohjelmaa.

Juhlata muodostui mieliin painuvalla tavalla vahva osoitus varsinaissuomalaisten maanpuolustustahdosta.

Timo Mäki

Etelä-Savon Maanpuolustusyhdistys ry
Sihteeri Anneli Niskanen
Purolantie 3
50350 NOROLA
040 519 0881
anneli.niskanen@surffi.fi

Kanta-Hämeen Maanpuolustusyhdistys
Mikko Kero
Suomen Tykistömuseo
Linnankasarmi
13100 HÄMEENLINNA
03 682 4600 (työ) ja 040 575 9997 (koti)
mikko.kero@tykistomuseo.fi

Keski-Suomen Henkisen Maanpuolustuksen Liitto ry
Sirkku Laurila
Kolikkotie 5 A 10
40320 JYVÄSKYLÄ
050 68186 (koti) ja 050 360 7720 (työ)
sirkku.laurila@kojamo.fi

Kymen läänin Maanpuolustusyhdistys ry
Lehtori Paavo Mikkonen
Keskikoskentie 4 A 3
46800 MYLLYKOSKI
044 550 9375
paavo.mikkonen@pp.inet.fi

Lapin läänin Maanpuolustusyhdistys ry
Läinvalmiusjohtaja Jari Aalto
Lapin aluehallintovirasto
PL 8002
96101 ROVANIEMI
040 520 0486
jari.aalto@avi.fi

Oulun läänin Maanpuolustusyhdistys ry
Pelastusylitarkastaja Tom Tallberg
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
PL 293
90101 OULU
0400 159 789
tom.tallberg@avi.fi

Pirkanmaan Maanpuolustusyhdistys ry
Kristina Alho
Arkkitehdinkatu 18 A 10
33720 TAMPERE
040 833 8490
kisse.alho@elisanet.fi

Pohjois-Karjalan Maanpuolustusyhdistys ry
Majuri Arto Jeskanen
Pohjois-Karjalan Aluetoimisto
PL 5
80791 KONTIORANTA
0299 434 161
pkarmy@gmail.com

Pohjois-Savon Maanpuolustusyhdistys ry
Majuri Jyrki Ryhänen
Pohjois-Savon aluetoimisto
PL 1080
70111 KUOPIO
0299 435 310
psavmpy@gmail.com

Päijät-Hämeen alueen Maanpuolustusyhdistys ry
Toiminnanjohtaja Tuija Nummela
Suojalantie 21
12130 MOMMILA
050 544 8682
tuija.nummela@phnet.fi

Satakunnan Maanpuolustusyhdistys ry
Hannu Aho
Peltopyyntie 22
28200 PORI
044 363 7011
hannu.aho@pp4.inet.fi

Uudenmaan Maanpuolustusyhdistys ry
Sihteeri Aili Lamminen
Koroistentie 3 B 25
00280 HELSINKI
040 199 0755
allu.lamminen@umpy.fi

Vaasan läänin Maanpuolustusyhdistys ry – Vasa läns Försvarsörening rf
Marja-Liisa Tenhunen
Ajurintie 6
67100 KOKKOLA
044 725 0010
marja-liisa.tenhunen@cou.fi

Varsinais-Suomen Maanpuolustusyhdistys ry
Pelastustarkastaja Pirjo Tuominen
Lounais-Suomen Aluehallintovirasto
PL 22
20801 TURKU
040 539 1024
pirjo.tuominen@avi.fi

Vastuullista liiketoimintaa kaikkialla maailmassa

www.vaisala.com

VAISALA

"Oikotie yhteiskunnan huipulle"

Maanpuolustus

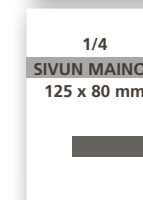
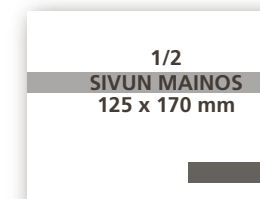
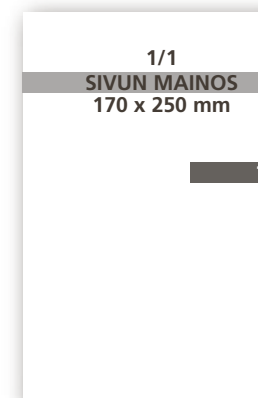

Maanpuolustus on neljä kertaa vuodessa ilmestyvä lehti, jonka jakeluun kuuluvat mm. kaikki valtakunnallisen maanpuolustuskurssin käyneet. Lehden levikki on 12 000 kappaletta.

Maanpuolustus on kokonaisturvallisuuden ajankohtaisiin aiheisiin teemanumeroitain syvennyvä julkaisu, joka tarjoaa yritykselle kanavan antaa räsmätietoa korkealaatuisista tuotteistaan ja palveluistaan suoraan yhteiskunnallisille vaikuttajille. Lehti on ilmestynyt vuodesta 1966.

Hinnasto

Ilmoitushinnat nelivärisenä:
3. kansi eli takakannen sisäpuoli 1200 €
Kokosivuilmoitus 1000 €
½ sivu 600 €
¼ sivu 300 €

Ilmoitustila on varattavissa jo nyt.

Ilmoitustilan varaukset sekä tiedustelut:
Toimituksen sihteeri Anita Pursiainen
maanpuolustuskurssiyhdistys@gmail.com
040 149 3649

Aineistopäivämäärät (alustavat)

Vuoden	1. lehden aineisto	31. tammikuuta mennessä
	2. lehden aineisto	30. huhtikuuta mennessä
	3. lehden aineisto	1. syyskuuta mennessä
	4. lehden aineisto	31. lokakuuta mennessä

Itella Green

ISSN 0357-2080
Edita Prima Oy, Helsinki 2012